

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

**ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ
«ΚΩΔΙΚΑΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ
(ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ (ΕΕ) 2016/2102 ΚΑΙ ΤΗΣ
ΟΔΗΓΙΑΣ (ΕΕ) 2019/1024) -
ΚΩΔΙΚΑΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ
(ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ (ΕΕ) 2018/1972) ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ
ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ»**

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

ΓΕΝΙΚΑ

Το προτεινόμενο σχέδιο νόμου έχει στόχο τη σύνταξη ενός μοναδικού, ενιαίου νομοθετικού κειμένου με αντικείμενο τη ρύθμιση θεμάτων ψηφιακής διακυβέρνησης στο δημόσιο τομέα. Στο νομοσχέδιο συγκεντρώνονται και επικαιροποιούνται πάνω από 120 διατάξεις από διάσπαρτα νομοθετήματα τουλάχιστον 15 ετών, ενώ προστίθενται και νέες διατάξεις προκειμένου να συγκροτηθεί η απαραίτητη θεσμική και νομοθετική βάση πάνω στην οποία θα εξελιχθεί το Ψηφιακό Κράτος την επόμενη δεκαετία. Το σχέδιο νόμου, μέσα από τις ρυθμίσεις του, επιδιώκει: (α) να εξυπηρετήσει τους στόχους της καλής νομοθέτησης, όπως έχουν τεθεί στο ν. 4622/2019 για το Επιτελικό Κράτος προκειμένου τόσο οι πολίτες και οι επιχειρήσεις όσο και οι δημόσιοι υπάλληλοι να μην χρειάζεται να ανατρέχουν σε μια πανσπερμία διατάξεων και (β) να εξοπλίσει το Κράτος, προκειμένου αυτό να είναι σε θέση να προσαρμόζεται στις ταχέως εξελισσόμενες και πολλές φορές φαινομενικά αντικρουόμενες, τεχνολογικές και κοινωνικές εξελίξεις και να αποτελέσει επιταχυντή των εξελίξεων αυτών τόσο στο δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα, προστατεύοντας παράλληλα το δημόσιο συμφέρον. Με τον Κώδικα Ψηφιακής Διακυβέρνησης, ο οποίος συνιστά το πλαίσιο εμβάθυνσης και ανάπτυξης της ψηφιακής διακυβέρνησης, επιδιώκεται η δημιουργία των θεσμικών προϋποθέσεων για την επικοινωνία και συναλλαγή των πολιτών και των επιχειρήσεων με τους φορείς του δημόσιου τομέα με χρήση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών, η αναδιοργάνωση των εσωτερικών λειτουργιών και διαδικασιών των φορέων του δημόσιου τομέα επί τη βάση της πλήρους αξιοποίησης των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών, η ευχερέστερη άσκηση των δικαιωμάτων και εκπλήρωση των υποχρεώσεων των φυσικών προσώπων και επιχειρήσεων έναντι των φορέων του δημόσιου τομέα, η άρση κανονιστικών εμποδίων για την ταχεία, αποτελεσματική και απομακρυσμένη πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες και πληροφορίες, όπως επίσης η εμπέδωση της εμπιστοσύνης και της διαφάνειας με την επέκταση των ψηφιακών εφαρμογών.

Το κανονιστικό πλαίσιο της ψηφιακής διακυβέρνησης θα επιταχύνει και θα επεκτείνει τη χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) τόσο στο πλαίσιο των φορέων του δημόσιου τομέα, βελτιώνοντας, εκλογικεύοντας και οργανώνοντας καλύτερα τη λειτουργία τους από την πλευρά των πολιτών και των επιχειρήσεων. Τα τεχνολογικά μέσα και οι θεσμικές ευχέρειες που τίθενται στη διάθεση των ατόμων και των επιχειρήσεων αλλά και των φορέων του δημόσιου τομέα μειώνουν τις απαιτήσεις αυτοπρόσωπης παρουσίας για τη διεκπεραίωση μίας υπόθεσης και ελαχιστοποιούν τον απαραίτητο χρόνο για την

ολοκλήρωση των διοικητικών διαδικασιών. Μειώνονται ταυτόχρονα οι πιθανότητες εμφάνισης φαινομένων παράνομης συναλλαγής και διαφθοράς καθώς όχι μόνο αποπροσωποποιείται η παροχή της δημόσιας υπηρεσίας, αλλά και καταγράφονται αναλυτικά οι διαδικασίες διεκπεραίωσης, ώστε να είναι εφικτός ο έλεγχος της ποιότητας και της νομιμότητάς τους. Με τις ρυθμίσεις του παρόντος σχεδίου νόμου επιτυγχάνεται περαιτέρω η μείωση των διοικητικών επιβαρύνσεων για πολίτες και επιχειρήσεις. Το προτεινόμενο σχέδιο νόμου προβλέπει και ρυθμίζει, επίσης, την ηλεκτρονική επικοινωνία και συναλλαγή μεταξύ των φορέων του δημόσιου τομέα. Η προαγωγή της ηλεκτρονικής επικοινωνίας και ανταλλαγής εγγράφων αποσκοπεί στη μείωση του λειτουργικού κόστους των φορέων του δημόσιου τομέα (διακίνηση έγχαρτων εγγράφων, κόστος αναπαραγωγής εγγράφων κ.λπ.). Η άμεση ηλεκτρονική επικοινωνία μεταξύ των χειριστών μιας διοικητικής διαδικασίας μειώνει τον απαιτούμενο χρόνο για την ολοκλήρωση της διαδικασίας, απελευθερώνοντας κατ' αυτό τον τρόπο πόρους για τη δημόσια διοίκηση. Οι ρυθμίσεις του σχεδίου νόμου εδραιώνουν και ενισχύουν τα δικαιώματα των προσώπων καθώς καθίσταται δυνατή η άσκηση δικαιωμάτων, όπως το δικαίωμα πρόσβασης στα διοικητικά έγγραφα ή και η αξιοποίηση ευχερειών και με ηλεκτρονικά μέσα. Η ίδια η εξυπηρέτηση των αναγκών των προσώπων και των επιχειρήσεων με ταχύτητα, αποτελεσματικότητα, ποιότητα και χωρίς περιττά κόστη συνιστά δικαίωμα των προσώπων σε ένα σύγχρονο κράτος δικαίου. Στο πλαίσιο αυτό η ηλεκτρονική επικοινωνία και συναλλαγή με τους φορείς του δημόσιου τομέα κατοχυρώνεται ως δικαίωμα των φυσικών προσώπων. Το σχέδιο νόμου αποτελεί εκπλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από μία πραγματικά πρωτοποριακή ρύθμιση που είχε συμπεριληφθεί στη συνταγματική αναθεώρηση του 2001 και συγκεκριμένα τη συνταγματική επιταγή του άρθρου 5 Α που όχι μόνο κατοχυρώνει το δικαίωμα της πληροφόρησης, αλλά και την υποχρέωση του Κράτους να διευκολύνει την πρόσβαση στις πληροφορίες που διακινούνται ηλεκτρονικά, καθώς και την παραγωγή, ανταλλαγή και διάδοσή τους. Όπως προκύπτει από το εύρος του πεδίου εφαρμογής του παρόντος στο σύνολο, ουσιαστικά, της δράσης των φορέων του δημόσιου τομέα, σκοπός του νομοθέτη είναι η εισαγωγή θεσμικού πλαισίου, με την ισχύ και εφαρμογή του οποίου αφενός μεν θα διασφαλίζεται η απαιτούμενη ασφάλεια δικαίου, αφετέρου δε θα διευκολύνεται και θεσμικά η προώθηση της ψηφιακής διακυβέρνησης με τη θέσπιση ρυθμίσεων που αποκρίνονται τόσο στην απαίτηση για τεχνολογική ουδετερότητα, όσο και στη γενικότερη αναδιαμόρφωση διαδικασιών που συνεπάγεται η αναγνώριση του δικαιώματος ηλεκτρονικής επικοινωνίας και συναλλαγής φυσικών προσώπων και επιχειρήσεων με φορείς του δημόσιου τομέα.

Ο Κώδικας Ψηφιακής Διακυβέρνησης αποτελεί το αναγκαίο συμπλήρωμα του Επιτελικού Κράτους, καθώς μετά από τη θεσμική θωράκιση της Ελληνικής Δημοκρατίας που έγινε με το ν. 4622/2019, πλέον τίθενται οι βάσεις για την τεχνολογική εξέλιξή της με βιώσιμο τρόπο.

Τέλος, ο νέος Κώδικας Ψηφιακής Διακυβέρνησης έχει έντονα αναπτυξιακό χαρακτήρα, καθώς πέραν των αμιγώς αναπτυξιακών διατάξεων (π.χ. ανοικτά δεδομένα, cloud first policy, ηλεκτρονικές επικοινωνίες), η απελευθέρωση των τεχνολογικών δυνατοτήτων της δημόσιας διοίκησης μειώνει τα διοικητικά βάρη προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις και ενισχύει την οικονομική μεγέθυνση και ανάπτυξη της χώρας.

Το πεδίο εφαρμογής του ενωσιακού ρυθμιστικού πλαισίου για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών περιλαμβάνει τέσσερις Οδηγίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002 (L 108), δηλαδή τις: (α) 2002/19/ΕΚ σχετικά με την πρόσβαση σε δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών και συναφείς ευκολίες, καθώς και με

τη διασύνδεσή τους, (β) 2002/20/EK για την αδειοδότηση δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, (γ) 2002/21/EK σχετικά με το κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών και (δ) 2002/22/EK για την καθολική υπηρεσία και τα δικαιώματα των χρηστών όσον αφορά δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, καθώς και την Οδηγία 2002/58/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2002, σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών (L 201). Η λειτουργία των πέντε αυτών οδηγιών υπόκειται σε τακτική επανεξέταση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με σκοπό ιδίως να καθοριστεί κατά πόσο υπάρχει ανάγκη τροποποίησης μέσα από το πρίσμα των τεχνολογικών εξελίξεων και των εξελίξεων στην αγορά.

Περαιτέρω, στην Ανακοίνωσή της, την 6η Μαΐου 2015, για τον καθορισμό της «Στρατηγικής για την ψηφιακή ενιαία αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης», η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δήλωσε ότι η αναθεώρηση του πλαισίου για τις τηλεπικοινωνίες θα έδινε έμφαση σε μέτρα που αποσκοπούν στην παροχή κινήτρων για επενδύσεις σε ευρυζωνικά δίκτυα υψηλής ταχύτητας, προσφέρουν πιο συνεπή προσέγγιση της εσωτερικής αγοράς, όσον αφορά την πολιτική και τη διαχείριση του ραδιοφάσματος, δημιουργούν τις προϋποθέσεις για γνήσια εσωτερική αγορά με την αντιμετώπιση του κατακερματισμού των κανονιστικών ρυθμίσεων, διασφαλίζουν αποτελεσματική προστασία των καταναλωτών, ισότιμους όρους ανταγωνισμού για όλους τους παράγοντες της αγοράς και συνεπή εφαρμογή των κανόνων, καθώς επίσης παρέχουν πιο αποτελεσματικό ρυθμιστικό θεσμικό πλαίσιο.

Η Οδηγία (ΕΕ) 2018/1972 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για τη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Κώδικα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών (L 321) αποτελεί μέρος του ελέγχου «καταλληλότητας του ρυθμιστικού πλαισίου» (REFIT) για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, το πεδίο εφαρμογής του οποίου περιλαμβάνει τις Οδηγίες 2002/19/EK, 2002/20/EK, 2002/21/EK και 2002/22/EK και τον Κανονισμό (ΕΚ) 1211/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την ίδρυση του Φορέα Ευρωπαϊκών Ρυθμιστικών Αρχών για τις Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες (BEREC) και της Υπηρεσίας (L 337). Οι οδηγίες αυτές έχουν τροποποιηθεί Το προτεινόμενο σχέδιο νόμου έχει στόχο τη σύνταξη ενός μοναδικού, ενιαίου νομοθετικού κειμένου με αντικείμενο τη ρύθμιση θεμάτων ψηφιακής διακυβέρνησης στο δημόσιο τομέα. Στο νομοσχέδιο συγκεντρώνονται και επικαιροποιούνται πάνω από 120 διατάξεις από διάσπαρτα νομοθετήματα τουλάχιστον 15 ετών, ενώ προστίθενται και νέες διατάξεις προκειμένου να συγκροτηθεί η απαραίτητη θεσμική και νομοθετική βάση πάνω στην οποία θα εξελιχθεί το Ψηφιακό Κράτος την επόμενη δεκαετία. Το σχέδιο νόμου, μέσα από τις ρυθμίσεις του, επιδιώκει: (α) να εξυπηρετήσει τους στόχους της καλής νομοθέτησης, όπως έχουν τεθεί στο ν. 4622/2019 για το Επιτελικό Κράτος προκειμένου τόσο οι πολίτες και οι επιχειρήσεις όσο και οι δημόσιοι υπάλληλοι να μην χρειάζεται να ανατρέχουν σε μια πανσπερμία διατάξεων και (β) να εξοπλίσει το Κράτος, προκειμένου αυτό να είναι σε θέση να προσαρμόζεται στις ταχέως εξελισσόμενες και πολλές φορές φαινομενικά αντικρουόμενες, τεχνολογικές και κοινωνικές εξελίξεις και να αποτελέσει επιταχυντή των εξελίξεων αυτών τόσο στο δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα, προστατεύοντας παράλληλα το δημόσιο συμφέρον. Με τον Κώδικα Ψηφιακής Διακυβέρνησης, ο οποίος συνιστά το πλαίσιο εμβάθυνσης και ανάπτυξης της ψηφιακής διακυβέρνησης, επιδιώκεται η δημιουργία των θεσμικών προϋποθέσεων για την επικοινωνία και συναλλαγή των πολιτών

και των επιχειρήσεων με τους φορείς του δημόσιου τομέα με χρήση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών, η αναδιοργάνωση των εσωτερικών λειτουργιών και διαδικασιών των φορέων του δημόσιου τομέα επί τη βάση της πλήρους αξιοποίησης των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών, η ευχερέστερη άσκηση των δικαιωμάτων και εκπλήρωση των υποχρεώσεων των φυσικών προσώπων και επιχειρήσεων έναντι των φορέων του δημόσιου τομέα, η άρση κανονιστικών εμποδίων για την ταχεία, αποτελεσματική και απομακρυσμένη πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες και πληροφορίες, όπως επίσης η εμπέδωση της εμπιστοσύνης και της διαφάνειας με την επέκταση των ψηφιακών εφαρμογών.

Το κανονιστικό πλαίσιο της ψηφιακής διακυβέρνησης θα επιταχύνει και θα επεκτείνει τη χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) τόσο στο πλαίσιο των φορέων του δημόσιου τομέα, βελτιώνοντας, εκλογικεύοντας και οργανώνοντας καλύτερα τη λειτουργία τους από την πλευρά των πολιτών και των επιχειρήσεων. Τα τεχνολογικά μέσα και οι θεσμικές ευχέρειες που τίθενται στη διάθεση των ατόμων και των επιχειρήσεων αλλά και των φορέων του δημόσιου τομέα μειώνουν τις απαιτήσεις αυτοπρόσωπης παρουσίας για τη διεκπεραίωση μιας υπόθεσης και ελαχιστοποιούν τον απαραίτητο χρόνο για την ολοκλήρωση των διοικητικών διαδικασιών. Μειώνονται ταυτόχρονα οι πιθανότητες εμφάνισης φαινομένων παράνομης συναλλαγής και διαφθοράς καθώς όχι μόνο αποπροσωποποιείται η παροχή της δημόσιας υπηρεσίας, αλλά και καταγράφονται αναλυτικά οι διαδικασίες διεκπεραίωσης, ώστε να είναι εφικτός ο έλεγχος της ποιότητας και της νομιμότητάς τους. Με τις ρυθμίσεις του παρόντος σχεδίου νόμου επιτυγχάνεται περαιτέρω η μείωση των διοικητικών επιβαρύνσεων για πολίτες και επιχειρήσεις. Το προτεινόμενο σχέδιο νόμου προβλέπει και ρυθμίζει, επίσης, την ηλεκτρονική επικοινωνία και συναλλαγή μεταξύ των φορέων του δημόσιου τομέα. Η προαγωγή της ηλεκτρονικής επικοινωνίας και ανταλλαγής εγγράφων αποσκοπεί στη μείωση του λειτουργικού κόστους των φορέων του δημόσιου τομέα (διακίνηση έγχαρτων εγγράφων, κόστος αναπαραγωγής εγγράφων κ.λπ.). Η άμεση ηλεκτρονική επικοινωνία μεταξύ των χειριστών μιας διοικητικής διαδικασίας μειώνει τον απαιτούμενο χρόνο για την ολοκλήρωση της διαδικασίας, απελευθερώνοντας κατ' αυτό τον τρόπο πόρους για τη δημόσια διοίκηση. Οι ρυθμίσεις του σχεδίου νόμου εδραιώνουν και ενισχύουν τα δικαιώματα των προσώπων καθώς καθίσταται δυνατή η άσκηση δικαιωμάτων, όπως το δικαίωμα πρόσβασης στα διοικητικά έγγραφα ή και η αξιοποίηση ευχερειών και με ηλεκτρονικά μέσα. Η ίδια η εξυπηρέτηση των αναγκών των προσώπων και των επιχειρήσεων με ταχύτητα, αποτελεσματικότητα, ποιότητα και χωρίς περιττά κόστη συνιστά δικαίωμα των προσώπων σε ένα σύγχρονο κράτος δικαίου. Στο πλαίσιο αυτό η ηλεκτρονική επικοινωνία και συναλλαγή με τους φορείς του δημόσιου τομέα κατοχυρώνεται ως δικαίωμα των φυσικών προσώπων. Το σχέδιο νόμου αποτελεί εκπλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από μία πραγματικά πρωτοποριακή ρύθμιση που είχε συμπεριληφθεί στη συνταγματική αναθεώρηση του 2001 και συγκεκριμένα τη συνταγματική επιταγή του άρθρου 5 Α που όχι μόνο κατοχυρώνει το δικαίωμα της πληροφόρησης, αλλά και την υποχρέωση του Κράτους να διευκολύνει την πρόσβαση στις πληροφορίες που διακινούνται ηλεκτρονικά, καθώς και την παραγωγή, ανταλλαγή και διάδοσή τους. Όπως προκύπτει από το εύρος του πεδίου εφαρμογής του παρόντος στο σύνολο, ουσιαστικά, της δράσης των φορέων του δημόσιου τομέα, σκοπός του νομοθέτη είναι η εισαγωγή θεσμικού πλαισίου, με την ισχύ και εφαρμογή του οποίου αφενός μεν θα διασφαλίζεται η απαιτούμενη ασφάλεια δικαίου, αφετέρου δε θα διευκολύνεται και θεσμικά η προώθηση της ψηφιακής

διακυβέρνησης με τη θέσπιση ρυθμίσεων που αποκρίνονται τόσο στην απαίτηση για τεχνολογική ουδετερότητα, όσο και στη γενικότερη αναδιαμόρφωση διαδικασιών που συνεπάγεται η αναγνώριση του δικαιώματος ηλεκτρονικής επικοινωνίας και συναλλαγής φυσικών προσώπων και επιχειρήσεων με φορείς του δημόσιου τομέα.

Ο Κώδικας Ψηφιακής Διακυβέρνησης αποτελεί το αναγκαίο συμπλήρωμα του Επιτελικού Κράτους, καθώς μετά από τη θεσμική θωράκιση της Ελληνικής Δημοκρατίας που έγινε με το ν. 4622/2019, πλέον τίθενται οι βάσεις για την τεχνολογική εξέλιξή της με βιώσιμο τρόπο.

Τέλος, ο νέος Κώδικας Ψηφιακής Διακυβέρνησης έχει έντονα αναπτυξιακό χαρακτήρα, καθώς πέραν των αμιγώς αναπτυξιακών διατάξεων (π.χ. ανοικτά δεδομένα, cloud first policy, ηλεκτρονικές επικοινωνίες), η απελευθέρωση των τεχνολογικών δυνατοτήτων της δημόσιας διοίκησης μειώνει τα διοικητικά βάρη προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις και ενισχύει την οικονομική μεγέθυνση και ανάπτυξη της χώρας.

Το πεδίο εφαρμογής του ενωσιακού ρυθμιστικού πλαισίου για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών περιλαμβάνει τέσσερις Οδηγίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002 (L 108), δηλαδή τις: (α) 2002/19/EK σχετικά με την πρόσβαση σε δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών και συναφείς ευκολίες, καθώς και με τη διασύνδεσή τους, (β) 2002/20/EK για την αδειοδότηση δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, (γ) 2002/21/EK σχετικά με το κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών και (δ) 2002/22/EK για την καθολική υπηρεσία και τα δικαιώματα των χρηστών όσον αφορά δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, καθώς και την Οδηγία 2002/58/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2002, σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών (L 201). Η λειτουργία των πέντε αυτών οδηγιών υπόκειται σε τακτική επανεξέταση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με σκοπό ιδίως να καθοριστεί κατά πόσο υπάρχει ανάγκη τροποποίησης μέσα από το πρίσμα των τεχνολογικών εξελίξεων και των εξελίξεων στην αγορά.

Περαιτέρω, στην Ανακοίνωσή της, την 6η Μαΐου 2015, για τον καθορισμό της «Στρατηγικής για την ψηφιακή ενιαία αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης», η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δήλωσε ότι η αναθεώρηση του πλαισίου για τις τηλεπικοινωνίες θα έδινε έμφαση σε μέτρα που αποσκοπούν στην παροχή κινήτρων για επενδύσεις σε ευρυζωνικά δίκτυα υψηλής ταχύτητας, προσφέρουν πιο συνεπή προσέγγιση της εσωτερικής αγοράς, όσον αφορά την πολιτική και τη διαχείριση του ραδιοφάσματος, δημιουργούν τις προϋποθέσεις για γνήσια εσωτερική αγορά με την αντιμετώπιση του κατακερματισμού των κανονιστικών ρυθμίσεων, διασφαλίζουν αποτελεσματική προστασία των καταναλωτών, ισότιμους όρους ανταγωνισμού για όλους τους παράγοντες της αγοράς και συνεπή εφαρμογή των κανόνων, καθώς επίσης παρέχουν πιο αποτελεσματικό ρυθμιστικό θεσμικό πλαίσιο.

Η Οδηγία (ΕΕ) 2018/1972 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για τη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Κώδικα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών (L 321) αποτελεί μέρος του ελέγχου «καταλληλότητας του ρυθμιστικού πλαισίου» (REFIT) για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, το πεδίο εφαρμογής του οποίου περιλαμβάνει τις Οδηγίες 2002/19/EK, 2002/20/EK, 2002/21/EK και 2002/22/EK και τον Κανονισμό (ΕΚ) 1211/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την ίδρυση του Φορέα Ευρωπαϊκών Ρυθμιστικών Αρχών για τις Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες (BEREC) και της Υπηρεσίας (L 337). Οι οδηγίες αυτές έχουν τροποποιηθεί ουσιαστικά και με

την ευκαιρία περαιτέρω τροποποιήσεων, κρίθηκε από τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) ότι θα πρέπει να αναδιατυπωθούν για λόγους σαφήνειας.

Η Οδηγία (ΕΕ) 2018/1972 δημιουργεί νομικό πλαίσιο για την εξασφάλιση της ελευθερίας παροχής δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, μόνο υπό τους όρους που καθορίζονται σε αυτή και τους τυχόν περιορισμούς που συνάδουν προς την παρ. 1 του άρθρου 52 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), ιδίως τα μέτρα που αφορούν τη δημόσια τάξη, τη δημόσια ασφάλεια και τη δημόσια υγεία και προς την παρ. 1 του άρθρου 52 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Παράλληλα, η σύγκλιση στους κλάδους των τηλεπικοινωνιών, των μέσων επικοινωνίας και της τεχνολογίας των πληροφοριών σημαίνει ότι όλα τα δίκτυα και οι υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών θα πρέπει να διέπονται, κατά το δυνατό, από ενιαίο ευρωπαϊκό κώδικα ηλεκτρονικών επικοινωνιών που έχει θεσπιστεί μέσω ενιαίας οδηγίας, με εξαίρεση τα ζητήματα που πρέπει να αντιμετωπίζονται καλύτερα με άμεσα εφαρμοστέους κανόνες που έχουν θεσπιστεί μέσω κανονισμών. Είναι δε απαραίτητο να διαχωρίζεται η ρύθμιση των δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών από τη ρύθμιση του περιεχομένου. Ως εκ τούτου, η Οδηγία (ΕΕ) 2018/1972 δεν καλύπτει το περιεχόμενο υπηρεσιών που παρέχονται μέσω δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών που χρησιμοποιούν υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, όπως το ραδιοτηλεοπτικά εκπεμπόμενο περιεχόμενο.

Β. Οι προαναφερθείσες Οδηγίες 2002/19/ΕΚ, 2002/20/ΕΚ, 2002/21/ΕΚ και 2002/22/ΕΚ είχαν ενσωματωθεί στο ελληνικό δίκαιο με τον ν. 3431/2006, οι δε τροποποιητικές αυτών Οδηγίες 2009/136/ΕΚ (L 337) και 2009/140/ΕΚ (L 337) ενσωματώθηκαν με τον ν. 4070/2012.

Ο παρών «Κώδικας Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών» ενσωματώνει στο ελληνικό δίκαιο την Οδηγία (ΕΕ) 2018/1972 της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη θέσπιση Ευρωπαϊκού Κώδικα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών και αντικαθιστά το μεγαλύτερο μέρος του ν. 4070/2012, διατηρώντας ή τροποποιώντας παράλληλα διατάξεις του νόμου αυτού που αφορούν σε εθνικές ρυθμίσεις και που δεν θίγονται από τις ρυθμίσεις της Οδηγίας.

Ο Κώδικας Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών εκσυγχρονίζει το ελληνικό ρυθμιστικό πλαίσιο θεσπίζοντας σαφείς και ενιαίους κανόνες με τους ακόλουθους στόχους: (α) προώθηση των επενδύσεων στα δίκτυα πολύ υψηλής χωρητικότητας, (β) τόνωση του ανταγωνισμού και την ανάπτυξη της αγοράς ηλεκτρονικών επικοινωνιών και (γ) προστασία των τελικών χρηστών - καταναλωτών, ώστε πολίτες και επιχειρήσεις να μπορούν να απολαμβάνουν υψηλής ποιότητας συνδεσιμότητα και αυξημένη επιλογή καινοτόμων ψηφιακών υπηρεσιών, σε ανταγωνιστικές τιμές.

Ο παρών νόμος θεσπίζει εναρμονισμένο πλαίσιο κανόνων για:

(α) τη ρύθμιση των δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών λαμβάνοντας υπόψη τις τεχνολογικές εξελίξεις και τις εξελίξεις της αγοράς,

(β) τον καθορισμό των αρμοδιοτήτων της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (Ε.Ε.Τ.Τ.) και του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης καθώς και των άλλων αρμόδιων – κατά περίπτωση – αρχών,

(γ) την ενσωμάτωση των επικαιροποιημένων ορισμών της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, επαναλαμβάνοντας, για λειτουργικούς λόγους, τους ορισμούς που ήδη προβλέπονται στο ελληνικό δίκαιο (ν. 4070/2012).

Επί των άρθρων

Επί του άρθρου 1

Καθορίζεται ο σκοπός του προτεινόμενου σχεδίου νόμου, που είναι η ολοκληρωμένη ρύθμιση όλων των θεμάτων που άπτονται της ψηφιακής διακυβέρνησης και ιδίως εκείνων που σχετίζονται με τη χρήση των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) από τους φορείς του δημόσιου τομέα για τις ανάγκες της λειτουργίας τους και την υποστήριξη της άσκησης των αρμοδιοτήτων και συναλλαγών τους με τους πολίτες και τις επιχειρήσεις. Επίσης, θεσπίζεται η υποχρέωση της χρήσης των ΤΠΕ από τους φορείς του δημόσιου τομέα εντός του πλαισίου και για τις ανάγκες της λειτουργίας τους και την υποστήριξη της άσκησης των αρμοδιοτήτων και συναλλαγών τους με τους πολίτες καθώς και το δικαίωμα των πολιτών και των επιχειρήσεων να συναλλάσσονται με τους φορείς του Δημόσιου Τομέα μέσα από ΤΠΕ.

Επί του άρθρου 2

Για την απρόσκοπτη εφαρμογή του παρόντος και την αποσαφήνιση εννοιών, των οποίων η κατανόηση κρίνεται απαραίτητη ιδίως για όλους όσους καλούνται να εφαρμόσουν τις ρυθμίσεις του προτεινόμενου σχεδίου νόμου, στο άρθρο 2 προσδιορίζονται εννοιολογικά οι αναγκαίοι ορισμοί που χρησιμοποιούνται στις προτεινόμενες διατάξεις. Η εννοιολογική απόδοση των ορισμών κρίθηκε αναγκαία λόγω και της φύσεως του ρυθμιστικού αντικειμένου του σχεδίου νόμου, αλλά και της ανάγκης για χρήση εννοιών και όρων κοινής αποδοχής που χρησιμοποιούνται σε ενωσιακό επίπεδο στην οικεία ορολογία. Οι ρυθμίσεις του άρθρου αυτού αποσκοπούν να άρουν τυχόν ερμηνευτικές δυσχέρειες, αλλά και να προσδώσουν σαφήνεια συμβάλλοντας στην εξοικείωση των εφαρμοστών των ρυθμίσεων αλλά και των χρηστών ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών με την οικεία ορολογία.

Σκοπίμως έχει επιλεγεί και η συμπερίληψη ορισμών ακόμη και εάν αυτοί περιλαμβάνονται σε άλλα, ήδη ισχύοντα νομοθετήματα (όπως ο Κανονισμός (ΕΕ) 910/2014), καθώς με τον τρόπο αυτό εξυπηρετείται η καλύτερη κατανόηση και εφαρμογή του σχεδίου νόμου και διασφαλίζεται η ορθή και σύμφωνη με το ενωσιακό δίκαιο εφαρμογή των διατάξεων της ψηφιακής διακυβέρνησης.

Επί του άρθρου 3

Διατυπώνονται οι γενικές αρχές της ψηφιακής διακυβέρνησης, σύμφωνα με τις οποίες προωθείται η χρηστή διοίκηση, η διαφάνεια προκειμένου να καθίσταται εφικτή η αποτελεσματικότερη και αποδοτικότερη εφαρμογή δημοσίων πολιτικών προς όφελος της χώρας, λαμβάνονται υπόψη οι αρχές της ισότητας και προσβασιμότητας για όλους τους πολίτες ανεξαιρέτως και ενθαρρύνεται η πρόσβαση στην πληροφορία του δημόσιου τομέα και η περαιτέρω χρήση αυτής κατά τα οριζόμενα στο εθνικό και ενωσιακό δίκαιο.

Επίσης, η ψηφιακή διακυβέρνηση προωθεί την ασφάλεια δικαίου τόσο για τους πολίτες και τη δημόσια διοίκηση, με την παραγωγή έγκυρων, ακέραιων, και επικαιροποιημένων ψηφιακών υπηρεσιών, διαδικασιών και δεδομένων, ενώ παράλληλα οφείλει να σέβεται την αρχή της νομιμότητας, την προστασία των προσωπικών δεδομένων και της ιδιωτικότητας.

Επί του άρθρου 4

Με το άρθρο 4 προβλέπεται ρητά ότι η πρόσβαση στα έγγραφα, όπως προβλέπεται στις διατάξεις του άρθρου 5 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2690/1999, αφορά και στα ηλεκτρονικά έγγραφα και μπορεί να ασκηθεί και με χρήση ΤΠΕ κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο προτεινόμενο σχέδιο νόμου. Με αυτό τον τρόπο κατοχυρώνεται νομοθετικά η πρόσβαση στα ηλεκτρονικά έγγραφα με τους ίδιους όρους που γίνεται και για τα απλά έγγραφα.

Περαιτέρω, με τις ρυθμίσεις του παρόντος άρθρου ενισχύεται το δικαίωμα πρόσβασης στα έγγραφα, ώστε να περιλαμβάνει κατά τρόπο σαφή και αναμφισβήτητο και την πρόσβαση στα ηλεκτρονικά έγγραφα, δημιουργώντας το κατάλληλο θεσμικό πλαίσιο για διασφάλιση των σχετικών δικαιωμάτων των χρηστών ΤΠΕ με ταυτόχρονη απόκριση στις απαιτήσεις της ψηφιακής διακυβέρνησης. Συναφώς, ενισχύεται η άσκηση του συνταγματικά κατοχυρωμένου δικαιώματος της παρ. 1 του άρθρου 5Α του Συντάγματος.

Επί του άρθρου 5

Καθιερώνεται ότι η εθνική ψηφιακή στρατηγική αποτυπώνεται, με απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης, στη Βίβλο Ψηφιακού Μετασχηματισμού, η οποία έχει τετραετή ορίζοντα και επικαιροποιείται ετησίως, ανάλογα με τις ιδιαίτερες συνθήκες και τις τεχνολογικές εξελίξεις. Η ετήσια επικαιροποίηση της Βίβλου αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του Ενοποιημένου Προγράμματος Κυβερνητικής Πολιτικής του ν. 4622/2019 και είναι δεσμευτική για όλους τους φορείς του δημόσιου τομέα, τους οποίους αφορά. Η Βίβλος Ψηφιακού Μετασχηματισμού καθορίζει τις βασικές αρχές, το πλαίσιο και τις κατευθύνσεις για το ψηφιακό μετασχηματισμό της χώρας καθώς και τις ειδικότερες αρχές που διέπουν κάθε οριζόντια ή τομεακή πρωτοβουλία προς τον σκοπό αυτό και ενσωματώνει την καταγραφή όλων των σχετικών διαδικασιών και δράσεων με μετρήσιμους στόχους και αποτελέσματα ανά τακτά χρονικά διαστήματα.

Επί του άρθρου 6

Όλα τα έργα ΤΠΕ, ανεξαρτήτως πηγής χρηματοδότησης, οφείλουν να εναρμονίζονται με τη Βίβλο ως προς τις βασικές αρχές και κατευθύνσεις της. Για τα έργα ΤΠΕ ανεξαρτήτως πηγής χρηματοδότησης η Γενική Γραμματεία Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Απλούστευσης Διαδικασιών του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης: α) παρέχει βεβαίωση συνάφειας με τη Βίβλο Ψηφιακού Μετασχηματισμού εντός είκοσι (20) εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία υποβολής της πρότασης έργου, β) προεγκρίνει τα τεχνικά δελτία έργων εντός τριάντα (30) εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία υποβολής του τεχνικού δελτίου. Για προτάσεις ομοειδών έργων που δύνανται να ενταχθούν σε προσκλήσεις υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης προς πολλαπλούς δικαιούχους, η βεβαίωση συνάφειας με τη Βίβλο Ψηφιακού Μετασχηματισμού παρέχεται επί του σχεδίου της πρόσκλησης ενώ η προέγκριση των τεχνικών δελτίων παρέχεται ως προς το φυσικό αντικείμενο της πρόσκλησης με αναφορά σε περιοριστικούς κανόνες για τα προς ένταξη έργα. Μετά από την άπρακτη παρέλευση των ανωτέρω προθεσμιών, τεκμαίρεται ότι έγινε δεκτή η πρόταση έργου.

Επί του άρθρου 7

Συστήνεται Συντονιστική Επιτροπή Ψηφιακού Μετασχηματισμού (εφεξής Επιτροπή), η οποία έχει ως αποστολή της το συντονισμό της εφαρμογής της Βίβλου Ψηφιακού Μετασχηματισμού για την αποτελεσματική υλοποίηση των βασικών παρεμβάσεων της στο

σύνολο του δημόσιου τομέα, διατυπώνοντας παράλληλα προτάσεις προς τον Υπουργό Ψηφιακής Διακυβέρνησης για την επικαιροποίησή της.

Επί του άρθρου 8

Συγκροτείται Εκτελεστικό Δίκτυο Ψηφιακού Μετασχηματισμού ως εκτελεστικός βραχίονας της Συντονιστικής Επιτροπής Ψηφιακού Μετασχηματισμού. Το Δίκτυο αποτελείται από τους Υπεύθυνους Ψηφιακών Δράσεων των φορέων του Δημοσίου Τομέα που παρέχουν υπηρεσίες πληροφορικής και επικοινωνιών, οι οποίοι είναι οι ιεραρχικά ανώτεροι προϊστάμενοι της αρμόδιας για ΤΠΕ υπηρεσίας, η οποία έχει την ευθύνη για τα αντικείμενα της πληροφορικής, επικοινωνιών και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.

Επί του άρθρου 9

Σε κάθε Υπουργείο ορίζεται υπηρεσία Ψηφιακής Διακυβέρνησης, η οποία δύναται να έχει οποιοδήποτε διοικητικό επίπεδο και η οποία έχει ως αποστολή τον συντονισμό όλων των δράσεων ψηφιακού μετασχηματισμού του Υπουργείου και των εποπτευόμενων από αυτό φορέων, ανεξαρτήτως εάν στο Υπουργείο υπάρχουν πάνω από μια υπηρεσίες με σχετικές με τις ΤΠΕ και την ηλεκτρονική διακυβέρνηση αρμοδιότητες. Ως Υπηρεσία Ψηφιακής Διακυβέρνησης για τα Υπουργεία Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Οικονομικών ορίζεται η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης (Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ.).

Επί του άρθρου 10

Καθιερώνονται ετήσια βραβεία ψηφιακής διακυβέρνησης για φορείς του δημόσιου τομέα ή δημοσίου υπαλλήλους και λειτουργούς, οι οποίοι έχουν σχεδιάσει ή εφαρμόσει, συλλογικά ή μεμονωμένα, την ανάπτυξη αποτελεσματικών, καινοτόμων και πρωτοπόρων διαδικασιών ψηφιοποίησης και απλούστευσης των διοικητικών διαδικασιών, ψηφιακής προσβασιμότητας, ανοικτής διάθεσης και περαιτέρω χρήσης της δημόσιας πληροφορίας, ψηφιακής βελτίωσης της απόδοσης του δημόσιου τομέα ή ενίσχυσης της δημόσιας λογοδοσίας και διαφάνειας, βελτίωση του ψηφιακού μετασχηματισμού της επιχειρηματικότητας ή του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και εν γένει δράσεις.

Επί του άρθρου 11

Με την προτεινόμενη διάταξη καθιερώνεται Προσωπικός Αριθμός (Π.Α.), ο οποίος αποτελεί στοιχείο για την επαλήθευση της ταυτότητας των φυσικών προσώπων που συναλλάσσονται με τους φορείς του δημόσιου τομέα. Η επαλήθευση της ταυτότητας των φυσικών προσώπων πραγματοποιείται με τον συνδυασμό του Π.Α. και των στοιχείων φυσικής ή ηλεκτρονικής ταυτοποίησης. Η χρήση αποκλειστικά και μόνο του Π.Α. δεν συνεπάγεται την ολοκλήρωση της επαλήθευσης της ταυτότητας του φυσικού προσώπου ούτε την παροχή δημοσίων υπηρεσιών προς αυτό. Ως εκ τούτου, ο Π.Α. αποτελεί στοιχείο αναγκαίο αλλά όχι επαρκές για την επαλήθευση της ταυτότητας των φυσικών προσώπων.

Με την καθιέρωση του προσωπικού αριθμού γίνεται μια μεγάλη τομή στη διαδικασία απλοποίησης και αυτοματοποίησης των διαδικασιών ταυτοποίησης του κάθε φυσικού προσώπου. Διευκολύνεται και απλοποιείται έτσι η διαλειτουργικότητα των διαφορετικών ψηφιακών συστημάτων του δημόσιου τομέα, δεδομένου ότι στο άμεσο μέλλον ο Π.Α. θα αποτελεί τον μοναδικό αριθμό που θα καλείται να χρησιμοποιεί ο κάθε πολίτης για τη συντριπτική πλειονότητα των συναλλαγών του με δημόσιους φορείς. Κατ' αυτόν τον τρόπο,

εξαλείφεται το φαινόμενο ένα φυσικό πρόσωπο να εμφανίζεται «με πολλά πρόσωπα» έναντι του Δημοσίου.

Ο Π.Α. αποτελείται από δώδεκα (12) αλφαριθμητικά στοιχεία, εκ των οποίων τουλάχιστον τα εννέα (9) τελευταία είναι αριθμητικά, και χορηγείται άπαξ στο φυσικό πρόσωπο, ενώ δεν μεταβάλλεται και απενεργοποιείται με τον θάνατο ή την κήρυξη σε αφάνεια του φυσικού προσώπου. Κριτήρια για την απόδοση Π.Α. είναι είτε τα κριτήρια για τη λήψη Α.Φ.Μ. είτε τα κριτήρια για τη λήψη Α.Μ.Κ.Α., ο οποίος λαμβάνεται κατά τη γέννηση, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Τα εννέα (9) τελευταία αριθμητικά στοιχεία του Π.Α. αποτελούν τον Α.Φ.Μ. του φυσικού προσώπου.

Στη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης (Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ.) τηρείται το Μητρώο Π.Α., το οποίο περιλαμβάνει τα στοιχεία που είναι απολύτως αναγκαία για την επαλήθευση της ταυτότητας του φυσικού προσώπου, ήτοι όνομα, επώνυμο, πατρώνυμο, μητρώνυμο, ημερομηνία γέννησης, τόπο γέννησης, Αριθμό Δελτίου Ταυτότητας, Α.Μ.Κ.Α. και Α.Φ.Μ. Για την ασφαλή τήρηση του Μητρώου Π.Α. λαμβάνονται από τη Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ. όλα τα αναγκαία τεχνικά και οργανωτικά μέτρα και ιδίως η κρυπτογράφηση. Η τήρηση του ΠΑ και η συγκέντρωση των σχετικών αναγνωριστικών σε ένα κεντρικό σημείο, ήτοι στη Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ., η οποία αποτελεί την αρμόδια αρχή για την επιβεβαίωση της ταυτότητας των πολιτών, σύμφωνα με το άρθρο 84 του παρόντος Κώδικα, με εγγυήσεις και μέτρα που μετριαζουν κατά πολύ τους κινδύνους, όπως η κρυπτογράφηση του Μητρώου Π.Α. (βλ. σκέψη 83 του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων) και η χρήση εξυπηρετητών (servers) προηγμένης κυβερνοασφάλειας, η τήρηση τεχνικών και οργανωτικών μέτρων, καλύπτουν την τήρηση των αρχών της αναλογικότητας και της αποτελεσματικότητας.

Για την επαλήθευση της ταυτότητας των συναλλασσομένων φυσικών προσώπων, οι φορείς του δημόσιου τομέα αξιοποιούν διαδικτυακή υπηρεσία της Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ., με την οποία γίνεται η αντιστοίχιση του Π.Α., τον οποίο γνωστοποιεί ο πολίτης στον εκάστοτε φορέα του δημόσιου τομέα, με τα τηρούμενα στο Μητρώο Π.Α. στοιχεία. Κατά τη χρήση της ανωτέρω διαδικτυακής υπηρεσίας, δεν γίνεται διασύνδεση των αρχείων του Μητρώου Π.Α. με τα πληροφοριακά συστήματα και συστήματα αρχειοθέτησης των φορέων του δημόσιου τομέα που την αξιοποιούν. Οι φορείς του δημόσιου τομέα που αξιοποιούν την ανωτέρω διαδικτυακή υπηρεσία λαμβάνουν τα αναγκαία τεχνικά και οργανωτικά μέτρα, ώστε να μην τηρείται ούτε να αποθηκεύεται σε αυτούς ο Π.Α., σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 7.

Επί του άρθρου 12

Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου ρυθμίζουν τις διαδικασίες έκδοσης, διακίνησης, πρωτοκόλλησης και αρχειοθέτησης, καθώς και το κύρος και την αποδεικτική ισχύ των ηλεκτρονικών εγγράφων και των εκτυπώσεών τους.

Επί του άρθρου 13

Στο προτεινόμενο άρθρο 13 προβλέπεται ότι όλες οι διαδικασίες για τη διαχείριση δημοσίων εγγράφων από τους φορείς του δημόσιου τομέα, όπως η σύνταξη, η προώθηση για υπογραφή, η θέση υπογραφής, η έκδοση, η χρέωση προς ενέργεια εισερχομένων εγγράφων, η εσωτερική και η εξωτερική διακίνηση, η πρωτοκόλληση, καθώς και η αρχειοθέτησή τους πραγματοποιούνται αποκλειστικά μέσω ΤΠΕ.

Επίσης προβλέπονται οι δυνατοί τρόποι παραγωγής ενός δημοσίου εγγράφου μέσω ΤΠΕ και τίθενται οι ελάχιστες προϋποθέσεις έκδοσής τους. Συγκεκριμένα, τα ηλεκτρονικά δημόσια έγγραφα εκδίδονται σε μία από τις ακόλουθες μορφές: α) ως πρωτότυπα ηλεκτρονικά έγγραφα, β) ως ηλεκτρονικά ακριβή αντίγραφα και γ) ως ψηφιοποιημένα ηλεκτρονικά αντίγραφα.

Επί του άρθρου 14

Με το άρθρο 14 ρυθμίζονται το κύρος και η αποδεικτική ισχύς των ηλεκτρονικών εγγράφων, ώστε να εξασφαλίζεται ασφάλεια δικαίου κατά τη διακίνηση των εγγράφων αυτών στους φορείς του δημόσιου τομέα, στα Δικαστήρια όλων των βαθμών και στα φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες.

Ιδιαίτερη μνεία γίνεται για το κύρος και την αποδεικτική ισχύ των εκτυπώσεων των ηλεκτρονικών δημοσίων εγγράφων. Ειδικότερα, τίθεται ο βασικός κανόνας, σύμφωνα με τον οποίο η εκτύπωση των ηλεκτρονικών δημοσίων εγγράφων έχει ισχύ ακριβούς αντιγράφου χωρίς άλλη διατύπωση ή επικύρωση, εφόσον είναι δυνατόν να επιβεβαιωθεί η ακρίβεια και η ισχύς της εκτύπωσης με χρήση ΤΠΕ, ιδίως στην περίπτωση που το ηλεκτρονικό δημόσιο έγγραφο φέρει μοναδικό αναγνωριστικό αριθμό επαλήθευσης και εφόσον παρέχεται η δυνατότητα επαλήθευσης μέσω πληροφοριακού συστήματος του Δημοσίου. Σε περίπτωση που δεν είναι δυνατόν να επιβεβαιωθούν η ακρίβεια και η ισχύς της κατά το προηγούμενο εδάφιο, απαιτείται η επικύρωση της εκτύπωσης από οποιαδήποτε διοικητική αρχή ή ΚΕΠ ή δικηγόρο. Στην περίπτωση της επικύρωσης από οποιαδήποτε διοικητική αρχή, εντάσσονται και οι εκτυπώσεις των ηλεκτρονικών συμβάσεων που υπογράφουν οι φορείς του δημόσιου τομέα, ως αναθέτουσες αρχές ή αναθέτοντες φορείς, τις οποίες μπορούν να επικυρώνουν οι οικονομικές υπηρεσίες ή η γραμματεία των ανωτέρω φορέων.

Επί του άρθρου 15

Με το άρθρο 15 ρυθμίζονται οι προϋποθέσεις έκδοσης, το κύρος και η αποδεικτική ισχύς των ηλεκτρονικών ιδιωτικών εγγράφων. Ιδιαίτερη μνεία γίνεται στην παρ. 2 για το κύρος και την αποδεικτική ισχύ των εκτυπώσεων των ιδιωτικών εγγράφων, ώστε να εξασφαλίζονται η ασφάλεια δικαίου και η άρση ασαφειών του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου.

Με το προτεινόμενο άρθρο συμπληρώνεται η κανονιστική εμβέλεια του άρθρου 14 που αφορά τα ηλεκτρονικά δημόσια έγγραφα με τη συμπερίληψη της αποδεικτικής ισχύος των ιδιωτικών ηλεκτρονικών εγγράφων, που έχουν εκδοθεί από ιδιωτικούς φορείς με χρήση εγκεκριμένης ηλεκτρονικής υπογραφής ή σφραγίδας.

Επί του άρθρου 16

Με το άρθρο 16 ορίζεται ότι ηλεκτρονικό έγγραφο που φέρει απλή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική σφραγίδα του εκδότη του αποτελεί μηχανική απεικόνιση, κατά την έννοια του άρθρου 444 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Στην περίπτωση που το έγγραφο αποτελεί συστατικό τύπο, σύμφωνα με το άρθρο 160 του Αστικού Κώδικα, απαιτείται εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή εγκεκριμένη ηλεκτρονική σφραγίδα.

Επιπλέον, με την παρ. 2 ορίζεται ότι ηλεκτρονικά δημόσια έγγραφα που φέρουν απλή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή εκτιμώνται ελεύθερα ως νόμιμα αποδεικτικά μέσα κατά

τις ισχύουσες δικονομικές διατάξεις. Η εν λόγω διάταξη ευρίσκεται σε νοηματική συνάφεια με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 25 του Κανονισμού (ΕΕ) 910/2014.

Επί του άρθρου 17

Με το άρθρο 17 εισάγονται ρυθμίσεις για την ηλεκτρονική διακίνηση εγγράφων εντός κάθε φορέα του δημόσιου τομέα. Συγκεκριμένα, τα ηλεκτρονικά δημόσια έγγραφα που εκδίδονται και διακινούνται εντός κάθε φορέα του δημοσίου τομέα σε κλειστά πληροφοριακά συστήματα, όπως τα εσωτερικά συστήματα ηλεκτρονικής διακίνησης εγγράφων (Σ.Η.Δ.Ε.), φέρουν: α) προηγμένη ή εγκεκριμένη ηλεκτρονική χρονοσφραγίδα και β) είτε την προηγμένη ή εγκεκριμένη ηλεκτρονική σφραγίδα του φορέα είτε την προηγμένη ή εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή του αρμόδιου οργάνου. Με τη ρύθμιση αυτή διασφαλίζεται η ασφαλής ηλεκτρονική διακίνηση διοικητικών εγγράφων εντός του ίδιου δημόσιου φορέα.

Επί του άρθρου 18

Προς συμπλήρωση της κανονιστικής εμβέλειας του άρθρου 17, με τις διατάξεις του άρθρου 18 ρυθμίζεται η διακίνηση, διαβίβαση, κοινοποίηση και ανακοίνωση δημοσίων εγγράφων μεταξύ διαφορετικών φορέων του δημόσιου τομέα. Ειδικότερα, προβλέπεται η διακίνηση εγγράφων αποκλειστικά με χρήση ΤΠΕ, με την επιφύλαξη των διατάξεων για την προστασία κρατικών ή άλλων απορρήτων και την απαγόρευση χορήγησης αντιγράφων και καθορίζονται οι ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις. Επιπλέον, προβλέπεται ότι η διακίνηση, διαβίβαση, κοινοποίηση και ανακοίνωση δημοσίων εγγράφων μεταξύ φορέων του δημόσιου τομέα πραγματοποιείται αποκλειστικά με χρήση ΤΠΕ, με την επιφύλαξη των διατάξεων για την προστασία κρατικών ή άλλων απορρήτων και την απαγόρευση χορήγησης αντιγράφων. Τέλος, εισάγονται ρυθμίσεις για το Κεντρικό Σύστημα Ηλεκτρονικής Διακίνησης Εγγράφων (Κ.Σ.Η.Δ.Ε.), μέσω του οποίου πραγματοποιείται η ανωτέρω ηλεκτρονική διακίνηση.

Επί του άρθρου 19

Με το άρθρο 19 προβλέπεται ότι κάθε φορέας του δημόσιου τομέα τηρεί ηλεκτρονικό πρωτόκολλο, στο οποίο καταχωρίζονται πράξεις, όπως η έκδοση, παραλαβή, κοινοποίηση, διαβίβαση εγγράφων, τα οποία είτε εκδίδονται από αυτόν είτε βρίσκονται ή περιέρχονται στην κατοχή του στο πλαίσιο της άσκησης των αρμοδιοτήτων του.

Η τήρηση πρωτοκόλλου από κάθε φορέα του δημοσίου τομέα αποτελεί βασικό εργαλείο για την άσκηση των επιμέρους αρμοδιοτήτων του και ειδικότερα για την καταχώριση των εγγράφων που είτε εξέρχονται από τον φορέα είτε εισέρχονται στην υπηρεσία πρωτοκόλλου του φορέα. Για τον λόγο αυτό και για την πρακτική υλοποίηση της ψηφιακής διακυβέρνησης θεσπίζεται με το άρθρο 19 η υποχρέωση τήρησης ηλεκτρονικού πρωτοκόλλου.

Σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στην παρ. 1 του παρόντος άρθρου, κάθε φορέας τηρεί ηλεκτρονικό πρωτόκολλο, στο οποίο καταχωρίζονται πράξεις όπως η έκδοση, παραλαβή, κοινοποίηση, διαβίβαση εγγράφων, τα οποία είτε εκδίδονται από αυτόν είτε βρίσκονται ή περιέρχονται στην κατοχή του στο πλαίσιο της άσκησης των αρμοδιοτήτων του.

Μάλιστα, όπως προβλέπεται στην παρ. 2, η καταχώριση εγγράφων στο ηλεκτρονικό πρωτόκολλο πραγματοποιείται, ανεξάρτητα από το εάν η παραγωγή, έκδοση ή διακίνηση εγγράφων πραγματοποιείται με ηλεκτρονικό ή μη τρόπο και ανεξάρτητα από το εάν η διοικητική πράξη ή ενέργεια διεκπεραιώνεται εξ ολοκλήρου ή εν μέρει με ηλεκτρονικό τρόπο. Με τη ρύθμιση αυτή θεσπίζεται ένα πλήρες, ενιαίο και καθ' όλα αξιόπιστο σύστημα

ηλεκτρονικής καταχώρισης εγγράφων, χωρίς να εξαρτά την τήρηση ηλεκτρονικού πρωτοκόλλου από τον τρόπο επικοινωνίας ή συναλλαγής με το φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα, δηλαδή ανεξάρτητα από το αν έχει επιλεγεί ηλεκτρονικός τρόπος επικοινωνίας. Η πρόβλεψη αποτελεί θεσμική δικλείδα προστασίας από τον κίνδυνο πολυδιάσπασης της διαδικασίας τήρησης πρωτοκόλλου και συμβάλλει στην αξιοποίηση ανθρώπινου δυναμικού που εν απουσία της παρούσας ρύθμισης θα είχε ως αρμοδιότητα τον διπλό – και στο έντυπο και στο ηλεκτρονικό πρωτόκολλο – έλεγχο για την πορεία ενός εισερχόμενου ή εξερχόμενου εγγράφου.

Η απαίτηση για ασφαλή διακρίβωση του χρόνου καταχώρισης στο ηλεκτρονικό πρωτόκολλο αποτελεί το αντικείμενο της ρύθμισης της παρ. 3 του προτεινόμενου άρθρου. Συγκεκριμένα, τα συστήματα ηλεκτρονικού πρωτοκόλλου εκδίδουν ηλεκτρονικό αποδεικτικό καταχώρισης που περιλαμβάνει στοιχεία ταυτοποίησης του εγγράφου, όπως εκδότης, θέμα, ημερομηνία και ώρα καταχώρισης, καθώς και τον μοναδικό αριθμό ηλεκτρονικού πρωτοκόλλου. Ως χρόνος καταχώρισης στο ηλεκτρονικό πρωτόκολλο λογίζεται η ημερομηνία και ώρα που αναγράφεται στο αποδεικτικό καταχώρισης. Σημειώνεται ότι η παράθεση των στοιχείων που περιλαμβάνονται στο αποδεικτικό καταχώρισης είναι ενδεικτική και, συνεπώς, η προτεινόμενη ρύθμιση δεν αίρει την εφαρμογή του άρθρου 12 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας κατά το μέρος που στο τελευταίο αυτό άρθρο προβλέπεται η αναφορά και άλλων, πέραν των ενδεικτικώς προβλεπόμενων στο προτεινόμενο άρθρο, στοιχείων, όπως η αναφορά των στοιχείων που συνοδεύουν το έγγραφο που πρωτοκολλείται ή του οργάνου προς το οποίο απευθύνεται το έγγραφο.

Σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 4, η βεβαίωση καταχώρισης στο ηλεκτρονικό πρωτόκολλο γνωστοποιείται στο ενδιαφερόμενο φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα με χρήση ΤΠΕ, εκτός εάν αυτό έχει αιτηθεί ή επιλέξει διαφορετικά κατά την αρχική επικοινωνία. Με την προϋπόθεση της αυθεντικοποίησης, τα συναλλασσόμενα με τον φορέα του δημόσιου τομέα φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες - δια των εξουσιοδοτημένων από αυτά προσώπων - μπορούν να ενημερώνονται με χρήση ΤΠΕ αναφορικά με τη διακίνηση εγγράφων που έχουν πρωτοκολληθεί και εν γένει για την πορεία της υπόθεσης που τα αφορά. Η ρύθμιση αυτή παρέχει τη δυνατότητα στον χρήστη υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης να είναι ενήμερος για την πορεία της υποθέσεως που τον αφορά, σε όποιο στάδιο κι αν αυτή βρίσκεται, γεγονός που από τις θετικές συνέπειες που έχει στην αποδοτικότητα των δημόσιων φορέων, συνιστά μία βασική παράμετρο εισδοχής απόλυτα διαφανών διαδικασιών ακόμα και πριν από τη διεκπεραίωση μιας διοικητικής διαδικασίας ή την έκδοση της τελικής διοικητικής πράξης.

Επί του άρθρου 20

Με το άρθρο 20 προβλέπεται ότι η δημιουργία ή επικύρωση επιμέρους αρχείου της εκάστοτε διαδικασίας ή υπόθεσης πραγματοποιείται αποκλειστικά μέσω ηλεκτρονικής ένδειξης από το κάθε φορά προς τούτο εξουσιοδοτημένο όργανο του φορέα δημόσιου τομέα κατά τη διάρκεια της διεξαγωγής της διαδικασίας. Με δεδομένο ότι η ηλεκτρονική αρχειοθέτηση είναι ιδιαίτερης βαρύτητας για την εύρυθμη λειτουργία κάθε φορέα και την ταχύτερη διεκπεραίωση των διαδικασιών, προβλέπεται ότι κάθε φορέας του δημόσιου τομέα τηρεί αποκλειστικά ηλεκτρονικά αρχεία των ηλεκτρονικών εγγράφων, τα οποία εκδίδει, κατέχει ή διακινεί και σχετίζονται με την άσκηση των αρμοδιοτήτων του ή το πεδίο των δραστηριοτήτων του. Επιπλέον, τα έντυπα έγγραφα διατηρούνται για χρονικό διάστημα

πέντε (5) ετών μετά από την ψηφιοποίησή τους, ενώ με την παρέλευση του ανωτέρω χρονικού διαστήματος καταστρέφονται. Με τον τρόπο αυτό, αποφεύγεται και η άσκοπη προσέλευση των πολιτών στους φορείς για τη λήψη επικυρωμένου αρχείου που αποτελεί τμήμα της διοικητικής διαδικασίας.

Επί του άρθρου 21

Στο άρθρο 21 προβλέπεται ότι οι φορείς του δημόσιου τομέα επεξεργάζονται και εξάγουν στατιστικά στοιχεία που προκύπτουν από τις ολοκληρωμένες διοικητικές διαδικασίες ή από την έκδοση δημοσίων εγγράφων με χρήση ΤΠΕ. Τα στατιστικά στοιχεία τηρούνται ηλεκτρονικά από τους φορείς του δημόσιου τομέα, με σκοπό την εξαγωγή αναφορών και στοιχείων σχετικά με τη διεκπεραίωση δημοσίων εγγράφων και συναλλαγών, όπως ιδίως ο χρόνος και το κόστος διεκπεραίωσης της διαδικασίας. Τα στοιχεία αυτά είναι πολύτιμα για την καταγραφή της πορείας της ψηφιακής διακυβέρνησης, την ποσοτική και ποιοτική εκτίμηση των αποτελεσμάτων, καθώς και τη βελτιστοποίηση των πολιτικών και της στρατηγικής για την επίτευξη των στόχων του ψηφιακού μετασχηματισμού της δημόσιας διοίκησης.

Με τη ρύθμιση αυτή επιδιώκεται η βελτιστοποίηση των παρεχόμενων ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών. Μάλιστα, προς ενίσχυση της διαφάνειας και της ενημέρωσης σχετικά με την αποδοτικότητα των παρεχόμενων ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών, προβλέπεται στην παρ. 2 η περιοδική δημοσίευση των στατιστικών στοιχείων που συνάγονται από την επεξεργασία στον ιστότοπο του φορέα του δημόσιου τομέα.

Προς διασφάλιση της προστασίας προσωπικών δεδομένων προβλέπεται ότι η πρόταση για έκδοση του προεδρικού διατάγματος της παρ. 3 διατυπώνεται μετά από γνώμη της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα.

Επί του άρθρου 22

Ορίζεται η Ενιαία Ψηφιακή Πύλη (Ε.Ψ.Π.) της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr) ως το κέντρο ψηφιακής εξυπηρέτησης για την παροχή ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών και ιδίως για τη διακίνηση των ηλεκτρονικών εγγράφων. Κάθε φορέας του δημόσιου τομέα υποχρεούται να συνεργάζεται με την Υπηρεσία Συντονισμού Ε.Ψ.Π., ώστε η παροχή των ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών του να διενεργείται αποκλειστικά μέσα από την Ε.Ψ.Π. Σκοπός της ρύθμισης είναι η απλοποίηση της διακίνησης εγγράφων καθώς και η εξοικονόμηση πόρων, ειδικά για το δημόσιο τομέα, χάρη στην ψηφιοποίηση ενός σημαντικού μέρους του έργου των δημοσίων φορέων, που συμπυκνώνεται στην παροχή δημόσιων υπηρεσιών. Η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης (Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ.) του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης είναι αρμόδια για την παραγωγική λειτουργία, καθώς και τον τεχνικό σχεδιασμό της Ε.Ψ.Π. Η Γενική Γραμματεία Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Απλούστευσης Διαδικασιών (Γ.Γ.Ψ.Δ.Α.Δ.) του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης είναι αρμόδια για την επιχειρησιακή λειτουργία της Ε.Ψ.Π.

Επί του άρθρου 23

Ορίζει ρητά τους κανόνες και το χρονοδιάγραμμα για την διαδικασία παροχής νέων ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών και τροποποίησης ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών από τους φορείς του δημόσιου τομέα. Αρμόδιος φορέας για την αξιολόγηση και έγκριση των ως άνω υπηρεσιών ορίζεται η Υπηρεσία Συντονισμού της Ε.Ψ.Π. της Γενικής Γραμματείας

Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Απλούστευσης Διαδικασιών (Γ.Γ.Ψ.Δ.Α.Δ.) του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

Επί του άρθρου 24

Ορίζει ότι για τη χρήση υπηρεσιών μέσω της Ε.Ψ.Π. της Δημόσιας Διοίκησης απαιτείται πρόσβαση μέσω της διαδικασίας αυθεντικοποίησης του χρήστη και τους τρόπους αυθεντικοποίησης αυτού. Το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης ενεργεί ως Υπεύθυνος Επεξεργασίας ως προς την πρόσβαση, την επεξεργασία και τη διατήρηση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που είναι αναγκαία για τις υπηρεσίες αυθεντικοποίησης με σκοπό την παροχή ψηφιακών δημοσίων υπηρεσιών μέσω της Ε.Ψ.Π.

Επί του άρθρου 25

Προβλέπεται η Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ. ως αποκλειστικά υπεύθυνη για την ταυτοποίηση και την αυθεντικοποίηση των φυσικών ή νομικών προσώπων ή νομικών οντοτήτων για σκοπούς παροχής και χρήσης των ψηφιακών δημοσίων υπηρεσιών. Ορίζονται οι τρόποι ταυτοποίησης του φυσικού προσώπου για την έκδοση διαπιστευτηρίων με τη χρήση κωδικών από την Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ. με σκοπό την αυθεντικοποίησή του που ακολουθεί.

Επί του άρθρου 26

Ορίζονται η χρησιμότητα και οι λειτουργίες των θυρίδων των χρηστών και των θυρίδων των φορέων, που τηρούνται άσπασες στην Ενιαία Ψηφιακή Πύλη της Δημόσιας Διοίκησης. Για την πρόσβαση στη θυρίδα απαιτείται η προηγούμενη αυθεντικοποίηση. Επιπλέον, ορίζονται περαιτέρω οι διαδικασίες για τη δημιουργία θυρίδας, καθώς και το δυνητικό περιεχόμενό της.

Επί του άρθρου 27

Προβλέπονται ρυθμίσεις για την έκδοση εγγράφων μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης από κάθε φυσικό πρόσωπο που ενεργεί για τον εαυτό του ατομικά ή ως νόμιμος εκπρόσωπος νομικού προσώπου καθώς και η ισχύς των εγγράφων αυτών. Για την έκδοση των εγγράφων αυτών μέσω της Ε.Ψ.Π. απαιτείται προηγούμενη αυθεντικοποίηση του χρήστη.

Επί του άρθρου 28

Ορίζεται η διαδικασία μέσω της οποίας τα φυσικά πρόσωπα μπορούν να αιτούνται την έκδοση δημοσίων εγγράφων από τους φορείς του δημόσιου τομέα μέσω Ε.Ψ.Π., κατόπιν προηγούμενης αυθεντικοποίησης του χρήστη. Σκοπός της αυθεντικοποίησης είναι να διαπιστώνεται η ταυτότητα του κάθε χρήστη και να εξασφαλίζεται ότι κανείς άλλος πέραν του αιτούμενου χρήστη δεν έχει πρόσβαση στα προσωπικά του δεδομένα. Επιπλέον, εισάγονται ρυθμίσεις για την αυτεπάγγελτη αναζήτηση και την προσκόμιση των απαιτούμενων δικαιολογητικών που συνοδεύουν κάθε αίτηση.

Επί του άρθρου 29

Καταγράφεται η διαδικασία ηλεκτρονικής διακίνησης εγγράφων μεταξύ δημοσίων φορέων και φυσικών ή νομικών προσώπων ή νομικών οντοτήτων. Προβλέπεται ο βασικός κανόνας, σύμφωνα με τον οποίο οι φορείς του δημόσιου τομέα υποχρεούνται να παραλαμβάνουν τα

ηλεκτρονικά δημόσια ή ιδιωτικά έγγραφα, ενώ εισάγονται περιοριστικά απαριθμούμενες εξαιρέσεις για την παραλαβή έντυπων εγγράφων. Επιπλέον, εισάγονται ρυθμίσεις για την ηλεκτρονική επίδοση ή κοινοποίηση εγγράφων από τους φορείς του δημόσιου τομέα σε κάθε ενδιαφερόμενο, με σαφή διάκριση των περιπτώσεων στις οποίες το δημόσιο έγγραφο έχει εκδοθεί με ή χωρίς την αίτηση του ενδιαφερομένου.

Επί του άρθρου 30

Εισάγονται ρυθμίσεις για τον προσδιορισμό από τους φορείς του δημόσιου τομέα του χρόνου παραλαβής δημόσιων ή ιδιωτικών εγγράφων που διακινούνται ηλεκτρονικά. Ο προσδιορισμός αυτός γίνεται αποκλειστικά με έναν από τους ακόλουθους τρόπους: α) είτε με χρήση της εγκεκριμένης ηλεκτρονικής υπηρεσίας συστημένης παράδοσης, β) είτε με χρήση αυτόματης ηλεκτρονικής επιβεβαίωσης παραλαβής, γ) είτε με χρήση μη αυτόματης ηλεκτρονικής επιβεβαίωσης παραλαβής.

Επί του άρθρου 31

Προβλέπεται η δυνατότητα της παροχής ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών από τους φορείς του δημόσιου τομέα, της έκδοσης δημοσίων εγγράφων από τους φορείς αυτούς και της εκπλήρωσης αιτημάτων των φυσικών ή νομικών προσώπων ή νομικών οντοτήτων με αυτοματοποιημένο τρόπο εφόσον τηρούνται οι προϋποθέσεις και οι εγγυήσεις της κείμενης νομοθεσίας για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Επί του άρθρου 32

Εισάγονται ρυθμίσεις που αφορούν τη διενέργεια ηλεκτρονικών πληρωμών προς τους φορείς του δημόσιου τομέα. Συγκεκριμένα, προβλέπεται η δυνατότητα για την είσπραξη ειδικών φόρων, παραβόλων, τελών ενσήμων, χαρτοσήμων, προστίμων και εν γένει η οικονομική εκκαθάριση οφειλών φυσικών ή νομικών προσώπων ή νομικών οντοτήτων προς φορείς του δημόσιου τομέα, με χρέωση τραπεζικών λογαριασμών ή λογαριασμών πληρωμής που τηρούν οι υπόχρεοι ή με χρέωση καρτών πληρωμής που έχουν εκδοθεί στο όνομά τους. Σκοπός της ρύθμισης είναι η ενίσχυση της εμπιστοσύνης των υπόχρεων απέναντι στους δημοσίους φορείς, καθώς και η απλούστευση και η ψηφιοποίηση των σχετικών διαδικασιών.

Επί του άρθρου 33

Προβλέπεται η δυνατότητα ηλεκτρονικής καταβολής οφειλών των φορέων του δημόσιου τομέα προς φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες, κατόπιν προηγούμενης αυθεντικοποίησης του δικαιούχου.

Επί του άρθρου 34

Εισάγεται βασικός κανόνας για την καθιέρωση ηλεκτρονικής επικοινωνίας μεταξύ των φορέων του δημόσιου τομέα και των φυσικών ή νομικών προσώπων ή νομικών οντοτήτων. Ειδικότερα, προβλέπεται η υποχρέωση των φορέων του δημόσιου τομέα να χρησιμοποιούν ηλεκτρονικό τρόπο επικοινωνίας με φυσικά ή νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες. Ωστόσο, μόνο τα τελευταία πρόσωπα έχουν δικαίωμα να επιλέξουν μη ηλεκτρονικό τρόπο επικοινωνίας με το Δημόσιο. Η επιφύλαξη ειδικών διατάξεων που τίθεται στο δεύτερο εδάφιο αφορά περιπτώσεις όπου νομοθετικά έχει οριστεί αποκλειστικά ηλεκτρονικός

τρόπος επικοινωνίας, όπως στην περίπτωση υποχρεωτικής ηλεκτρονικής υποβολής δηλώσεων φορολογικού περιεχομένου.

Σκοπός της ρύθμισης είναι η προαγωγή της ηλεκτρονικής επικοινωνίας, προκειμένου να μειωθεί το λειτουργικό κόστος των φορέων του δημόσιου τομέα, κυρίως από την διακίνηση έντυπων εγγράφων και την εξαιρετικά κοστοβόρα αναπαραγωγή εγγράφων (φωτοαντίτυπα). Η άμεση ηλεκτρονική επικοινωνία μειώνει επίσης τον απαιτούμενο χρόνο για την ολοκλήρωση της διαδικασίας, απελευθερώνοντας κατ' αυτό τον τρόπο πόρους για τη δημόσια διοίκηση, οι οποίοι μπορούν να χρησιμοποιηθούν εναλλακτικά για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση άλλων και πιο αναγκαίων κατά περίπτωση δημόσιων πολιτικών.

Επί του άρθρου 35

Θεσπίζεται η υποχρέωση δημιουργίας και διατήρησης δικτυακού τόπου για κάθε φορέα του δημόσιου τομέα με σκοπό την πληροφόρηση και την ενημέρωση των φυσικών ή νομικών προσώπων ή νομικών οντοτήτων, ενώ ρυθμίζονται οι ειδικότεροι κανόνες λειτουργίας και διαχείρισης των ιστοσελίδων από τους δημόσιους φορείς και ορίζεται ο Διαχειριστής του ιστοτόπου. Επιπλέον καθορίζονται ειδικότερες υποχρεώσεις για την τήρηση δικτυακών τόπων ορισμένων φορέων.

Επί του άρθρου 36

Εισάγεται το ρυθμιστικό αντικείμενο του Μέρους Δ' του σχεδίου νόμου σχετικά με την προσβασιμότητα σε ιστότοπους και εφαρμογές για φορητές συσκευές των οργανισμών του δημόσιου τομέα προκειμένου οι υπηρεσίες τους να είναι περισσότερο προσβάσιμες στους χρήστες και ιδιαίτερα στα άτομα με αναπηρίες. Με αυτόν τον τρόπο πραγματώνεται η αρχή της ίσης μεταχείρισης.

Επί του άρθρου 37

Θεσπίζονται οι κανόνες, οι όροι, οι προϋποθέσεις και οι απαιτήσεις για την κατασκευή, το περιεχόμενο και τη λειτουργία των ιστότοπων και των εφαρμογών για φορητές συσκευές των οργανισμών του δημόσιου τομέα που εξασφαλίζουν ότι οι ιστότοποι και οι εφαρμογές για φορητές συσκευές πληρούν τις απαιτήσεις προσβασιμότητας και προβλέπονται εξαιρέσεις για τους ιστότοπους και τις εφαρμογές αυτές όσον αφορά το είδος και το περιεχόμενό τους.

Επί του άρθρου 38

Με τη ρύθμιση αυτή αποσαφηνίζονται εννοιολογικά όροι, οι οποίοι καθίστανται ιδιαιτέρως χρηστικοί για την καλύτερη κατανόηση και εφαρμογή του κανονιστικού και τεχνικού περιεχομένου των προτεινόμενων διατάξεων.

Επί του άρθρου 39

Η ρύθμιση συνιστά την κατευθυντήρια οδηγία προς τους οργανισμούς του δημόσιου τομέα στο πλαίσιο της διασφάλισης του δικαιώματος της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας όταν σχεδιάζουν, αναπτύσσουν, λειτουργούν και συντηρούν ιστοτόπους και εφαρμογές για φορητές συσκευές. Στην έννοια των αρχών της προσβασιμότητας περιλαμβάνονται οι επιμέρους αρχές της αντιληπτικότητας, της χρηστικότητας, της κατανοησιμότητας και της στιβαρότητας και ορίζεται το περιεχόμενό τους.

Επί του άρθρου 40

Οι οργανισμοί του δημόσιου τομέα δεν υποχρεούνται να εφαρμόζουν τις απαιτήσεις προσβασιμότητας στο βαθμό που συνεπάγονται για αυτούς δυσανάλογη επιβάρυνση. Για να εκτιμηθεί ο βαθμός στον οποίο η συμμόρφωση συνεπάγεται δυσανάλογη επιβάρυνση οι οργανισμοί λαμβάνουν υπόψη συγκεκριμένους παράγοντες. Σε περίπτωση που παρεκκλίνει από τις απαιτήσεις προσβασιμότητας διευκρινίζονται με ειδική αιτιολογία στη δήλωση προσβασιμότητας τα μέρη με τα οποία δεν ήταν δυνατή η συμμόρφωση και παρέχονται εναλλακτικές επιλογές.

Επί του άρθρου 41

Για λόγους διευκόλυνσης της συμμόρφωσης των ιστότοπων και των εφαρμογών για φορητές συσκευές οργανισμών του δημόσιου τομέα στις απαιτήσεις προσβασιμότητας, προτείνεται η πρόβλεψη τεκμηρίων συμμόρφωσης στα εναρμονισμένα πρότυπα ή στα μέρη αυτών και στα στοιχεία αναφοράς που καταρτίζονται και δημοσιεύονται, σύμφωνα με το ενωσιακό δίκαιο, στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Επί του άρθρου 42

Προβλέπεται η υποχρέωση των οργανισμών του δημόσιου τομέα να χορηγούν δήλωση προσβασιμότητας για τη συμμόρφωση των ιστότοπων τους και των εφαρμογών τους για φορητές συσκευές με τις προβλεπόμενες απαιτήσεις και προϋποθέσεις του μέρους Δ' του σχεδίου νόμου. Επιπλέον, υποχρεούνται να επικαιροποιούν την ανωτέρω δήλωση. Περαιτέρω, καθορίζονται η μορφή και το περιεχόμενο της δήλωσης προσβασιμότητας.

Επί του άρθρου 43

Δημιουργείται και τηρείται στη Γενική Γραμματεία Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Απλούστευσης Διαδικασιών του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Μητρώο Δημόσιων Ιστότοπων και Εφαρμογών (ΜΗ.Δ.ΙΣ.ΕΦ.). Σε αυτό εντάσσονται οι ιστότοποι και οι εφαρμογές για φορητές συσκευές οργανισμών του δημόσιου τομέα που συμμορφώνονται στις απαιτήσεις προσβασιμότητας. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Απλούστευσης Διαδικασιών καθορίζονται τα ειδικότερα θέματα λειτουργίας του ΜΗ.Δ.ΙΣ.ΕΦ.

Επί του άρθρου 44

Προβλέπεται η υποχρέωση των οργανισμών του δημόσιου τομέα, πέραν των δεσμεύσεων που απορρέουν από τη δήλωση προσβασιμότητας, να αναρτούν στον οικείο ιστότοπο στοιχεία συναφή με την κατάσταση συμμόρφωσης ιστότοπου ή εφαρμογής για φορητή συσκευή στις διατάξεις του παρόντος σχεδίου νόμου για λόγους διαφάνειας.

Επί του άρθρου 45

Προβλέπεται η σύσταση σε κάθε ιστότοπο και εφαρμογή για φορητές συσκευές οργανισμών του δημόσιου τομέα ενός μηχανισμού αναφορών, παρατηρήσεων και αναζήτησης πληροφοριών, προκειμένου κάθε χρήστης να παρεμβαίνει ενεργά στη διαδικασία συμμόρφωσης του οικείου ιστότοπου στις απαιτήσεις προσβασιμότητας και να αιτείται πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων υπηρεσιών και κειμένων. Ιδιαίτερη μέριμνα για ζητήματα δικαιωμάτων ηλεκτρονικής προσβασιμότητας ή συμμετοχής εν γένει στην

Κοινωνία της Πληροφορίας δίδεται για τα άτομα με αναπηρίες. Η διάταξη θεσπίζει το Πλαίσιο Προαγωγής για την εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες. Αποστολή του Πλαισίου, το οποίο αποτελείται από τον Συνήγορο του Πολίτη και την Ε.Σ.Α.μεΑ., είναι, μεταξύ άλλων, ο χειρισμός και η διερεύνηση αναφορών που υποβάλλονται ενώπιόν του επί ζητημάτων παραβίασης δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρίες.

Επί του άρθρου 46

Προβλέπεται ότι οι οργανισμοί του δημόσιου τομέα που αναπτύσσουν ιστότοπους και εφαρμογές για φορητές συσκευές οφείλουν να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα κατάρτισης και επιμόρφωσης του προσωπικού τους σε θέματα ηλεκτρονικής προσβασιμότητας. Η εκπόνηση και διαχείριση σχετικών προγραμμάτων ανατίθεται στο Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Κ.Δ.Δ.Α.), το οποίο καλείται να συνεργαστεί με την Ε.Σ.Α.μεΑ. Επίσης οι οργανισμοί του δημόσιου τομέα καλούνται, για λόγους διαφάνειας και ενημέρωσης, να ευαισθητοποιούν το ευρύ κοινό σχετικά με την ηλεκτρονική προσβασιμότητα και τον σεβασμό των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρίες.

Επί του άρθρου 47

Καθορίζονται ζητήματα εποπτείας επί της συμμόρφωσης των ιστότοπων και των εφαρμογών για φορητές συσκευές στις απαιτήσεις της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας, μεθοδολογίας παρακολούθησης και υποβολής σχετικών εκθέσεων. Προβλέπονται μεταβατικές, κατά περίπτωση, ρυθμίσεις μέχρι την έναρξη ισχύος των απαιτήσεων προσβασιμότητας με εκτελεστικές πράξεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ορίζεται η Γενική Γραμματεία Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Απλούστευσης Διαδικασιών του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης ως αρμόδια για την παρακολούθηση της συμμόρφωσης στις απαιτήσεις προσβασιμότητας και το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης για την υποβολή των σχετικών εκθέσεων προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Επί του άρθρου 48

Οι ρυθμίσεις του Μέρους Ε' αφορούν ζητήματα σχετικά με την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 910/2014 (eIDAS), καθώς και με ειδικότερα ζητήματα για τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης στην ελληνική επικράτεια. Το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης ορίζεται ως ο αρμόδιος φορέας για τον προσδιορισμό του απαραίτητου θεσμικού και κανονιστικού πλαισίου για τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης. Η Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (Ε.Ε.Τ.Τ.) παραμένει η εποπτική αρχή για την εφαρμογή του ανωτέρω Κανονισμού, ενώ παράλληλα εισηγείται στον Υπουργό Ψηφιακής Διακυβέρνησης τη ρύθμιση ειδικότερων θεμάτων για τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης. Η εισήγηση μιας ανεξάρτητης αρχής με την τεχνογνωσία της Ε.Ε.Τ.Τ. θεωρείται χρήσιμη λόγω της συσσωρευμένης γνώσης και εμπειρίας της επί θεμάτων υπηρεσιών εμπιστοσύνης.

Επί του άρθρου 49

Ρυθμίζονται η ισχύς και η αναγνώριση υπηρεσιών εμπιστοσύνης που θεσπίζονται σύμφωνα με το ελληνικό δίκαιο, πέραν των οριζόμενων στον Κανονισμό (ΕΕ) 910/2014, συμπεριλαμβανομένων των συμφωνιών με τρίτα – εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης – κράτη που υπογράφει ο Υπουργός Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

Επί του άρθρου 50

Εισάγονται ρυθμίσεις για τη νομική ισχύ των εγκεκριμένων ηλεκτρονικών υπογραφών του νομίμου εκπροσώπου και εγκεκριμένων ηλεκτρονικών σφραγίδων κάθε ηλεκτρονικού εγγράφου που εκδίδεται από νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα. Έτσι, ενισχύεται με κάθε τρόπο η ισχύς της ηλεκτρονικής υπογραφής και της ηλεκτρονικής σφραγίδας, ενώ σταδιακά, η πρακτική της έντυπης επικύρωσης των εγγράφων αντικαθίσταται με μια νέα, περισσότερο απλή, ψηφιακή και φιλική διαδικασία προς τους συναλλασσόμενους αλλά και προς το περιβάλλον.

Επί του άρθρου 51

Προβλέπεται η εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπηρεσία συστημένη παράδοσης που αποτελεί το ηλεκτρονικό συστημένο ταχυδρομείο, κατ' αναλογία με το συστημένο ταχυδρομείο για τα έντυπα έγγραφα. Στόχος της ρύθμισης είναι να αποτελέσει η ανωτέρω ηλεκτρονική υπηρεσία ένα ασφαλές ηλεκτρονικό «κανάλι επικοινωνίας» του Δημοσίου με τους πολίτες και τις επιχειρήσεις.

Επί του άρθρου 52

Εισάγονται ρυθμίσεις για την ευθύνη των παρόχων υπηρεσιών εμπιστοσύνης σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Κανονισμό (ΕΕ) 910/2014 σχετικά με τα πιστοποιητικά που εκδίδουν και καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης όλα τα σχετικά θέματα με τους παρόχους και τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης.

Επί του άρθρου 53

Ορίζονται τα πιστοποιητικά υπηρεσιών εμπιστοσύνης, ως οι ηλεκτρονικές βεβαιώσεις που εκδίδονται από έναν πάροχο υπηρεσιών εμπιστοσύνης, τα βασικά χαρακτηριστικά αυτών καθώς και η χρονική ισχύς τους.

Επί του άρθρου 54

Αναφέρονται οι προϋποθέσεις αναστολής της ισχύος ενός εγκεκριμένου πιστοποιητικού από έναν πάροχο υπηρεσιών εμπιστοσύνης και τα αποτελέσματά της. Σκοπός της αναστολής ισχύος είναι η προσωρινή παύση της ισχύος του πιστοποιητικού μέχρι να θεραπευτεί η αβεβαιότητα για την ακρίβεια των δεδομένων που ενσωματώθηκαν στο πιστοποιητικό ή για την πιθανότητα να χρησιμοποιήθηκε το πιστοποιητικό χωρίς τη συγκατάθεση του πραγματικού κατόχου του.

Επί του άρθρου 55

Προβλέπεται η ανάκληση του εγκεκριμένου πιστοποιητικού από τον πάροχο υπηρεσιών εμπιστοσύνης που αφορά τη δια παντός παύση της ισχύος του, χωρίς τη δυνατότητα επαναφοράς της ισχύος του με οποιοδήποτε τρόπο και τα αποτελέσματά της. Στην περίπτωση αυτή, μπορεί να εκδοθεί νέο πιστοποιητικό. Η ανάκληση επιβάλλεται σε περιοριστικά οριζόμενες περιπτώσεις. Μέσω της βάσης δεδομένων που τηρεί κάθε εγκεκριμένος πάροχος υπηρεσιών εμπιστοσύνης, οι συναλλασσόμενοι μπορούν να γνωρίζουν πάντοτε αν τα πιστοποιητικά τους είναι έγκυρα ή όχι.

Επί του άρθρου 56

Προβλέπεται η επιβολή διοικητικών κυρώσεων από την Ε.Ε.Τ.Τ. με ειδικά αιτιολογημένη απόφασή της και κατόπιν ακρόασης των ενδιαφερομένων σε περιπτώσεις παραβάσεων των διατάξεων που διέπουν τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης και η διαδικασία της επιβολής αυτών.

Επί του άρθρου 57

Ρυθμίζονται τα ζητήματα που αφορούν τη διαδικασία και τις μεθόδους ταυτοποίησης των αιτούντων πιστοποιητικών υπηρεσιών εμπιστοσύνης πριν από την έκδοσή τους. Η ταυτοποίηση διενεργείται με μία από τις αναφερόμενες στην παρ. 1 του άρθρου 24 του Κανονισμού eIDAS μεθόδους με χαρακτηριστική καινοτομία αυτήν της εξ αποστάσεως ταυτοποίησης.

Επί του άρθρου 58

Ορίζεται ότι η Αρχή Πιστοποίησης του Ελληνικού Δημοσίου (Α.Π.Ε.Δ.) αποτελεί τον πάροχο υπηρεσιών εμπιστοσύνης του Ελληνικού Δημοσίου. Είναι αρμόδια για την έκδοση και διαχείριση πιστοποιητικών για την παροχή υπηρεσιών εμπιστοσύνης σε όλους τους φορείς του δημόσιου τομέα και δύναται να παρέχει εγκεκριμένες και μη εγκεκριμένες υπηρεσίες εμπιστοσύνης. Ρυθμίζεται η δομή της Α.Π.Ε.Δ. και οι βασικές αρμοδιότητες των επιμέρους μονάδων της. Με απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης εκδίδεται ο Κανονισμός Πιστοποίησης της Α.Π.Ε.Δ.

Επί του άρθρου 59

Αντικείμενο ρύθμισης των διατάξεων του Κεφαλαίου Α' του Μέρους ΣΤ' του παρόντος κώδικα είναι η προσαρμογή της εθνικής νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ης Ιουνίου 2019 για τα ανοικτά δεδομένα και την περαιτέρω χρήση πληροφοριών του δημόσιου τομέα και η αναδιατύπωση των διατάξεων για την καθιέρωση και διεύρυνση της αρχής της ανοικτής διάθεσης και περαιτέρω χρήσης των εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων που είτε βρίσκονται στην κατοχή φορέων του δημόσιου τομέα, είτε χρηματοδοτούνται από δημόσιους πόρους. Με δεδομένο ότι η Οδηγία (ΕΚ) 2003/98 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, όπως και ο ν. 3448/2006 (Α' 57) με τον οποίο ενσωματώθηκε στην εθνική έννομη τάξη η ως άνω Οδηγία, έχουν τροποποιηθεί ουσιωδώς από την Οδηγία (ΕΕ) 2013/37 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και τον ν. 4305/2014 (Α' 237), αντίστοιχα, είναι σκόπιμη, για λόγους σαφήνειας, η αναδιατύπωση των διατάξεων για τον καθορισμό όρων, προϋποθέσεων και τρόπων διευκόλυνσης της περαιτέρω χρήσης των δημόσιων δεδομένων ως ανοικτών δεδομένων, στοχεύοντας παράλληλα στην περαιτέρω ώθηση της ψηφιακής καινοτομίας και στον εκσυγχρονισμό του νομοθετικού πλαισίου, ώστε να συμβαδίζει με την πρόοδο των ψηφιακών τεχνολογιών.

Στο πλαίσιο αυτό, με το παρόν Κεφάλαιο εισάγεται, επιπροσθέτως, ένα πλέγμα ουσιαστικών αλλαγών – προσθηκών σε σχέση με το προγενέστερο καθεστώς, ώστε να αξιοποιηθεί πλήρως το δυναμικό των πληροφοριών του δημόσιου τομέα για την ελληνική οικονομία και κοινωνία, Έτσι, για πρώτη φορά γίνεται ρητή μνεία και εισάγονται ειδικές ρυθμίσεις σε κατηγορίες δεδομένων, η αξιοποίηση των οποίων ενέχει ιδιαίτερα αυξημένο όφελος για την οικονομική και κοινωνική ζωή της χώρας, όπως τα δυναμικά δεδομένα, τα ερευνητικά δεδομένα και τα δεδομένα υψηλής αξίας, ενώ, παράλληλα, επεκτείνεται η υποχρέωση διάθεσης προς

περαιτέρω χρήση και σε έγγραφα, τα οποία εκδίδουν, στο πλαίσιο εκπλήρωσης των υποχρεώσεων παροχής υπηρεσιών γενικού συμφέροντος, δημόσιες επιχειρήσεις, κατά την ενωσιακή έννοια, οι οποίες : α) δραστηριοποιούνται σε έναν εκ των τομέων που αναφέρονται στην Οδηγία (ΕΕ) 2014/25 [Βιβλίο II του ν. 4412/2016 (Α' 147)], ή β) δραστηριοποιούνται στους τομείς των επιβατικών σιδηροδρομικών και οδικών μεταφορών σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) 2007/1370, ή γ) ενεργούν ως αερομεταφορείς που εκτελούν υποχρεώσεις παροχής δημόσιας υπηρεσίας δυνάμει του άρθρου 16 του Κανονισμού (ΕΚ) 2008/1008 ή δ) ενεργούν ως πλοιοκτήτες που εκτελούν υποχρεώσεις παροχής δημόσιας υπηρεσίας δυνάμει του άρθρου 4 του Κανονισμού (ΕΟΚ) 1992/3577.

Εξάλλου, η ανοικτή διάθεση των δημοσίων δεδομένων ενισχύει σημαντικά τη διαφάνεια και τη λογοδοσία στο δημόσιο, στο πλαίσιο της αρχής της φανεράς δράσης της διοίκησης. Παράλληλα, μπορεί να οδηγήσει σε οικονομικά οφέλη τόσο ευθέως από υπηρεσίες που αναπτύσσονται με τα ανοικτά δεδομένα όσο και από το εισόδημα που δημιουργούν οι νέες θέσεις απασχόλησης που δημιουργούνται. Τα έγγραφα, οι πληροφορίες και τα δεδομένα, που παράγονται από φορείς του δημόσιου τομέα αποτελούν μια ευρεία, ποικίλη και πολύτιμη δεξαμενή πόρων που μπορεί να ωφελήσει σημαντικά την οικονομία της γνώσης. Στο πλαίσιο αυτό, οι πολιτικές ανοικτών δεδομένων, οι οποίες ενθαρρύνουν την ευρεία διαθεσιμότητα και την περαιτέρω χρήση πληροφοριών του δημόσιου τομέα για εμπορικούς, ή μη, σκοπούς, με ελάχιστους ή καθόλου νομικούς, τεχνικούς ή οικονομικούς περιορισμούς, και οι οποίες προωθούν την κυκλοφορία των πληροφοριών όχι μόνο για τους οικονομικούς φορείς αλλά και για το κοινό, μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην ταχεία ανάπτυξη νέων υπηρεσιών που βασίζονται σε νέους τρόπους συνδυασμού και χρησιμοποίησης αυτών των πληροφοριών, τόνωσης της οικονομικής ανάπτυξης και προώθησης της κοινωνικής δέσμευσης.

Στην παρ. 1 του άρθρου 59 προσδιορίζεται το αντικείμενο και οριοθετούνται οι φορείς που εμπíπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος Κεφαλαίου. Η βασική καινοτομία συγκριτικά με το προγενέστερο καθεστώς αφορά στην επέκταση της υποχρέωσης ανοικτής διάθεσης και περαιτέρω χρήσης και σε έγγραφα τα οποία εκδίδουν, στο πλαίσιο εκπλήρωσης των υποχρεώσεων παροχής υπηρεσιών γενικού συμφέροντος, δημόσιες επιχειρήσεις, οι οποίες, μολονότι ενδέχεται, κατ' αρχήν, να μην εμπíπτουν στην αυτόνομη ενωσιακή έννοια του «οργανισμού δημοσίου δικαίου» βάσει των λειτουργικών κριτηρίων της περ. 2 του άρθρου 60, εντούτοις, λόγω του γεγονότος ότι δραστηριοποιούνται σε συγκεκριμένους τομείς κρίσιμους για την εθνική οικονομία, κρίνεται σκόπιμο να καταλαμβάνονται από την ως άνω υποχρέωση. Συγχρόνως, εισάγεται για πρώτη φορά πρόβλεψη, και για τα ερευνητικά δεδομένα που βρίσκονται στην κατοχή των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων και των δημοσίων ερευνητικών οργανισμών ή των τεχνολογικών ή ερευνητικών φορέων του άρθρου 3 του ν. 4310/2014, ή των οργανισμών χρηματοδότησης της έρευνας, στο μέτρο που αυτά αποτελούν προϊόν έρευνας χρηματοδοτούμενης από δημόσιους πόρους.

Στην παρ. 2 διευκρινίζεται, όπως και υπό το προϊσχύσαν καθεστώς, ότι οι κείμενες διατάξεις για την πρόσβαση στα διοικητικά έγγραφα, καθώς και τις πληροφοριακές υποχρεώσεις των φορέων του δημοσίου τομέα, εξακολουθούν να ισχύουν, με την επιφύλαξη των ρυθμίσεων του παρόντος Κεφαλαίου. Καθίσταται έτσι αντιληπτό ότι η εισαγωγή του θεσμικού πλαισίου για την περαιτέρω χρήση συνιστά στην ουσία διεύρυνση του ισχύοντος πλαισίου για το δικαίωμα πρόσβασης με οικονομικές και κοινωνικές προεκτάσεις, το οποίο όμως δεν θίγει.

Στην παρ. 3 προσδιορίζονται οι υπόχρεοι φορείς του παρόντος Κεφαλαίου. Όπως αναφέρθηκε και ανωτέρω, συγκριτικά με το προϊσχύσαν καθεστώς, η υποχρέωση διάθεσης προς περαιτέρω χρήση επεκτείνεται, πέραν των φορέων του δημόσιου τομέα, και σε έγγραφα, καθώς και σε τμήματα αυτών, πληροφορίες και δεδομένα, τα οποία εκδίδουν, στο πλαίσιο εκπλήρωσης των υποχρεώσεων παροχής υπηρεσιών γενικού συμφέροντος, δημόσιες επιχειρήσεις που: α) δραστηριοποιούνται σε έναν εκ των τομέων που αναφέρονται στην Οδηγία (ΕΕ) 2014/25 [Βιβλίο II του ν. 4412/2016 (Α' 147)], ή β) δραστηριοποιούνται στους τομείς των επιβατικών σιδηροδρομικών και οδικών μεταφορών σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) 2007/1370, ή γ) ενεργούν ως αερομεταφορείς που εκτελούν υποχρεώσεις παροχής δημόσιας υπηρεσίας δυνάμει του άρθρου 16 του Κανονισμού (ΕΚ) 2008/1008 ή δ) ενεργούν ως πλοιοκτήτες που εκτελούν υποχρεώσεις παροχής δημόσιας υπηρεσίας δυνάμει του άρθρου 4 του Κανονισμού (ΕΟΚ) 1992/3577.

Αντίστοιχα, στην παρ. 4 καθορίζονται οι περιπτώσεις εγγράφων, στις οποίες δεν εφαρμόζονται οι ρυθμίσεις του παρόντος Κεφαλαίου. Έτσι, στα πρότυπα του προϊσχύσαντος καθεστώτος, ρητά εξαιρούνται του πεδίου εφαρμογής έγγραφα, τμήματα εγγράφων, πληροφορίες και δεδομένα, η χορήγηση των οποίων δεν εμπίπτει στη δημόσια αποστολή των οικείων φορέων του δημόσιου τομέα (πχ. έγινε στο πλαίσιο της εμπορικής τους δραστηριότητας), ενώ, όσον αφορά στις λοιπές δημόσιες επιχειρήσεις, εξαιρούνται του πεδίου εφαρμογής έγγραφα, τα οποία είτε παράγονται έξω από το πεδίο παροχής υπηρεσιών γενικού συμφέροντος που διέπει την οικεία δημόσια επιχείρηση, είτε σχετίζονται με δραστηριότητες που έχουν άμεση έκθεση στον ανταγωνισμό, σύμφωνα με το άρθρο 251 του ν. 4412/2016 (άρθρο 34 της Οδηγίας (ΕΕ) 2014/25).

Περαιτέρω, εξακολουθούν να εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής: α) έγγραφα, τμήματα εγγράφων, πληροφορίες και δεδομένα, που αφορούν στην εθνική ασφάλεια, την άμυνα, τη δημόσια τάξη, την εξωτερική πολιτική ή την ασφάλεια πληροφοριακών συστημάτων, β) έγγραφα, τμήματα εγγράφων, πληροφορίες και δεδομένα, που καλύπτονται από το φορολογικό, στατιστικό, εμπορικό, βιομηχανικό, επιχειρηματικό, επαγγελματικό ή εταιρικό απόρρητο, γ) έγγραφα, τμήματα εγγράφων, πληροφορίες και δεδομένα που συνδέονται με δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας τρίτων, δ) έγγραφα, τμήματα εγγράφων, πληροφορίες και δεδομένα, για τα οποία απαιτείται από ειδικές διατάξεις η απόδειξη ειδικού εννόμου συμφέροντος από τους πολίτες ή τις επιχειρήσεις, (βλ. παρ. 2 του άρθρου 5 του ν. 2690/1999 (Α' 45)), καθώς και ε) τμήματα εγγράφων, πληροφοριών ή δεδομένων, που περιέχουν μόνο λογότυπα, εμβλήματα και σήματα. Ειδικές εξαιρέσεις, επίσης, προβλέπονται για έγγραφα, τμήματα εγγράφων, πληροφορίες και δεδομένα που σχετίζονται με την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς από κλοπή, λεηλασία, βανδαλισμό, λαθρανασκαφή, αρχαιοκαπηλία, και γενικά την αποφυγή έκθεσης σε κίνδυνο κινητών και ακινήτων μνημείων και χώρων που προστατεύονται βάσει του ν. 3028/2002 (Α' 153), καθώς και για έγγραφα, τμήματα εγγράφων, πληροφορίες και δεδομένα, στα οποία η πρόσβαση απαγορεύεται ή περιορίζεται λόγω ευαίσθητων πληροφοριών σχετικά με την προστασία υποδομών ζωτικής σημασίας, όπως αυτές οριοθετούνται στις περ. α' και δ' του άρθρου 2 του π.δ. 39/2011 (Α' 104).

Ακόμη, όσον αφορά στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ειδικές προβλέψεις υπάρχουν τόσο στην περ. η' της παρ. 4, σύμφωνα με την οποία εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος Κώδικα έγγραφα, τμήματα εγγράφων, πληροφορίες και δεδομένα στα οποία είτε η πρόσβαση απαγορεύεται ή περιορίζεται για λόγους προστασίας

δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, είτε στα οποία επιτρέπεται μεν η πρόσβαση, η περαιτέρω χρήση τους όμως είναι αντίθετη με τη νομοθεσία για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όσο και στην παρ. 6, σύμφωνα με την οποία η ανοικτή διάθεση, περαιτέρω χρήση και εν γένει επεξεργασία εγγράφων πληροφοριών και δεδομένων δεν θίγουν τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679, καθώς και τις διατάξεις των ν. 4624/2019 (Α' 137) και ν. 3471/2006 (Α' 133). Καθίσταται, συνεπώς, αντιληπτό ότι κατά την υλοποίηση και εφαρμογή των προβλέψεων του Κώδικα πρέπει να τηρούνται πλήρως οι αρχές της προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Μεταξύ των βασικών αρχών για την προστασία των προσωπικών δεδομένων, όπως αυτή καθιερώθηκε με την Οδηγία (ΕΚ) 95/46 και τον ν. 2472/1997 και ισχύει κατ' εφαρμογή και υπό το φως των διατάξεων του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 είναι η βασική αρχή του «προκαθορισμένου και ειδικού σκοπού». Τούτο σημαίνει ότι κάθε επεξεργασία, όπως η διάθεση και περαιτέρω επεξεργασία, πρέπει να πραγματοποιείται για συγκεκριμένο σκοπό και επίσης ο σκοπός της πρώτης συλλογής και επεξεργασίας στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του δημόσιου φορέα, δεν πρέπει να είναι ασυμβίβαστος με κάθε περαιτέρω σκοπό. Κατ' αρχήν λοιπόν, αν η περαιτέρω χρήση προσωπικών δεδομένων αποφασισθεί για κάθε σκοπό, για να είναι συμβατή με τη νομοθεσία για την προστασία των προσωπικών δεδομένων πρέπει να πραγματοποιείται με ανωνυμοποιημένα δεδομένα, και αφού ελεγχθεί ότι η ανωνυμοποίηση είναι αποτελεσματική, ότι δηλαδή δεν επιτρέπει, σε συνδυασμό με άλλα δεδομένα που τυχόν ευρίσκονται ελεύθερα στο διαδίκτυο ή αλλού, την ταυτοποίηση των ατόμων. Στην περίπτωση που αποφασιστεί η περαιτέρω χρήση προσωπικών δεδομένων, θα πρέπει να προηγείται της απόφασης περί περαιτέρω χρήσης μελέτη επιπτώσεων στην ιδιωτικότητα, από την οποία να προκύπτουν οι συμβατοί σκοποί και περιορισμοί χρήσης και χρηστών, καθώς και τα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα για την προστασία των προσωπικών δεδομένων. Και τούτο, ενόψει του ότι ο Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 επιτρέπει την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων μόνο για συμβατούς με τον αρχικό σκοπούς. Συνεπώς, πριν την διάθεση προς περαιτέρω χρήση εγγράφων τα οποία περιλαμβάνουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να συγκεκριμενοποιείται ο σκοπός της περαιτέρω χρήσης και να είναι συμβατός με τον αρχικό σκοπό συλλογής και επεξεργασίας. Μόνο σε τυχόν θετικό για «περιορισμένη» περαιτέρω χρήση αποτέλεσμα της μελέτης επιπτώσεων, τα δεδομένα μπορούν να διατίθενται χωρίς αποτελεσματική ανωνυμοποίηση προς περαιτέρω χρήση. Στην περίπτωση αυτή, τα φυσικά πρόσωπα στα οποία αφορούν τα δεδομένα, πρέπει να ενημερώνονται με πρόσφορο τρόπο για την ειδικότερη περαιτέρω χρήση, πριν αυτή πραγματοποιηθεί. Εξάλλου, μεταξύ των ορισμών του άρθρου 60 περιλαμβάνεται, στην περ. 6, και ο ορισμός της «ανωνυμοποίησης», σε στοιχίση με τον αντίστοιχο της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024, σύμφωνα με τον οποίο «ανωνυμοποίηση» είναι η διαδικασία μετατροπής εγγράφων σε ανώνυμα έγγραφα που δεν σχετίζονται προς ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο ή η διαδικασία, με την οποία τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα γίνονται ανώνυμα κατά τρόπο, ώστε να είναι αδύνατος ο εντοπισμός της ταυτότητας του προσώπου στο οποίο αναφέρονται.

Κατά τα λοιπά, διατηρείται η εξαίρεση από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος Κεφαλαίου των εγγράφων, τμημάτων εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων που βρίσκονται στην κατοχή πολιτιστικών ιδρυμάτων, με εξαίρεση τις βιβλιοθήκες, συμπεριλαμβανομένων των βιβλιοθηκών Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, τα μουσεία και τα αρχεία. Οι βιβλιοθήκες, τα μουσεία και τα αρχεία κατέχουν σημαντικές ποσότητες πολύτιμων πόρων

πληροφοριών του δημόσιου τομέα, ιδίως δεδομένου ότι τα προγράμματα ψηφιοποίησης έχουν πολλαπλασιάσει την ποσότητα του κοινόχρηστου ψηφιακού υλικού. Αυτές οι συλλογές πολιτιστικής κληρονομιάς και τα συναφή μεταδεδομένα αποτελούν δυναμική βάση για προϊόντα και υπηρεσίες ψηφιακού περιεχομένου και διαθέτουν τεράστιες δυνατότητες για καινοτόμο περαιτέρω χρήση σε τομείς όπως η εκπαίδευση και ο τουρισμός. Αντιθέτως, άλλοι τύποι πολιτιστικών ιδρυμάτων, όπως ορχήστρες, λυρικές σκηνές, μπαλέτα και θέατρα, συμπεριλαμβανομένων των αρχείων που ανήκουν στα ιδρύματα αυτά, θα πρέπει να εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος Κεφαλαίου λόγω της ιδιαιτερότητάς τους ως «τεχνών του θεάματος» και του γεγονότος ότι σχεδόν όλο το υλικό που κατέχουν καλύπτεται από δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας τρίτων.

Εάν ένα τρίτο μέρος ήταν ο αρχικός ιδιοκτήτης δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας εγγράφου που κατέχουν βιβλιοθήκες, συμπεριλαμβανομένων των πανεπιστημιακών βιβλιοθηκών, μουσεία και αρχεία και το χρονικό διάστημα προστασίας των εν λόγω δικαιωμάτων δεν έχει λήξει, το έγγραφο αυτό, για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος Κεφαλαίου, λογίζεται ως έγγραφο για το οποίο τρίτοι έχουν δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, συμπεριλαμβανομένων των συγγενικών δικαιωμάτων και των *suī generis* μορφών προστασίας, κατ' εφαρμογή των διατάξεων της περ. γ' της παρ. 4 του άρθρου 59 του σχεδίου, σύμφωνα με την οποία εξαιρούνται τα έγγραφα για τα οποία τρίτοι διαθέτουν δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας.

Επίσης, διατηρείται η εξαίρεση: α) των εγγράφων, τμημάτων εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων που βρίσκονται στην κατοχή δημόσιων ραδιοτηλεοπτικών φορέων και των θυγατρικών τους, καθώς και άλλων φορέων ή των θυγατρικών τους με σκοπό την εκπλήρωση αποστολής ραδιοτηλεοπτικής εκπομπής δημόσιας υπηρεσίας, β) των εγγράφων, τμημάτων εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων που βρίσκονται στην κατοχή εκπαιδευτικών ιδρυμάτων δευτεροβάθμιας ή κατώτερης βαθμίδας, και, σε περίπτωση άλλων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων σε έγγραφα, εκτός αυτών που αναφέρονται σε ερευνητικά δεδομένα και γ) των εγγράφων, τμημάτων εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων που βρίσκονται στην κατοχή των δημόσιων ερευνητικών οργανισμών και των τεχνολογικών ή ερευνητικών φορέων του άρθρου 3 του ν. 4310/2014 ή των οργανισμών χρηματοδότησης της έρευνας, εκτός αυτών που αναφέρονται σε ερευνητικά δεδομένα.

Αποκλίνοντας από το προϊσχύσαν καθεστώς, τα ερευνητικά δεδομένα που έχουν στην κατοχή τους οι φορείς των περ. β) και γ) της προηγούμενης παρ., στο μέτρο που αυτά λαμβάνουν δημόσια χρηματοδότηση, καταλαμβάνονται πλέον από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος Κεφαλαίου, καθώς καθίσταται πλέον αντιληπτό ότι ο όγκος των παραγόμενων ερευνητικών δεδομένων αυξάνεται με γεωμετρική πρόοδο και ενέχει δυνατότητες περαιτέρω χρήσης πέραν της επιστημονικής κοινότητας. Προκειμένου οι αυξανόμενες προκλήσεις για την κοινωνία να μπορούν να αντιμετωπιστούν με αποτελεσματικό και ολιστικό τρόπο, έχει καταστεί σημαντική και επείγουσα η δυνατότητα πρόσβασης, μείξης και περαιτέρω χρήσης δεδομένων από διάφορες πηγές καθώς και από διαφορετικούς τομείς και επιστημονικούς κλάδους. Στο πλαίσιο αυτό, τα ερευνητικά δεδομένα περιλαμβάνουν στατιστικά στοιχεία, πειραματικά αποτελέσματα, μετρήσεις, παρατηρήσεις που προκύπτουν από επιτόπια έρευνα, αποτελέσματα ερευνών, καταγραφές συνεντεύξεων και εικόνες. Περιλαμβάνουν, επίσης, μεταδεδομένα, προδιαγραφές και άλλα ψηφιακά αντικείμενα. Τα ερευνητικά δεδομένα είναι διαφορετικά από τα επιστημονικά άρθρα που αναφέρουν και σχολιάζουν τα ευρήματα που προκύπτουν από την επιστημονική έρευνα.

Σε κάθε περίπτωση, σύμφωνα με την παρ. 5, τα πολιτιστικά ιδρύματα και οι φορείς των περ. θ' έως ιβ' της παρ. 4 μπορούν να διαθέτουν κάθε έγγραφο, τμήμα εγγράφου, πληροφορία ή δεδομένο για περαιτέρω χρήση, εφόσον αυτό προβλέπεται από γενικές διατάξεις ή διατάξεις που διέπουν τον οικείο φορέα.

Εξάλλου, στο πλαίσιο των διεθνών υποχρεώσεων της χώρας, γίνεται ειδική μνεία, στην παρ. 7, στη σύμβαση της Βέρνης, στη συμφωνία TRIPS και τη συνθήκη WCT, καθώς οι υποχρεώσεις που επιβάλλονται σύμφωνα με τις ρυθμίσεις του Κεφαλαίου ισχύουν μόνο στο βαθμό που συνάδουν με τις ανωτέρω συμφωνίες, ενώ ειδικός περιορισμός προβλέπεται στην παρ. 8 για τους φορείς του Κεφαλαίου, ως προς το δικαίωμα του κατασκευαστή βάσης δεδομένων που προβλέπεται στο άρθρο 45 Α του ν. 2121/1993 (Α' 25).

Τέλος, ορίζεται πλέον ρητά στην παρ. 9, ότι ρυθμίσεις του παρόντος Κεφαλαίου διέπουν την περαιτέρω χρήση και όλων των εγγράφων που αναφέρονται σε γεωχωρικά δεδομένα και εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ν. 3882/2010 (Α' 166).

Επί του άρθρου 60

Περιλαμβάνονται οι ορισμοί των κρισιμότερων εννοιών για την εφαρμογή του παρόντος Κεφαλαίου. Σε σχέση με το προγενέστερο καθεστώς, περιλαμβάνονται επιπλέον, σε στοίχιση με το αντίστοιχο άρθρο της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024, οι ορισμοί της «δημόσιας επιχείρησης», της «τυποποιημένης άδειας», της «ανωνυμοποίησης», των «δυναμικών δεδομένων» των «ερευνητικών δεδομένων», των «συνόλων δεδομένων υψηλής αξίας». της «εύλογης απόδοσης της επένδυσης» και του «τρίτου μέρους», ενώ εμπλουτίζεται η έννοια της «περαιτέρω χρήσης» ώστε να καταλαμβάνει, πλέον και τα έγγραφα που βρίσκονται στην κατοχή των «δημόσιων επιχειρήσεων» της περ. 3 του προτεινόμενου άρθρου. Παράλληλα, προσδιορίζονται οι έννοιες των «Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων», των «Δημόσιων Ερευνητικών Οργανισμών» και των «τεχνολογικών ή ερευνητικών φορέων», καθώς και των «Οργανισμών χρηματοδότησης της έρευνας» με παραπομπές στα αντίστοιχα νομοθετήματα. Ειδική αναφορά θα πρέπει να γίνει στην έννοια της «δημόσιας επιχείρησης», η οποία συνιστά, όπως και ο «οργανισμός δημοσίου δικαίου», αυτόνομη ενωσιακή έννοια, που υποστασιοποιείται βάσει των υπό στοιχεία α) έως γ) της περ. 3 λειτουργικών κριτηρίων, δυνάμει των οποίων τεκμαίρεται η επ' αυτής αποφασιστική επιρροή των φορέων του δημοσίου τομέα.

Περαιτέρω, διευκρινίζεται ότι ως «έγγραφο» για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος Κεφαλαίου, νοείται, όπως και υπό το προγενέστερο καθεστώς, όχι μόνο το καθ' εαυτό έγγραφο, αλλά και τμήμα εγγράφου, πληροφορία ή δεδομένο. Το κέντρο βάρους στρέφεται πλέον από την έννοια του εγγράφου σε εκείνη του δεδομένου, και κατά λογική μετεξέλιξη σε εκείνη της πληροφορίας, δηλαδή του δεδομένου που αποκτά ορισμένη σημασία. Το έγγραφο μπορεί να περιέχει μία ή περισσότερες πληροφορίες, ενώ πληροφορίες μπορεί να ανευρίσκονται και εκτός των εγγράφων. Ιδίως, τα εξαγόμενα από έγγραφα ή άλλες πηγές δεδομένα μπορούν να διαρθρώνονται σε σύνολα (datasets), τα οποία αποκτούν προστιθέμενη αξία, και μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την ανάπτυξη νέων καινοτόμων, «έξυπνων», υπηρεσιών. Ο ορισμός του εγγράφου δεν συμπεριλαμβάνει τα προγράμματα υπολογιστών, καλύπτει όμως τυχόν ιδιωτικά έγγραφα τα οποία τηρούνται από τους φορείς του δημόσιου τομέα σε φακέλους, ή αρχεία και χρησιμοποιήθηκαν ή ελήφθησαν υπόψη κατά την έκδοση διοικητικής πράξης ή την εκπλήρωση της εν γένει διοικητικής αποστολής τους. Επισημαίνεται, όπως και υπό το προγενέστερο καθεστώς, ότι η υποχρέωση χορήγησης

προς περαιτέρω χρήση, βαρύνει τον φορέα που εκδίδει ή στον οποίο έχουν ανατεθεί προς διαχείριση (π.χ. διότι εξέλιπε ο αρχικός εκδότης) τα έγγραφα, πληροφορίες και δεδομένα στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους ή, εφόσον πρόκειται για δημόσια επιχείρηση που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος Κεφαλαίου, στο πλαίσιο της υποχρέωσης παροχής υπηρεσιών γενικού συμφέροντος. Αποσαφηνίζεται, έτσι, ότι υπόχρεος είναι ο φορέας που εξέδωσε ή διαχειρίζεται τα έγγραφα, όχι όμως και εκείνος στον οποίο έγινε απλή κοινοποίηση ή ο οποίος απλώς τα χρησιμοποιεί ως στοιχείο του φακέλου, χωρίς να έχει άλλη αρμοδιότητα σχετικά με το έγγραφο. Τούτο έχει σημασία διότι μόνο τότε ο φορέας μπορεί, ως αρμόδιος, να κρίνει αν τα έγγραφα εμπίπτουν σε αυτά που επιτρέπεται και οφείλει να διαθέσει προς περαιτέρω χρήση. Διαφορετικά η κατηγοριοποίηση των εγγράφων κινδυνεύει να είναι αποσπασματική, ανάλογα με τον φορέα που τα κατέχει. Ομοίως, ελλοχεύει ο κίνδυνος το ίδιο σύνολο δεδομένων να παρέχεται με διαφορετικούς όρους από πλείονες φορείς που τυχαίνει να το κατέχουν. Έτσι, στο μέτρο που περιέχονται προσωπικά δεδομένα, οι ίδιες κατηγορίες δεδομένων θα υπόκεινται σε ενιαία μεταχείριση.

Τέλος, σημειώνεται ότι στην έννοια των «δυναμικών δεδομένων», όπως αυτά ορίζονται στην περ. 7 του άρθρου 60, συγκαταλέγονται περιβαλλοντικά δεδομένα, δεδομένα κυκλοφορίας, δορυφορικά δεδομένα, μετεωρολογικά δεδομένα και δεδομένα αισθητήρων, η οικονομική αξία των οποίων εξαρτάται από το κατά πόσο οι πληροφορίες είναι άμεσα διαθέσιμες και από το πόσο τακτικά επικαιροποιούνται.

Επί του άρθρου 61

Με την παρ. 1 του παρόντος άρθρου επαναλαμβάνεται η σαφής υποχρέωση των φορέων του δημόσιου τομέα και - πλέον και - των δημόσιων επιχειρήσεων κατά την έννοια της περ. 3 του άρθρου 60, να προσφέρουν τα έγγραφα, τις πληροφορίες και τα δεδομένα που συλλέγουν και διαχειρίζονται στο πλαίσιο της δημόσιας αποστολής και της παροχής υπηρεσιών γενικού συμφέροντος, αντίστοιχα, ανοικτά, για περαιτέρω χρήση, εκτός εάν η πρόσβαση περιορίζεται βάσει των όρων ή απαγορεύεται βάσει των εξαιρέσεων που προβλέπονται στο παρόν Κεφάλαιο και αιτιολογούνται ειδικώς (αρχή της ανοικτής διάθεσης και περαιτέρω χρήσης της δημόσιας πληροφορίας – open by default).

Στην παρ. 2 επαναλαμβάνεται η αρχή ότι τα έγγραφα, οι πληροφορίες και τα δεδομένα της παρ. 1 διατίθενται στο διαδίκτυο ως σύνολο δεδομένων ή μέσω προγραμματιστικών διεπαφών (APIs), σε ανοικτό μηχαναγνώσιμο μορφότυπο, ο οποίος συμμορφώνεται σε ανοικτά πρότυπα, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 63, από σταθερό σημείο απόθεσης. Αν δεν είναι δυνατή η διαδικτυακή διάθεση των εγγράφων απαιτείται, όπως και υπό το προγενέστερο καθεστώς, η υποβολή αίτησης του ενδιαφερομένου, σύμφωνα με τη διαδικασία που διαρθρώνεται στο άρθρο 62.

Ειδικότερη ρύθμιση εισάγεται στην παρ. 3 όσον αφορά στα έγγραφα, τις πληροφορίες και τα δεδομένα επί των οποίων οι βιβλιοθήκες, συμπεριλαμβανομένων των βιβλιοθηκών Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, τα μουσεία και τα αρχεία έχουν δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας. Τα εν λόγω έγγραφα, πληροφορίες ή δεδομένα, είναι περαιτέρω χρησιμοποιήσιμα για εμπορικούς ή μη εμπορικούς σκοπούς σύμφωνα με τα άρθρα 63 έως 70, εκτός αν τρίτος είχε αρχικά επ' αυτών δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, των οποίων το διάστημα προστασίας δεν έχει λήξει (βλ. αιτιολογική σκέψη 55 του προοιμίου της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024).

Επί του άρθρου 62

Το άρθρο αυτό εξειδικεύει τη διαδικασία που ακολουθείται, όπου δεν είναι δυνατή η διαδικτυακή διάθεση των εγγράφων, σύμφωνα με το άρθρο 61, η οποία, σε γενικές γραμμές ακολουθεί το πρότυπο του προϊσχύσαντος άρθρου 5 του ν. 3448/2006.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την παρ. 1, κάθε ενδιαφερόμενος δύναται να υποβάλει σε έγγραφη ή ηλεκτρονική μορφή αίτημα για τη χορήγηση εγγράφων προς περαιτέρω χρήση στην υπηρεσία του φορέα του δημόσιου τομέα, η οποία έχει εκδώσει ή έχει στην κατοχή της το έγγραφο. Η υπηρεσία αυτή επεξεργάζεται, σύμφωνα με την παρ. 2, με ηλεκτρονικά μέσα, όπου αυτό είναι δυνατό, την αίτηση περαιτέρω χρήσης και χορηγεί το έγγραφο προς περαιτέρω χρήση στον αιτούντα. Σε περίπτωση που χρειάζεται άδεια, η υπηρεσία οριστικοποιεί τη σχετική προσφορά προς τον αιτούντα σύμφωνα με όσα ορίζονται στις παρ. 3, 4 και 5.

Με την παρ. 3, διατηρείται η επιφύλαξη, τυχόν, ειδικών προθεσμιών που ορίζονται στις οικείες διατάξεις κάθε φορέα που κατέχει έγγραφα, εντούτοις, η προθεσμία εντός της οποίας οι υπόχρεοι φορείς χορηγούν το έγγραφο ή οριστικοποιούν τη σχετική προσφορά τους συντέμνεται στις είκοσι (20) ημερολογιακές – και όχι εργάσιμες - ημέρες από την παραλαβή της αίτησης, για λόγους ταχύτερης διεκπεραίωσης των σχετικών υποθέσεων. Η προθεσμία αυτή μπορεί να παραταθεί μέχρι και είκοσι (20) επιπλέον ημερολογιακές ημέρες από τη λήξη του πρώτου εικοσαήμερου για αιτήσεις που χαρακτηρίζονται από τον φορέα ως περίπλοκες ή μεγάλης κλίμακας. Στην περίπτωση αυτή, ο αιτών ενημερώνεται εγκαίρως για τον εκτιμώμενο χρόνο περάτωσης της υπόθεσής του, καθώς γνωστοποιείται σε αυτόν, μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την παραλαβή της αίτησης, ο χαρακτηρισμός της αίτησης ως περίπλοκης ή μεγάλης κλίμακας καθώς και η λήξη της νέας προθεσμίας χορήγησης του εγγράφου. Ενόψει δε του κατεξοχήν αξιολογικού χαρακτήρα της απόφασης χαρακτηρισμού, δεν προβλέπεται κατ' αυτής η άσκηση διοικητικής προσφυγής.

Με την παρ. 4 επαναλαμβάνεται, κατ' ουσία, η προγενέστερη ρύθμιση των παρ. 3 και 4 του άρθρου 5 του ν. 3448/2006. Συγκεκριμένα, προβλέπεται, αρχικά, ότι σε περίπτωση απορριπτικής απόφασης, ο φορέας ανακοινώνει στον αιτούντα τους λόγους απόρριψης. Αν ο λόγος απόρριψης οφείλεται σε ζητήματα που άπτονται δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, στην απόφαση θα πρέπει υποχρεωτικά να μνημονεύεται το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που είναι ο δικαιούχος, όταν είναι γνωστός, ή, εναλλακτικά, ο αδειοδότης, από τον οποίο ο φορέας του δημόσιου τομέα έχει λάβει το σχετικό υλικό, με εξαίρεση τις βιβλιοθήκες, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται και οι βιβλιοθήκες των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, τα μουσεία και τα αρχεία. Διευκρινίζεται εδώ προς αποφυγή αμφιβολιών, ότι ο όρος «δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας» αναφέρεται μόνον στην πνευματική ιδιοκτησία και τα συγγενικά δικαιώματα, περιλαμβανομένων των *sui generis* μορφών προστασίας. Οι διατάξεις του παρόντος δεν εφαρμόζονται σε έγγραφα που καλύπτονται από δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας, όπως διπλώματα ευρεσιτεχνίας και καταχωρισμένα σχέδια και εμπορικά σήματα (βλ. αιτιολογική σκέψη 54 της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024).

Για την πληρέστερη προστασία του αιτούντος, χορηγείται η δυνατότητα άσκησης ενδικοφανούς προσφυγής κατά της απορριπτικής απόφασης ή της παράλειψης έκδοσης απόφασης από τον οικείο φορέα εντός προθεσμίας δέκα (10) ημερολογιακών ημερών από την κοινοποίηση της απορριπτικής απόφασης στον αιτούντα ή τη συντέλεση της παράλειψης. Η ενδικοφανής προσφυγή ασκείται ενώπιον ενός «αμερόληπτου φορέα εξέτασης» (βλ.

αιτιολογική σκέψη 42 της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024) και συγκεκριμένα ενώπιον μιας ανεξάρτητης διοικητικής αρχής, της νεοσύστατης Εθνικής Αρχής Διαφάνειας και υποβάλλεται από τον ενδιαφερόμενο εγγράφως ή αποστέλλεται με ηλεκτρονικά μέσα στην υπηρεσία, από όπου ζητήθηκε η χορήγηση του εγγράφου. Η Εθνική Αρχή Διαφάνειας οφείλει να αποφανθεί επί της προσφυγής εντός είκοσι (20) ημερολογιακών ημερών από τη διαβίβασή της σε αυτήν. Η αρμοδιότητα της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας για την εξέταση της προβλεπόμενης στο παρόν άρθρο ενδικοφανούς προσφυγής, προκύπτει κατ' αρχήν από την παρ. 1 του άρθρου 82 ν. 4622/2019 (Α' 133), όπου ορίζεται ως σκοπός της Αρχής, μεταξύ άλλων, η «ενίσχυση της διαφάνειας, της ακεραιότητας και της λογοδοσίας στη δράση των κυβερνητικών οργάνων, διοικητικών αρχών, κρατικών φορέων, και δημόσιων οργανισμών». Ταυτόχρονα η αρμοδιότητα αυτή πηγάζει εμμέσως από την παρ. 4 του ίδιου άρθρου με την οποία προβλέπεται ότι στην Εθνική Αρχή Διαφάνειας μεταφέρεται το σύνολο των αρμοδιοτήτων, δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των καταργούμενων φορέων μεταξύ των οποίων και του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης, ο οποίος είχε την αντίστοιχη αρμοδιότητα για τον έλεγχο των πράξεων που αφορούν στη ανοικτή διάθεση της δημόσιας πληροφορίας βάσει της παρ. 4 άρθρου 5 ν. 3448/2006.

Κατά της απόφασης της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας που εκδίδεται επί της ενδικοφανούς προσφυγής χωρεί αίτηση ακυρώσεως ενώπιον του Τριμελούς Διοικητικού Εφετείου Αθηνών που δικάζει σε πρώτο και τελευταίο βαθμό κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 74. Διευκρινίζεται ότι η αίτηση ακύρωσης μπορεί να ασκηθεί όχι μόνο από τον αιτούντα διοικούμενο ή επιχείρηση (σε περίπτωση απόρριψης της προσφυγής) αλλά και από τον δημόσιο φορέα που αρνήθηκε τη χορήγηση (σε περίπτωση αποδοχής της προσφυγής από την Εθνική Αρχή Διαφάνειας), όπως και υπό το προϋσχούσαν καθεστώς.

Τέλος, στην παρ. 5 ορίζεται ότι, ειδικά όσον αφορά τις δημόσιες επιχειρήσεις κατά την έννοια της περ. 3 του άρθρου 60, τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και τους δημόσιους ερευνητικούς οργανισμούς, τους τεχνολογικούς ή ερευνητικούς φορείς του άρθρου 3 του ν. 4310/2014 και τους οργανισμούς χρηματοδότησης της έρευνας, οι προθεσμίες της παρ. 3 διπλασιάζονται, προκειμένου οι ανωτέρω φορείς να έχουν χρόνο να εξετάζουν υποβληθείσες αιτήσεις και να μην επεξεργάζονται αυτές σε βάρος των λοιπών καθηκόντων τους. Πρόκειται ακριβώς για τους φορείς των οποίων τα δεδομένα εντάσσονται για πρώτη φορά σύμφωνα με την Οδηγία (ΕΕ) 2019/1024 στη υποχρέωση ανοικτής διάθεσης και οι οποίοι δεν κρίνεται σκόπιμο να επιβαρυνθούν, κατά τη βούληση του ενωσιακού νομοθέτη, με το σύνολο των υποχρεώσεων του παρόντος άρθρου (βλ. αιτιολογική σκέψη 31 της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024).

Επί του άρθρου 63

Με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν τους μορφότυπους των προς διάθεση συνόλων δεδομένων. Κατ' εξέλιξη του προηγούμενου θεσμικού πλαισίου, αυτοί προδιαγράφονται στην παρ. 1 ως ανοικτοί, μηχαναγνώσιμοι, προσβάσιμοι, προσιτοί και επαναχρησιμοποιούμενοι. Στο πλαίσιο αυτό, τίθενται συγκεκριμένα πρότυπα, καθοριζόμενα με το προφίλ εφαρμογής DCAT (Data Catalogue Vocabulary) για πύλες δεδομένων στην Ευρώπη (DCAT-AP) προς τα οποία τόσο οι μορφότυποι, όσο και τα μεταδεδομένα των συνόλων δεδομένων, πρέπει να συμμορφώνονται.

Εξάλλου διατηρούνται, στην παρ. 2, οι προβλέψεις για τους τρόπους διάθεσης των εγγράφων (σταθερό σημείο απόθεσης/υπερσύνδεσμοί/APIs) καθώς και, στην παρ. 3, η απαλλαγή των

φορέων από την υποχρέωση έκδοσης ή προσαρμογής εγγράφων για τον σκοπό της περαιτέρω χρήσης τους, εφόσον απαιτείται δυσανάλογη προς τούτο προσπάθεια.

Στην ίδια παράγραφο εισάγεται, περαιτέρω, η αρχή της «εκ σχεδιασμού και εξ ορισμού» παραγωγής και διάθεσης, η οποία λαμβάνεται υπόψη από τους φορείς κατά το στάδιο της παραγωγής και διάθεσης των εγγράφων που εμπíπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κεφαλαίου, κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζεται, ήδη από το στάδιο του σχεδιασμού και της παραγωγής, η μέγιστη δυνατότητα διάθεσής τους για περαιτέρω χρήση.

Επίσης, στο πλαίσιο της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του διοικουμένου, διατηρείται στην παρ. 4 η πρόβλεψη ότι στην περίπτωση διακοπής της παραγωγής και αποθήκευσης εγγράφων, πληροφοριών ή δεδομένων, προηγείται δημόσια ανακοίνωση προ 30 εργασίμων ημερών στο διαδικτυακό τόπο data.gov.gr και στην ιστοσελίδα του φορέα.

Κατά τα λοιπά, στην παρ. 5 εισάγεται νέα πρόβλεψη όσον αφορά, ειδικότερα, τη διάθεση των δυναμικών δεδομένων. Δεδομένου ότι η οικονομική αξία των εν λόγω δεδομένων, ενόψει του μεταβλητού τους χαρακτήρα, εξαρτάται από το κατά πόσο οι πληροφορίες που εμπεριέχονται σε αυτά είναι άμεσα διαθέσιμες και από το πόσο τακτικά επικαιροποιούνται είναι αναγκαίο να διατίθενται σε χρόνο αμέσως μετά τη συλλογή τους, κατά κανόνα μέσω διασυνδέσεων προγραμματισμού εφαρμογών (application programming interface, API) και κατά περίπτωση ως μαζική τηλεφόρτωση. Κατ' εξαίρεση, όταν αυτό δεν είναι δυνατό εξαιτίας τεχνικών ή οικονομικών περιορισμών, οι φορείς του δημόσιου τομέα θα πρέπει να διαθέτουν τα έγγραφα σε χρονικό πλαίσιο που επιτρέπει την εκμετάλλευση ολόκληρου του οικονομικού δυναμικού τους.

Αντίστοιχος τρόπος διάθεσης, δηλαδή μέσω διασυνδέσεων προγραμματισμού εφαρμογών (application programming interface, API) και κατά περίπτωση ως μαζική τηλεφόρτωση, προβλέπεται στην παρ. 7 και για τη νεοεισαγόμενη κατηγορία των συνόλων δεδομένων υψηλής αξίας.

Επίσης, στις παρ. 8 και 9 διατηρούνται ρυθμίσεις που αποσκοπούν στην αποτροπή της αλλοίωσης ή διαστρέβλωσης των εγγράφων που διατίθενται προς περαιτέρω χρήση, την υποχρέωση αναφοράς της πηγής προέλευσής και της ημερομηνίας τελευταίας επικαιροποίησής τους, αλλά και την απαλλαγή των φορέων που τα διαθέτουν από ευθύνη σε περίπτωση μη ορθής περαιτέρω χρήσης αυτών.

Τέλος, στην παρ. 10 εγκαθιδρύεται ειδική υποχρέωση των φορέων να μεριμνούν για την παροχή δυνατότητας περαιτέρω χρήσης εγγράφων από άτομα με ειδικές ανάγκες λαμβάνοντας τα αναγκαία προς τούτο μέτρα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 36-47 του παρόντος κώδικα.

Επί του άρθρου 64

Στην παρ. 1 επαναλαμβάνεται ρητά η αρχή της δωρεάν διαθεσιμότητας των ανοιχτών δεδομένων. Εντούτοις, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, είναι δυνατή η επιβολή τελών εκ μέρους του φορέα, το ύψος των οποίων περιορίζεται, κατ' αρχήν, στην ανάκτηση του οριακού κόστους. Όπως αναφέρεται στο προοίμιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024 (αιτιολογικές σκέψεις 36 και 37), τα τέλη για την περαιτέρω χρήση εγγράφων αποτελούν σημαντικό φραγμό εισόδου στην αγορά για νεοσύστατες επιχειρήσεις και ΜΜΕ. Συνεπώς, τα έγγραφα θα πρέπει να διατίθενται για περαιτέρω χρήση ατελώς και, όπου η επιβολή τέλους είναι απαραίτητη, το εν λόγω τέλος θα πρέπει καταρχήν να περιορίζεται στο οριακό κόστος. Όταν οι φορείς του

δημόσιου τομέα πραγματοποιούν μια ιδιαίτερα εκτεταμένη έρευνα για τις ζητούμενες πληροφορίες ή εξαιρετικά δαπανηρές τροποποιήσεις του μορφότυπου των ζητούμενων πληροφοριών, είτε οικιοθελώς είτε σύμφωνα με τις απαιτήσεις της εθνικής νομοθεσίας, το οριακό κόστος δύναται να καλύπτει το κόστος που συνδέεται με τις εν λόγω δραστηριότητες. Με την παρ. 2 εισάγονται, όπως και υπό το προϊσχύσαν καθεστώς, εξαιρέσεις για συγκεκριμένες κατηγορίες φορέων, τόσο από τη γενική αρχή της κατ' αρχήν δωρεάν διάθεσης και περαιτέρω χρήσης δεδομένων, όσο και από την αρχή για χρέωση, εξαιρετικά, του οριακού κόστους, προκειμένου να μην παρεμποδίζεται η κανονική λειτουργία αυτών των φορέων με συνέπεια να μπορούν να ζητηθούν- υπό προϋποθέσεις- τέλη που υπερβαίνουν το οριακό κόστος. Τέτοιοι φορείς είναι:

α) οι φορείς του δημόσιου τομέα, οι οποίοι υποχρεούνται να καλύπτουν οι ίδιοι ένα σημαντικό μέρος του κόστους εκτέλεσης της δημόσιας αποστολής τους από ίδια έσοδα. Οι εν λόγω φορείς προσδιορίζονται, σύμφωνα με την παρ. 38 του άρθρου 107, με κοινή απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης και των καθ' ύλην αρμοδίων υπουργών, ενώ ο κατάλογος αυτών δημοσιεύεται και επικαιροποιείται, σε ετήσια βάση, στον ιστότοπο www.data.gov.gr,

(β) οι βιβλιοθήκες, συμπεριλαμβανομένων των βιβλιοθηκών των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, τα μουσεία και τα αρχεία,

(γ) οι δημόσιες επιχειρήσεις κατά την έννοια της περ. 3 του άρθρου 60. Η εν λόγω κατηγορία δημόσιων επιχειρήσεων αποτελεί νέα προσθήκη σε σχέση με το προϊσχύσαν καθεστώς, καθώς αναγνωρίζεται ο προεξέχων ρόλος που οι τελευταίες διαδραματίζουν σε ένα σύγχρονο ανταγωνιστικό οικονομικό περιβάλλον.

Στις περ. α' και γ' τα τέλη υπολογίζονται, σύμφωνα με την παρ. 4, δηλαδή με αντικειμενικά, διαφανή και επαληθεύσιμα κριτήρια και με βάση το κόστος που προκύπτει κατά τη διάρκεια της ετήσιας λογιστικής περιόδου και σύμφωνα με τις λογιστικές αρχές που εφαρμόζονται στους οικείους φορείς. Τα συνολικά έσοδα από τη διάθεση και την άδεια περαιτέρω χρήσης των εν λόγω εγγράφων εντός της εκάστοτε λογιστικής περιόδου δεν επιτρέπεται να υπερβαίνουν το κόστος συλλογής, παραγωγής, αναπαραγωγής, διάδοσής τους και αποθήκευσης των δεδομένων, συμπεριλαμβανομένης μιας εύλογης απόδοσης της επένδυσης, και, κατά περίπτωση, το κόστος ανωνυμοποίησης των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και των μέτρων που λαμβάνονται για την προστασία των εμπορικά εμπιστευτικών πληροφοριών. Όπως αναφέρεται στο προοίμιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024 (αιτιολογική σκέψη 37): «η απόδοση της επένδυσης, μπορεί να εκληφθεί ως ποσοστό, επιπλέον στο οριακό κόστος, που επιτρέπει την ανάκτηση του κόστους κεφαλαίου και την ενσωμάτωση πραγματικού συντελεστή απόδοσης. Δεδομένου ότι το κόστος κεφαλαίου συνδέεται στενά με τα επιτόκια των πιστωτικών ιδρυμάτων, τα οποία βασίζονται στο σταθερό επιτόκιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) για τις κύριες πράξεις αναχρηματοδότησης, η εύλογη απόδοση των επενδύσεων δεν θα πρέπει να είναι περισσότερο από 5 % πάνω από το σταθερό επιτόκιο της ΕΚΤ».

Παρόμοια μεθοδολογία υπολογισμού εισάγεται, όπως και υπό το προϊσχύσαν καθεστώς, επί τελών που επιβάλλουν οι βιβλιοθήκες συμπεριλαμβανομένων των βιβλιοθηκών των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, τα μουσεία και τα αρχεία. Και στην περίπτωση αυτή τα συνολικά έσοδα από τη διάθεση και την άδεια περαιτέρω χρήσης των εγγράφων εντός της εκάστοτε λογιστικής περιόδου δεν επιτρέπεται να υπερβαίνουν το κόστος συλλογής, παραγωγής, αναπαραγωγής, διάδοσης, αποθήκευσης των δεδομένων, συντήρησης και το

κόστος εκκαθάρισης δικαιωμάτων και, κατά περίπτωση, το κόστος ανωνυμοποίησης των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και των μέτρων που λαμβάνονται για την προστασία των εμπορικά εμπιστευτικών πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένης μιας εύλογης απόδοσης της επένδυσης. Τα τέλη υπολογίζονται, όπως και στις προηγούμενες περιπτώσεις, με βάση το κόστος που προκύπτει κατά τη διάρκεια της ετήσιας λογιστικής περιόδου και σύμφωνα με τις λογιστικές αρχές που εφαρμόζονται στους οικείους φορείς. Μάλιστα, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες των εν λόγω φορέων, οι τιμές που χρεώνει ο ιδιωτικός τομέας για την περαιτέρω χρήση πανομοιότυπων ή παρόμοιων εγγράφων μπορούν να λαμβάνονται υπόψη κατά τον υπολογισμό της εύλογης απόδοσης της επένδυσης.

Πάντως, και στις περιπτώσεις που είναι επιτρεπτή η επιβολή τελών που συμπεριλαμβάνουν εύλογη απόδοση της επένδυσης επιδιώκεται λόγω των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των οικείων φορέων η διασφάλιση της συνέχισης και η διεύρυνση και βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών. Κατά τούτο, καθίσταται σαφές ότι και στην περίπτωση αυτή το επιβαλλόμενο τέλος παραμένει ανταποδοτικού χαρακτήρα.

Σε κάθε περίπτωση, είναι δωρεάν, σύμφωνα με την παρ. 6, η περαιτέρω χρήση:

(α) των συνόλων δεδομένων υψηλής αξίας, υπό την επιφύλαξη των ειδικότερων διατάξεων των παρ. 2, 3 και 4 του άρθρου 72. Η πρόβλεψη αυτή, συνδυαζόμενη με τις ειδικές ρυθμίσεις των άρθρων 71 και 72 εξασφαλίζει τη μεγιστοποίηση του αντίκτυπου τους και τη διευκόλυνση της περαιτέρω χρήσης αυτών. Αυτό, πάντως, δεν αποκλείει φορείς του δημόσιου τομέα να χρεώνουν τις υπηρεσίες που παρέχουν σε σχέση με τα σύνολα δεδομένων υψηλής αξίας κατά την άσκηση της δημόσιας εξουσίας τους, ιδίως για την πιστοποίηση της γνησιότητας ή της ακρίβειας των εγγράφων (βλ. αιτιολογική σκέψη 69 του προοιμίου της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024),

(β) των ερευνητικών δεδομένων. Η πρόβλεψη αυτή, συνδυαζόμενη με την ειδική ρύθμιση του άρθρου 68, εξασφαλίζει τη μεγιστοποίηση του αντίκτυπου των ερευνητικών δεδομένων και τη διευκόλυνση της περαιτέρω χρήσης αυτών.

Το τελικό ύψος των τελών που επιβάλλονται σύμφωνα με το παρόν άρθρο, συμπεριλαμβανομένης της βάσης υπολογισμού των εν λόγω τελών, καθορίζεται, όπως και υπό το προϋσχύσαν καθεστώς, με απόφαση του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού ή του αρμόδιου οργάνου διοίκησης του νομικού προσώπου ή της ανεξάρτητης αρχής, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της παρ. 39 του άρθρου 107. Οι αποφάσεις του προηγούμενου εδαφίου κοινοποιούνται στον Υπουργό Ψηφιακής Διακυβέρνησης και δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα του οικείου φορέα και στον διαδικτυακό τόπο www.data.gov.gr, ο οποίος άλλωστε αποτελεί τον κόμβο της συγκέντρωσης του συνόλου της πληροφορίας που αφορά στα ανοικτά δεδομένα.

Σε ό,τι αφορά το επιτρεπτό της νομοθετικής εξουσιοδότησης για τον καθορισμό τελών επισημαίνεται ότι, κατ' εξαίρεση της απαγόρευσης του άρθρου 78 παρ. 4 του Συντάγματος (που αφορά σε φόρους) είναι επιτρεπτή η εξουσιοδότηση νόμου για τη θέσπιση ανταποδοτικών ή άλλου χαρακτήρα οικονομικών βαρών με κανονιστική πράξη (ΣτΕ (Ολ.), 875/2013, (Ολ.) 3293/2005, 1604/2017, 3183/2008, 838/2008, 1855/2007 κ.ά.). Το ανταποδοτικό τέλος διακρίνεται από τον φόρο κατά το ότι αποτελεί μεν και αυτό, όπως ο φόρος, αναγκαστική παροχή, καταβάλλεται, όμως, έναντι ειδικής αντιπαροχής, ήτοι έναντι ειδικώς παρεχόμενης δημόσιας υπηρεσίας, προς την οποία μάλιστα τελεί σε εύλογη σχέση αντιστοιχίας, γιατί αποσκοπεί στην κάλυψη του κόστους της υπηρεσίας. Η δημόσια δε αυτή υπηρεσία, προς την οποία στοιχεί το ανταποδοτικό τέλος, παρέχεται προεχόντως χάριν

δημοσίου σκοπού, εξυπηρετούνται, όμως, με αυτήν ταυτοχρόνως και όποιοι την χρησιμοποιούν. Οι τελευταίοι φέρουν και το βάρος των δαπανών αυτής της υπηρεσίας. Λόγω δε ακριβώς του δημόσιου χαρακτήρα της ειδικής αντιπαροχής, η υποχρέωση για την καταβολή του ανταποδοτικού τέλους ούτε την πραγματική χρησιμοποίηση της υπηρεσίας προϋποθέτει ούτε την ακριβή αντιστοιχία μεταξύ, αφενός, του ύψους του τέλους και, αφετέρου, του κόστους της παρεχόμενης υπηρεσίας, αλλά αρκεί απλώς η δυνατότητα (ετοιμότητα) για την παροχή της υπηρεσίας και η κατ' αρχήν κάλυψη των δαπανών της από το τέλος που καταβάλλουν όσοι τη χρησιμοποιούν (πρβλ. ΑΕΔ 5/1984, Ολ ΣτΕ 875/2013, ΣτΕ 3182/2008 7μ, 2483/1999, 950, 649/1981). Κατά συνέπεια, κατά το μέρος που η εξουσιοδότηση αφορά την επιβολή τελών είναι συμβατή με το άρθρο 72 παρ. 4 του Συντάγματος.

Ειδικά όσον αφορά τα τέλη που επιβάλλονται σύμφωνα με την παρ. 4 του παρόντος άρθρου, από φορείς του δημόσιου τομέα και δημόσιες επιχειρήσεις που, κατ' εξαίρεση, έχουν τη δυνατότητα να χρεώνουν πάνω από το οριακό κόστος, τα κριτήρια που λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του ύψους τους καθορίζονται, όπως και υπό το προϋσχύσαν καθεστώς, με απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης, σύμφωνα με το τρίτο εδάφιο της παρ. 39 του άρθρου 107.

Επί του άρθρου 65

Το παρόν άρθρο, σε σύμπνοια με την υφιστάμενη νομοθεσία (άρθρο 16 παρ. 1 του ν. 2690/1999 (Α'45) και τη σχετική νομολογία (ΣτΕ 204/2016, 1592/2012, 3614/2009, 2756/2008), αλλά και με τις απαιτήσεις του ενωσιακού νομοθέτη (βλ. αιτιολογική σκέψη 41 της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024) προβλέπει ότι οι φορείς του δημόσιου τομέα υποχρεούνται να ενημερώνουν εγγράφως τους αιτούντες έγγραφα για περαιτέρω χρήση σχετικά με τη δυνατότητα άσκησης της ενδικοφανούς προσφυγής του άρθρου 62 και την προθεσμία αυτής σε ό,τι αφορά αποφάσεις ή πρακτικές που τους επηρεάζουν.

Επί του άρθρου 66

Επαναλαμβάνοντας την πάγια αρχή του προϋσχύσαντος καθεστώτος, η παρ. 1 ορίζει ότι η περαιτέρω χρήση των εγγράφων δεν θα πρέπει, κατ' αρχήν, να υπόκειται σε όρους. Ωστόσο, σε ορισμένες περιπτώσεις δικαιολογημένες για την εξυπηρέτηση σκοπών δημοσίου συμφέροντος, δύναται να επιβάλλονται όροι για την περαιτέρω χρήση εκ μέρους του αδειολήπτη, ιδίως με τη μορφή χορηγούμενης άδειας, οι οποίοι πρέπει να είναι αντικειμενικοί, αναλογικοί, να μην εισάγουν διακρίσεις και να επιβάλλονται αιτιολογημένα για την εξυπηρέτηση σκοπών γενικού συμφέροντος. Περαιτέρω, οι όροι που επιβάλλονται δεν μπορεί να οδηγούν σε περιορισμό ή στρέβλωση του ανταγωνισμού. Η χορηγούμενη άδεια δύναται να καλύπτει θέματα όπως, ενδεικτικά, η ευθύνη του φορέα, η προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η ορθή χρήση των εγγράφων, η εγγύηση μη αλλοίωσης και η αναφορά της πηγής.

Ειδικότερα, στην περίπτωση που στα χορηγούμενα έγγραφα συμπεριλαμβάνονται προσωπικά δεδομένα, η άδεια πρέπει, οπωσδήποτε, να εμπεριέχει ρήτρα προστασίας των προσωπικών δεδομένων. Εξάλλου, όταν διατίθενται προσωπικά δεδομένα πρέπει να αναφέρεται ο αρχικός σκοπός της δημοσίευσης, καθώς και οι σκοποί που θεωρούνται συμβατοί και τυχόν μέτρα που οφείλει να λαμβάνει ο χρήστης. Όταν τα δεδομένα διατίθενται ανωνυμοποιημένα, είναι δυνατόν να περιλαμβάνονται όροι για τη διασφάλιση της

ανωνυμοποίησης εκ μέρους του χρήστη. Ο τελευταίος, εφόσον διαπιστώσει ότι είναι δυνατή η επαναταυτοποίηση του προσώπου οφείλει να ενημερώσει αμελλητί τον φορέα, ο οποίος στην τελευταία περίπτωση, όπως και σε περίπτωση παραβίασης των όρων εκ μέρους του χρήστη, δύναται να ανακαλέσει την άδεια χρήσης.

Ειδικά όσον αφορά περιορισμούς που εισάγονται με τη μορφή αδειών, με την παρ. 2 οι φορείς ενθαρρύνονται να δημιουργούν, όπου αυτό είναι δυνατό, και να αναρτούν πρότυπα τυποποιημένων αδειών με δυνατότητα ηλεκτρονικής τους επεξεργασίας στον ιστότοπο data.gov.gr, οι οποίες παρέχουν ευρύτερα δικαιώματα περαιτέρω χρήσης χωρίς τεχνολογικούς, οικονομικούς ή γεωγραφικούς περιορισμούς και στηρίζονται σε μορφότυπους ανοικτών δεδομένων. Οι άδειες αυτές είναι δυνατόν να προσαρμόζονται, προκειμένου να αντιμετωπίζουν ειδικότερες περιπτώσεις αιτήσεων χορήγησης άδειας. Σε κάθε περίπτωση, οι άδειες πρέπει να θέτουν τους λιγότερο δυνατούς περιορισμούς όσον αφορά στην περαιτέρω χρήση σύμφωνα με την αρχή της ανοικτής διάθεσης της δημόσιας πληροφορίας.

Αρμόδιο όργανο για τον καθορισμό των όρων, σύμφωνα με την παρ. 40 του άρθρου 107, είναι ο καθ' ύλην αρμόδιος υπουργός στην περίπτωση των κεντρικών και περιφερειακών κρατικών αρχών, και το αρμόδιο, σύμφωνα με τις οικείες καταστατικές διατάξεις, όργανο διοίκησης στις ανεξάρτητες διοικητικές αρχές και στα νομικά πρόσωπα που συνιστούν δημόσιους φορείς που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Κεφαλαίου. Με τον τρόπο αυτόν απλουστεύεται και επιταχύνεται η διαδικασία λήψης των σχετικών αποφάσεων. Η σχετική απόφαση δημοσιεύεται, για λόγους διαφάνειας, στον διαδικτυακό τόπο data.gov.gr και στην ιστοσελίδα του οικείου φορέα.

Επί του άρθρου 67

Συγκροτείται, σύμφωνα με την παρ. 1, το «Μητρώο Ανοικτών Δεδομένων του Δημοσίου», το οποίο τηρείται στη Γενική Γραμματεία Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Απλούστευσης Διαδικασιών του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και είναι διαθέσιμο στον διαδικτυακό τόπο data.gov.gr. Σκοπός του Μητρώου είναι η συγκέντρωση σε ένα μοναδικό σημείο των «Διαρθρωμένων Συνόλων Δεδομένων» (datasets) των δημοσίων φορέων, ή των συνδέσμων προς τους διαδικτυακούς τόπους, όπου τηρούνται.

Το παρόν άρθρο ενισχύει, στις παρ. 2 και 3, το υφιστάμενο καθεστώς, σύμφωνα με το οποίο κάθε φορέας που υπάγεται στο πεδίο εφαρμογής του οφείλει να καταγράψει και να αξιολογήσει τα σύνολα των εγγράφων που βρίσκονται στην κατοχή του, ανά κατηγορίες, προς τον σκοπό ανοικτής τους διάθεσης και να εκδώσει σχετική απόφαση στην οποία περιγράφονται: (α) τα σύνολα των εγγράφων που κατέχει ο φορέας, (β) τα σύνολα των εγγράφων που θα διατεθούν σε ανοικτό και μηχαναγνώσιμο μορφότυπο, εφαρμόζοντας την αρχή της ανοικτής διάθεσης της δημόσιας πληροφορίας, (γ) τα σύνολα των εγγράφων που θα διατεθούν με επιβολή όρων μέσω χορήγησης άδειας ή τελών, σύμφωνα με τα άρθρα 64 έως και 66, (δ) τα σύνολα των εγγράφων που δεν διατίθενται για περαιτέρω αξιοποίηση και χρήση, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 59.

Περαιτέρω, δεδομένου ότι η διαρκής επικαιροποίηση των συνόλων των εγγράφων του κάθε φορέα συνιστά ένα ιδιαίτερα σημαντικό στοιχείο για την υλοποίηση των στόχων του παρόντος Κεφαλαίου, προβλέπεται στην παρ. 4 η υποχρέωση των φορέων να επικαιροποιούν τα σύνολα των εγγράφων που έχουν στην κατοχή τους, αμελλητί, μόλις επέλθει μεταβολή, ενημερώνοντας σχετικά τον Γενικό Γραμματέα Ψηφιακής Διακυβέρνησης

και Απλούστευσης Διαδικασιών. Ταυτόχρονα προβλέπεται η υποχρέωση της ετήσιας επικαιροποίησης της σχετικής απόφασης κάθε φορά.

Κατά τα λοιπά, οι ομάδες διοίκησης έργου του «Προγράμματος Διαύγεια», οι οποίες προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου 80 ορίζονται και υπό το νέο καθεστώς ως αρμόδιες για την καταγραφή και αξιολόγηση των συνόλων εγγράφων, την τεχνική, διαδικαστική και οργανωτική υποστήριξη της ανοικτής διάθεσης των εγγράφων, καθώς και την επικοινωνία με το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης και την Εθνική Αρχή Διαφάνειας. Μάλιστα, για την υποβοήθηση του έργου των ομάδων αυτών, με απόφαση του καθ' ύλην αρμόδιου υπουργού μπορεί να ορίζονται ως μέλη στελέχη από τους φορείς του παρόντος άρθρου σύμφωνα με την παρ. 41 του άρθρου 107.

Τέλος, με την παρ. 5, σε στοίχιση με το άρθρο 62, ορίζεται η Εθνική Αρχή Διαφάνειας ως αρμόδια αρχή για τον έλεγχο της εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος άρθρου.

Επί του άρθρου 68

Με το εν λόγω άρθρο εισάγεται για πρώτη φορά ειδική ρύθμιση για την κατηγορία των ερευνητικών δεδομένων, καθώς το όφελος για την οικονομική και κοινωνική ζωή της χώρας που προκύπτει από την αξιοποίησή τους, αναγνωρίζεται πλέον, λόγω του όγκου και της συχνότητας παραγωγής τους, ως ιδιαίτερα αυξημένο.

Έτσι, ρητά ορίζεται στην παρ. 1 ότι τα ερευνητικά δεδομένα είναι διαθέσιμα και περαιτέρω χρησιμοποιήσιμα για εμπορικούς ή μη εμπορικούς σκοπούς σύμφωνα με τα άρθρα 61-70, εφόσον: α) λαμβάνουν, εν όλω ή εν μέρει, δημόσια χρηματοδότηση και έχουν ήδη δημοσιοποιηθεί, β) μέσω αποθετηρίου (θεματικού ή ιδρυματικού), από ερευνητές ή δημόσιους ερευνητικούς οργανισμούς και τεχνολογικούς ή ερευνητικούς φορείς κατά την έννοια του άρθρου 3 του ν. 4310/2014 ή από οργανισμούς χρηματοδότησης της έρευνας (βλ. και άρθρο 25 του ν. 4310/2014).

Ακολούθως, στην παρ. 2 και σε στοίχιση με τα οριζόμενα αντίστοιχο άρθρο της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024 (βλ. και αιτιολογική σκέψη 28 του προοιμίου αυτής) εισάγεται ρητή επιφύλαξη όσον αφορά στην προστασία της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, την εμπιστευτικότητα, την εθνική ασφάλεια την προστασία νόμιμων εμπορικών συμφερόντων, όπως το εμπορικό απόρρητο, και την προστασία δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας τρίτων, σύμφωνα με την αρχή «ανοικτά στο μέτρο του δυνατού, κλειστά στο μέτρο του αναγκαίου».

Επί του άρθρου 69

Στην παρ. 1 επαναλαμβάνεται η αρχή της αποφυγής διακρίσεων μέσω της επιβολής ειδικών όρων για την περαιτέρω χρήση εγγράφων του δημόσιου τομέα, συμπεριλαμβανομένης της διασυνοριακής περαιτέρω χρήσης. Όπως διευκρινίζεται και στην Οδηγία (ΕΕ) 2019/1024 (βλ. αιτιολογική σκέψη 46 του προοιμίου της), η απαγόρευση εισαγωγής δυσμενών διακρίσεων ισχύει προκειμένου περί συγκρίσιμων κατηγοριών ενδιαφερομένων που προβαίνουν σε περαιτέρω χρήση. Σε αυτό το πλαίσιο, η απαγόρευση των διακρίσεων δεν θα πρέπει, για παράδειγμα, να εμποδίζει τη δωρεάν ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ φορέων του δημόσιου τομέα κατά την άσκηση της δημόσιας αποστολής τους, έστω και εάν άλλοι ενδιαφερόμενοι χρεώνονται για την περαιτέρω χρήση των ιδίων εγγράφων.

Αντιθέτως, εάν, όπως ορίζεται στην παρ. 2, τα έγγραφα χρησιμοποιούνται περαιτέρω από φορέα του δημόσιου τομέα ως αρχικό υλικό για εμπορικές δραστηριότητές του που δεν

εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της δημόσιας αποστολής του, ο εν λόγω φορέας συνιστά συγκρίσιμο μέγεθος και, συνεπώς, τα έγγραφα για τις εν λόγω δραστηριότητες διατίθενται με τα ίδια τέλη και τους λοιπούς όρους που ισχύουν για τους άλλους χρήστες.

Επί του άρθρου 70

Όπως και υπό το καθεστώς του ν. 3448/2006, σύμφωνα με την παρ. 1, αποκλειστικές συμφωνίες μεταξύ φορέων του παρόντος Κεφαλαίου και ιδιωτών εταιρών κατ' αρχήν απαγορεύονται στο πλαίσιο της τήρησης των κανόνων του ανταγωνισμού. Ωστόσο, ο νόμος επιτρέπει, στην παρ. 2, τις αποκλειστικές συμφωνίες για περαιτέρω χρήση εγγράφων του δημόσιου τομέα στην περίπτωση που το αποκλειστικό δικαίωμα είναι αναγκαίο για λόγους παροχής υπηρεσίας προς εξυπηρέτηση δημοσίου συμφέροντος. Αυτό είναι δυνατό να συμβεί για παράδειγμα σε περίπτωση που κανένας εμπορικός εκδότης δεν θα δημοσίευε τις πληροφορίες χωρίς ανάλογο αποκλειστικό δικαίωμα. Σε αυτές τις περιπτώσεις η βασιμότητα του λόγου χορήγησης του αποκλειστικού δικαιώματος υποβάλλεται σε τακτική επανεξέταση, και σε κάθε περίπτωση ανά τρία (3) έτη, ενώ, σύμφωνα προς την αρχή της διαφάνειας, ο νόμος επιβάλλει την τήρηση όρων δημοσιότητας των αποκλειστικών συμφωνιών, προκειμένου να είναι προσβάσιμες και κατανοητές από κάθε ενδιαφερόμενο.

Ειδικότερα, σύμφωνα με την παρ. 3, στο πεδίο της ψηφιοποίησης των πολιτιστικών πόρων και της χορήγησης αποκλειστικών δικαιωμάτων σε ιδιώτες εταιρους, υφίστανται πολυάριθμες συμφωνίες συνεργασίας μεταξύ αφενός των βιβλιοθηκών, συμπεριλαμβανομένων των βιβλιοθηκών των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, των μουσείων και των αρχείων και αφετέρου των ιδιωτών εταιρών. Έχει αποδειχθεί στην πράξη ότι οι εν λόγω συμπράξεις μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα μπορούν να καταστήσουν δυνατή μια ουσιαστική χρήση των πολιτιστικών πόρων και ταυτόχρονα να επιταχύνουν την πρόσβαση των πολιτών στην πολιτιστική κληρονομιά. Για το λόγο αυτό, σε περίπτωση που ένα αποκλειστικό δικαίωμα σχετίζεται με την ψηφιοποίηση πολιτιστικών πόρων, κρίνεται απαραίτητη η πρόβλεψη ορισμένης χρονικής διάρκειας αποκλειστικότητας, προκειμένου ο ιδιώτης εταιρος να έχει τη δυνατότητα να αποσβέσει την επένδυσή του. Σύμφωνα με την παρ. 3, η περίοδος αυτή, όπως και υπό το προγενέστερο καθεστώς, δεν μπορεί, κατ' αρχήν, να υπερβαίνει τα δέκα (10) έτη, ενώ, αν τα υπερβαίνει, υπόκειται σε επανεξέταση κατά το ενδέκατο έτος και, εν συνεχεία, κάθε επτά (7) έτη. Έτσι, τηρείται η αρχή ότι το κοινόχρηστο υλικό θα πρέπει να παραμένει δημόσιο κτήμα, αφού ψηφιοποιηθεί. Σε κάθε περίπτωση, παρέχεται στον οικείο φορέα του δημόσιου τομέα δωρεάν αντίγραφο των ψηφιοποιημένων πολιτιστικών πόρων ως μέρος της εν λόγω συμφωνίας και το αντίγραφο διατίθεται για περαιτέρω χρήση στο τέλος της περιόδου αποκλειστικότητας.

Σύμφωνα με την παρ. 4, στην περίπτωση που υφίστανται ρυθμίσεις μεταξύ των κατόχων εγγράφων και των περαιτέρω χρηστών τους που δεν χορηγούν ρητά αποκλειστικά δικαιώματα αλλά περιέχουν όρους που αποσκοπούν ή κατατείνουν σε περιορισμένη διάθεση εγγράφων για περαιτέρω χρήση από άλλες οντότητες πέραν του τρίτου που συμμετέχει στη ρύθμιση, αυτές υπόκεινται σε πρόσθετο δημόσιο έλεγχο μέσω της ανάρτησης στο διαδικτυακό τόπο www.data.gov.gr και στην ιστοσελίδα του οικείου φορέα και της τακτικής επανεξέτασής τους ως προς τη διαθεσιμότητα των δεδομένων για περαιτέρω χρήση τουλάχιστον κάθε τρία (3) έτη.

Στις παρ. 5 και 6 θεσπίζονται, όπως και υπό το προγενέστερο καθεστώς, μεταβατικά μέτρα για την προστασία των συμφερόντων των μερών στις περιπτώσεις, που είχαν συναφθεί

συμβάσεις πριν από τη θέση σε ισχύ του παρόντος νόμου, εφόσον τα σχετικά αποκλειστικά δικαιώματα δεν εμπίπτουν στις εξαιρέσεις των παρ. 2 και 3. Τα εν λόγω μεταβατικά μέτρα προβλέπουν τη διατήρηση των αποκλειστικών δικαιωμάτων των μερών έως τη λήξη της σύμβασης ή, για τις συμβάσεις αορίστου χρόνου ή τις συμβάσεις ιδιαίτερα μεγάλης διάρκειας, τη διατήρησή τους για ένα χρονικό διάστημα (18 Ιουλίου 2043 για συμβάσεις των φορέων του δημόσιου τομέα και 17 Ιουλίου 2049 για συμβάσεις των δημόσιων επιχειρήσεων) που να επιτρέπει στα μέρη να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα. Τα εν λόγω μεταβατικά μέτρα δεν εφαρμόζονται στις συμβάσεις ή άλλες συμφωνίες που έχουν συναφθεί α) από φορείς του δημόσιου τομέα μετά τη θέση σε ισχύ της Οδηγίας (ΕΕ) 2013/37 και β) από δημόσιες επιχειρήσεις μετά τη θέση σε ισχύ της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024.

Επί του άρθρου 71

Με το παρόν άρθρο ενσωματώνεται στο Παράρτημα XII του παρόντος κώδικα και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του ο κατάλογος θεματικών κατηγοριών των συνόλων δεδομένων υψηλής αξίας, όπως παρατίθεται στο Παράρτημα I της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024.

Επί του άρθρου 72

Σε συνέχεια του άρθρου 71, με το παρόν άρθρο εισάγεται, στην παρ. 1, η αρχή ότι τα σύνολα δεδομένων υψηλής αξίας που ανήκουν στις κατηγορίες που αναφέρονται στο Παράρτημα XII και που έχουν στην κατοχή τους οι φορείς που εμπίπτουν στις διατάξεις του παρόντος Κεφαλαίου, όπως αυτά προσδιορίζονται με την έκδοση, από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, του προβλεπόμενου στην παρ. 1 του άρθρου 14 της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024 καταλόγου, διατίθενται δωρεάν, ενώ θα πρέπει, περαιτέρω, τα εν λόγω σύνολα δεδομένων να είναι μηχαναγνώσιμα και να παρέχονται, κατ' αρχήν, μέσω διεπαφών προγραμματισμού εφαρμογών (APIs) και, κατά περίπτωση, ως μαζική τηλεφόρτωση.

Οι ρυθμίσεις δημοσίευσης και περαιτέρω χρήσης των ανωτέρω συνόλων δεδομένων εξειδικεύονται με απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης, σύμφωνα με την παρ. 42 του άρθρου 107.

Στην παρ. 2 διευκρινίζεται ότι, επί συνόλου δεδομένων υψηλής αξίας δημόσιων επιχειρήσεων, κατά την έννοια της περ. 3 του άρθρου 60, στα οποία είναι δυνατόν κατά παρέκκλιση από την αρχή της δωρεάν διαθεσιμότητας να επιβάλλονται χρεώσεις κατά την χορήγησή τους, εφόσον κρίνεται ότι η δωρεάν διάθεσή τους θα οδηγούσε σε σημαντική στρέβλωση του ανταγωνισμού σε σχετικές αγορές, ισχύουν σε κάθε περίπτωση οι όροι της παρ. 4 του άρθρου 64. Τα εν λόγω σύνολα δεδομένων εξειδικεύονται όπως ορίζει η παρ. 43 του άρθρου 107. Στην παρ. 3 προβλέπεται ρητά ότι η αρχή της δωρεάν διαθεσιμότητας των συνόλων δεδομένων υψηλής αξίας δεν ισχύει για βιβλιοθήκες, συμπεριλαμβανομένων των βιβλιοθηκών Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, τα μουσεία και τα αρχεία. Και τούτο, διότι οι εν λόγω φορείς θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να επιβάλλουν χρεώσεις, ακόμη και πάνω από το οριακό κόστος προκειμένου να μην παρεμποδίζεται η κανονική λειτουργία τους (βλ. αιτιολογική σκέψη 38 της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/24).

Τέλος, στην παρ. 4 διευκρινίζεται ότι, τα σύνολα δεδομένων υψηλής αξίας συγκεκριμένων φορέων του δημόσιου τομέα, στα οποία κατά παρέκκλιση από τα οριζόμενα στην παρ. 1 δεν εφαρμόζεται η αρχή της δωρεάν διαθεσιμότητας, διατίθενται σε κάθε περίπτωση σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 64. Οι ανωτέρω φορείς προσδιορίζονται με κοινή απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης και του καθ' ύλην αρμόδιου υπουργού, σύμφωνα με

την παρ. 44 του άρθρου 107, εφόσον εκτιμάται ότι η δωρεάν διάθεση συνόλων δεδομένων υψηλής αξίας θα είχε σημαντικό αντίκτυπο στον προϋπολογισμό τους ενόψει της υποχρέωσής τους να παράγουν έσοδα για την κάλυψη σημαντικού μέρους των δαπανών σε σχέση με την εκτέλεση των αρμοδιοτήτων τους. Σε κάθε περίπτωση, η διάρκεια της ανωτέρω εξαίρεσης είναι χρονικά περιορισμένη και δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δύο (2) έτη από την έναρξη ισχύος της οικείας εκτελεστικής πράξης που εκδίδεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 14 της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024.

Επί του άρθρου 73

Στο άρθρο 73 διατηρείται η υποχρέωση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης να υποβάλει στον Πρόεδρο της Βουλής ετήσια έκθεση σχετικά με την ανοικτή διάθεση και περαιτέρω χρήση των εγγράφων, από τους φορείς του παρόντος Κεφαλαίου. Στόχος της έκθεσης είναι η ετήσια απεικόνιση της πορείας εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος Κεφαλαίου και η ανάδειξη τόσο των πλεονεκτημάτων της ανοικτής διάθεσης των εγγράφων όσο και των περιπτώσεων όπου παρατηρούνται δυσχέρειες στην εφαρμογή των διατάξεων του Κεφαλαίου, είτε ως προς τους υπόχρεους φορείς, είτε ως προς τα προς διάθεση έγγραφα. Όπως και υπό το προϊσχύσαν καθεστώς, η έκθεση, αφού τεθεί σε δημόσια διαβούλευση για διάστημα δεκαπέντε (15) τουλάχιστον ημερών, υποβάλλεται στον Πρόεδρο της Βουλής εντός των δύο πρώτων μηνών κάθε ημερολογιακού έτους και συζητείται σε κοινή συνεδρίαση της Διαρκούς Επιτροπής Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης και των Ειδικών Μόνιμων Επιτροπών Θεσμών και Διαφάνειας και Έρευνας και Τεχνολογίας της Βουλής ως καθ' ύλην αρμόδιων. Ταυτόχρονα, για λόγους περαιτέρω ενίσχυσης της διαφάνειας, η έκθεση εξακολουθεί αναρτάται στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και στο διαδικτυακό τόπο www.data.gov.gr.

Επί του άρθρου 74

Με το άρθρο 74, σε εκτέλεση της παρ. 3 του άρθρου 95 του Συντάγματος, διατηρείται, με αυτοτελή πλέον διάταξη, η αρμοδιότητα του Τριμελούς Διοικητικού Εφετείου να εκδικάζει αιτήσεις ακυρώσεως κατά ατομικών πράξεων που εκδίδονται κατ' εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος Κεφαλαίου. Εξάλλου, για λόγους ταχύτερης απονομής δικαιοσύνης και αποσυμφόρησης του Συμβουλίου της Επικρατείας προβλέπεται ότι το Τριμελές Διοικητικό Εφετείο θα δικάζει σε πρώτο και τελευταίο βαθμό. Στο πλαίσιο αυτό καταργείται, λόγω έκδοσης νέου νομοθετήματος, η αντίστοιχη διάταξη της περ. ιστ' της παρ. 1 του ν. 702/1977 (Α' 268).

Επί του άρθρου 75

Ορίζει ότι αντικείμενο του Κεφαλαίου ΙΑ' του Κώδικα αποτελεί η ψηφιακή διαφάνεια και το πρόγραμμα «Διαύγεια» και συγκεκριμένα η ρύθμιση της υποχρέωσης ανάρτησης στο Διαδίκτυο πράξεων των φορέων του δημοσίου τομέα, καθώς και η δημιουργία των προϋποθέσεων και διαδικασιών για τη διασφάλιση ευρύτατης δημοσιότητας αυτών.

Επί του άρθρου 76

Ορίζονται οι κατηγορίες των πράξεων των φορέων του δημοσίου τομέα που υπόκεινται στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος Κεφαλαίου και στη συνακόλουθη υποχρέωση ανάρτησής τους στο διαδίκτυο καθώς και τα πρόσωπα που τις εκδίδουν. Το πεδίο εφαρμογής της

διάταξης είναι ευρύτατο και καλύπτει όλες τις πράξεις μονομελών ή συλλογικών οργάνων που απαιτούν δημοσιότητα. Από την υποχρέωση πρωτογενούς ανάρτησης εξαιρούνται οι δημόσιες συμβάσεις που καταχωρίζονται υποχρεωτικά στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων, από το οποίο και αντλούνται αυτομάτως τα στοιχεία αυτών.

Επί του άρθρου 77

Ρυθμίζεται η διαδικασία και ο τόπος ανάρτησης των πράξεων που βρίσκονται στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κεφαλαίου ανάλογα με το όργανο που τις εξέδωσε, επιλύονται ζητήματα συναρμοδιότητας και προβλέπονται ειδικές εξαιρέσεις από την ανάρτηση εκεί όπου υφίσταται ένα ειδικό σύστημα δημοσιότητας για τις δημόσιες συμβάσεις.

Επί του άρθρου 78

Ορίζεται ο χρόνος έναρξης ισχύος τόσο των πράξεων που είναι κατά νόμο δημοσιευτές όσο και των υπόλοιπων. Επίσης διευκρινίζεται ότι δεν θίγονται οι σχετικές δικονομικές ρυθμίσεις ως προς την άσκηση ενδίκων μέσων και βοηθημάτων ούτε οι ρυθμίσεις που ισχύουν για τις διοικητικές προσφυγές. Τονίζεται ότι εάν υπάρχει διαφορά μεταξύ του κειμένου που αναρτήθηκε και του κειμένου της πράξης, ισχύει το αναρτημένο, με εξαίρεση τις πράξεις που είναι δημοσιευτές στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης. Τέλος, καθορίζεται η ισχύς όλων των ως άνω πράξεων και ότι μόνη η επίκληση του ΑΔΑ αρκεί για την αναζήτηση αυτών.

Επί του άρθρου 79

Προβλέπεται ότι η προστασία του ατόμου από την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων βάσει των εθνικών και ενωσιακών κανόνων δικαίου δεν θίγεται από τη ανάρτηση των πράξεων και την οργάνωση της αναζήτησης πληροφοριών και ως εκ τούτου δεν αναρτώνται πράξεις, στις οποίες περιλαμβάνονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ειδικών κατηγοριών (ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα), όπως αυτά ορίζονται στην κείμενη νομοθεσία. Η ίδια επιφύλαξη ισχύει και για τα κρατικά απόρρητα όπως προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία, τους κανόνες πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας, καθώς και εταιρικά ή άλλα απόρρητα που προβλέπονται από ειδικότερες διατάξεις.

Επί του άρθρου 80

Καθορίζεται η διαδικασία και τα όργανα που είναι αρμόδια για την τεχνική, διαδικαστική και οργανωτική υποστήριξη της ανάρτησης νόμων και πράξεων στο Διαδίκτυο ενώ ορίζεται ότι η Γενική Γραμματεία Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Απλούστευσης Διαδικασιών του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης είναι αρμόδια για τον επιχειρησιακό συντονισμό και τη διαχείριση της εφαρμογής του Προγράμματος «Διαύγεια» στους φορείς που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος Κεφαλαίου.

Επί του άρθρου 81

Προβλέπεται η υποχρέωση κάθε υπηρεσίας ή φορέα του Δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ., των φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα, των ανεξάρτητων και ρυθμιστικών διοικητικών αρχών, καθώς και των φορέων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού να αναρτούν στο δικτυακό τόπο τους το οργανόγραμμα και τη διάρθρωση των υπηρεσιών και μονάδων, την περιγραφή των αρμοδιοτήτων και των οργανικών θέσεων, καθώς και τα ονόματα, τις ιδιότητες και τα πρόσφορα στοιχεία επικοινωνίας των

υπηρετούντων σε αυτούς τους φορείς με οποιαδήποτε μορφή ή σχέση εργασίας και απασχόλησης.

Επί του άρθρου 82

Ρυθμίζονται οι υποχρεώσεις των φορέων του δημόσιου τομέα να δημοσιεύουν στοιχεία για την εκτέλεση του προϋπολογισμού τους στην ιστοσελίδα τους και στο «Πρόγραμμα Διαύγεια», περιγράφοντας αναλυτικά στο σκέλος των εσόδων τα προϋπολογισθέντα, βεβαιωθέντα και εισπραχθέντα ποσά ανά Κωδικό Αριθμό Εσόδου και στο σκέλος των εξόδων τα προϋπολογισθέντα, τα ενταλματοποιηθέντα και πληρωθέντα ποσά ανά Κωδικό Αριθμό Εξόδου.

Επί του άρθρου 83

Διευρύνεται η ενίσχυση της διαφάνειας στις δαπάνες επιχορηγούμενων μη κερδοσκοπικών φορέων που επιχορηγούνται καθ' οιονδήποτε τρόπο από τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης του με ποσό άνω των τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ συνολικά ετησίως, ενώ παράλληλα προβλέπεται ότι η παράλειψη της τήρησης των υποχρεώσεων που προβλέπονται συνεπάγεται τον αποκλεισμό των υπόχρεων φορέων από παντός είδους περαιτέρω επιχορήγηση ή χρηματοδότηση από φορείς της Γενικής Κυβέρνησης.

Επί του άρθρου 84

Προβλέπεται ότι η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης είναι υπεύθυνη για την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και επιβεβαίωση ταυτότητας (αυθεντικοποίηση) των φυσικών προσώπων, για την υλοποίηση της διατομεακής διαλειτουργικότητας και διαλειτουργικότητας των επιμέρους μητρώων των φορέων του δημόσιου τομέα, για την ταυτοποίηση των φυσικών προσώπων μεταξύ των μητρώων των φορέων αυτών και για τη λειτουργία του Κέντρου Διαλειτουργικότητας (ΚΕΔ). Στο πλαίσιο της αυτεπάγγελτης αναζήτησης δικαιολογητικών, πιστοποιητικών ή εγγράφων των φυσικών ή νομικών προσώπων ή νομικών οντοτήτων για την άσκηση των αρμοδιοτήτων των φορέων του δημοσίου τομέα, οι φορείς υποχρεούνται έως την 1.7.2022 να διαθέτουν μέσω διαδικτυακής υπηρεσίας στο Κέντρο Διαλειτουργικότητας (ΚΕΔ) το σύνολο των δεδομένων που περιλαμβάνονται στα ανωτέρω δικαιολογητικά, πιστοποιητικά και έγγραφα. Η Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ. μεριμνά για τη συνδυαστική ανάλυση των διατομεακών δεδομένων, στο πλαίσιο της διαλειτουργικότητας, αξιοποιώντας τεχνικές ανάλυσης μεγάλου όγκου δεδομένων (data analytics).

Επί του άρθρου 85

Ορίζεται ότι η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης, το Εθνικό Δίκτυο Υποδομών Τεχνολογίας και Έρευνας και η Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση Κοινωνικής Ασφάλισης προμηθεύονται κατά προτεραιότητα συνολικά για τους φορείς του δημοσίου τομέα υπηρεσίες Υβριδικού Υπολογιστικού Νέφους, με σκοπό την αποθήκευση δεδομένων και την φιλοξενία πληροφοριακών συστημάτων και εφαρμογών των φορέων του δημοσίου τομέα, σχεδιάζοντας και λειτουργώντας παραγωγικά τις τεχνολογικές υποδομές και πληροφοριακά συστήματα για τον σκοπό αυτό.

Επί του άρθρου 86

Η παροχή ψηφιακών δημοσίων υπηρεσιών από τους φορείς του δημόσιου τομέα μπορεί να γίνεται με τη χρήση υπολογιστικών υποδομών νέφους (cloud computing) και ιδίως μέσα από τις κεντρικές υποδομές Κυβερνητικού Νέφους Δημοσίου Τομέα (G-Cloud) ή του Κυβερνητικού Νέφους Τομέα Έρευνας και Εκπαίδευσης (RE-Cloud) ή του Κυβερνητικού Νέφους Τομέα Υγείας (H-Cloud) του άρθρου 87, ενώ το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης είναι αρμόδιο για τη χάραξη της πολιτικής χρήσης των υπολογιστικών υποδομών νέφους από τους φορείς του δημόσιου τομέα και τον καθορισμό των κριτηρίων για την επιλογή τεχνικών και μεθόδων για την χρήση των υπηρεσιών νέφους.

Επί του άρθρου 87

Ορίζεται το Κυβερνητικό Νέφος του Δημοσίου Τομέα (G-Cloud) στο οποίο υποχρεωτικά πρέπει να εγκατασταθούν έως την 01.01.2022 όλες οι κεντρικές ηλεκτρονικές εφαρμογές και τα κεντρικά πληροφοριακά συστήματα που διατηρούν όλα τα Υπουργεία, εκτός του Υπουργείου Υγείας, τα Ν.Π.Δ.Δ., εκτός των Νοσοκομείων και των Κέντρων Υγείας, οι Ανεξάρτητες Αρχές και η Κ.Τ.Π. Α.Ε. και αφορούν σε συναλλαγές με φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες και τη δημόσια διοίκηση. Επιπλέον, ορίζεται το Κυβερνητικό Νέφος Τομέα Έρευνας και Εκπαίδευσης (RE-Cloud). Τέλος, ορίζεται και το Κυβερνητικό Νέφος Τομέα Υγείας (H-Cloud), στο οποίο πρέπει υποχρεωτικά να εγκατασταθούν έως την 1.1.2023 όλες οι ηλεκτρονικές εφαρμογές και τα κεντρικά πληροφοριακά συστήματα του Υπουργείου Υγείας, των Νοσοκομείων και των Κέντρων Υγείας, που αφορούν σε επεξεργασία ιατρικών δεδομένων, καθώς και σε συναλλαγές ιατρικής φύσεως πολιτών. Οι υποδομές Κυβερνητικού Νέφους (G-Cloud) των ανωτέρω φορέων μεταφέρονται και περιέρχονται στην κυριότητα της Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ. για το σκοπό αυτόν. Επιπλέον ορίζονται οι τεχνικοί κανόνες για την προώθηση της χρήσης του cloud computing από τη Δημόσια Διοίκηση με την δημιουργία της ψηφιακής αγοράς (digital marketplace).

Επί του άρθρου 88

Προς τον σκοπό βελτιστοποίησης των διαδικασιών προμήθειας εξοπλισμού Δημοσίου Τομέα προβλέπεται ότι στη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης τηρείται μητρώο πληροφοριακών και επικοινωνιακών υποδομών και συστημάτων, του λογισμικού των φορέων του δημοσίου τομέα καθώς και των κατηγοριών αρχείων και δεδομένων που χρησιμοποιούν ή τηρούν. Κατά την κατάρτιση συμβάσεων για την ανάπτυξη προϊόντων λογισμικού για λογαριασμό φορέων του δημόσιου τομέα θα πρέπει να προβλέπεται ότι το προϊόν λογισμικού που παραδίδεται από τον ανάδοχο στον φορέα του δημόσιου τομέα περιλαμβάνει τον πηγαίο κώδικα και την αναγκαία τεκμηρίωση, σύμφωνα με τους κανόνες της επιστήμης, τα οποία θα πρέπει να καταχωρίζονται στο μητρώο. Τέλος, δεν επιτρέπεται η προμήθεια νέου εξοπλισμού κεντρικών εξυπηρετητών και νέων αδειών χρήσης πλατφόρμας για τους φορείς του δημοσίου πλην εξαιρέσεων.

Επί του άρθρου 89

Στη Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ. δημιουργείται και τηρείται Μητρώο Διαλειτουργικότητας με σκοπό τη διαρκή καταγραφή και αποτύπωση των διαδικτυακών υπηρεσιών (web services) φορέων του δημοσίου τομέα. Το Μητρώο Διαλειτουργικότητας αξιοποιείται κατ' ελάχιστον για τα εξής: (α) την εφαρμογή ενιαίου τεχνολογικού πλαισίου και προτύπων διαλειτουργικότητας, (β) το

σχεδιασμό και την παραγωγική λειτουργία νέων διαδικτυακών υπηρεσιών (web services) των φορέων του δημόσιου τομέα, (γ) τη διασφάλιση της διαλειτουργικότητας για την ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ πληροφοριακών συστημάτων των φορέων του δημόσιου τομέα, (δ) τον τεχνικό σχεδιασμό σύνθετων διαδικτυακών υπηρεσιών μέσω του Κέντρου Διαλειτουργικότητας (ΚΕΔ). Οι φορείς του δημόσιου τομέα που αναπτύσσουν διαδικτυακές υπηρεσίες στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους υποχρεούνται να προβαίνουν στην καταχώριση στο Μητρώο Διαλειτουργικότητας κάθε διαδικτυακής υπηρεσίας που παρέχουν από την έναρξή τους σε παραγωγική λειτουργία. Η Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ. συντονίζει τις ενέργειες των φορέων και μεριμνά για την ορθή και συνεχή καταχώριση από κάθε υπόχρεο φορέα των πληροφοριών που αφορούν στις διαδικτυακές υπηρεσίες. Η καταχώριση κάθε διαδικτυακής υπηρεσίας ολοκληρώνεται με την απόδοση από τις αρμόδιες υπηρεσίες της Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ., μοναδικού κωδικού αριθμού, ο οποίος αποτελεί την ταυτότητα κάθε διαδικτυακής υπηρεσίας στο Μητρώο Διαλειτουργικότητας και την κατηγοριοποίησή της σε συγκεκριμένο τομέα ανάλογα με το είδος των διακινούμενων δεδομένων.

Επί του άρθρου 90

Συστήνεται και τηρείται Εθνικό Μητρώο Διαδικασιών από την Γενική Γραμματεία Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Απλούστευσης Διαδικασιών του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης με σκοπό την καταγραφή, την αποτύπωση και μοντελοποίηση των ψηφιακών ή φυσικών διοικητικών διαδικασιών του δημόσιου τομέα, καθώς και την καταγραφή και αποτύπωση των απαιτούμενων στοιχείων και πληροφοριών αυτών. Οι φορείς του δημόσιου τομέα με αρμοδιότητα θεσμοθέτησης διοικητικών διαδικασιών υποχρεούνται να προβαίνουν σε αρχική καταχώριση και καταχώριση κάθε μεταβολής των διαδικασιών εντός 3 μηνών. Η καταχώριση κάθε διαδικασίας ολοκληρώνεται με την απόδοση ενός μοναδικού κωδικού αριθμού, ο οποίος αποτελεί την ταυτότητα κάθε διαδικασίας στο Εθνικό Μητρώο Διαδικασιών.

Επί του άρθρου 91

Συστήνεται και τηρείται Μητρώο Δικτυακών Τόπων της Ελληνικής Δημόσιας Διοίκησης στη Γενική Γραμματεία Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Απλούστευσης Διαδικασιών του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Το Μητρώο αναρτάται στην Ενιαία Ψηφιακή Πύλη της Δημόσιας Διοίκησης και είναι πλήρως προσβάσιμο από τους φορείς του δημόσιου τομέα και τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες.

Επί του άρθρου 92

Με σκοπό την αποκλειστική αξιοποίηση του ραδιοφάσματος για σκοπούς έρευνας ή/και ανάπτυξης ή/και καινοτομίας σε δίκτυα, προϊόντα ή/και υπηρεσίες που λειτουργούν σε υποδομές 5G (ή σχετικές με αυτές), το Δημόσιο:

(α) δεσμεύει τη ζώνη ραδιοσυχνοτήτων 3400-3410 MHz για δέκα (10) έτη,

(β) δύναται να δεσμεύει 200 MHz από τη ζώνη ραδιοσυχνοτήτων των 26 GHz, που τυχόν παραμείνουν αδιάθετα μετά την ολοκλήρωση της σχετικής διαδικασίας χορήγησης δικαιωμάτων, με απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης που εκδίδεται μετά το τέλος της διαδικασίας αυτής και για χρονικό διάστημα δέκα (10) ετών,

(γ) μπορεί να αξιοποιεί μέρος των ραδιοσυχνοτήτων 733-736 MHz και 788-791 MHz, που έχουν διατεθεί για άλλη πρωτεύουσα χρήση βάσει του Εθνικού Κανονισμού Κατανομής

Ζωνών Συχνοτήτων, για δέκα (10) έτη, χωρίς να θίγεται η πρωτεύουσα χρήση τους, που έχει πάντα προτεραιότητα, και

(δ) δύναται να δεσμεύει μέρος των φασματικών ζωνών που τυχόν καταστούν τεχνικά διαθέσιμες στο μέλλον για δίκτυα 5G, με απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης για δέκα (10) έτη.

Περαιτέρω, με τις προτεινόμενες διατάξεις προβλέπεται ότι σε τμήματα των προαναφερθεισών ζωνών ραδιοσυχνοτήτων μπορούν να παραχωρούνται δικαιώματα χρήσης για περιορισμένο χρονικό διάστημα που δεν μπορεί να υπερβαίνει τους δώδεκα (12) μήνες στους ακόλουθους φορείς:

(α) σε εταιρείες που επιθυμούν να αναπτύξουν πιλοτικά δίκτυα, προϊόντα ή/και υπηρεσίες που λειτουργούν σε υποδομές 5G (ή σχετικές με αυτές) στην Ελλάδα, εφόσον στις επενδυτικές προτάσεις τους, που έχουν επιλεγεί από την Εταιρεία του άρθρου 2 του παρόντος, περιλαμβάνεται και αίτημα για παραχώρηση δικαιώματος χρήσης τμήματος ραδιοφάσματος,

(β) σε πανεπιστήμια ή/και σε ερευνητικά κέντρα της ημεδαπής που επιθυμούν να αναπτύξουν πιλοτικά δίκτυα, προϊόντα ή/και υπηρεσίες σε υποδομές 5G (ή σχετικές με αυτές) στην Ελλάδα, μετά από την υποβολή σχετικής εκδήλωσης ενδιαφέροντος προς τον Υπουργό Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

Για την παραχώρηση αυτών των δικαιωμάτων χρήσης ραδιοσυχνοτήτων δεν απαιτείται η καταβολή τιμήματος, καθότι αυτή εξυπηρετεί αποκλειστικά την προαγωγή της έρευνας ή/και ανάπτυξης ή/και καινοτομίας σε δίκτυα, προϊόντα ή/και υπηρεσίες σε υποδομές 5G (ή σχετικές με αυτές) και ισχύει για περιορισμένο χρονικό διάστημα που δεν μπορεί να υπερβεί τους δώδεκα μήνες. Τυχόν άλλες άδειες ή εγκρίσεις που απαιτούνται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, όπως ενδεικτικά αυτές που αφορούν σε κατασκευές κεραιών, εξακολουθούν να ισχύουν ανεξάρτητα από την παραχώρηση δικαιώματος χρήσης ραδιοσυχνοτήτων σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος. Κατά τη διαδικασία αδειοδότησης του ν. 4635/2019 (Α' 167), οι αιτήσεις των φορέων, στους οποίους παραχωρείται δικαίωμα χρήσης ραδιοσυχνοτήτων κατά τις διατάξεις του παρόντος νόμου εξετάζονται κατά προτεραιότητα.

Παράλληλα προβλέπεται ότι φορείς της Γενικής Κυβέρνησης καθώς και οι λοιποί φορείς του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα, πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα μπορούν να γίνουν:

(α) πιλοτικοί χρήστες αυτών των προϊόντων ή/και υπηρεσιών σε υποδομές 5G κατά τη διάρκεια της ανάπτυξής τους, μετά από σχετική εκδήλωση ενδιαφέροντος προς τον Υπουργό Ψηφιακής Διακυβέρνησης,

(β) χρήστες αυτών των προϊόντων ή/και υπηρεσιών μετά την ολοκλήρωση των πιλοτικών προγραμμάτων ανάπτυξής τους, δωρεάν και για μέγιστο χρονικό διάστημα ενός (1) έτους, μετά από σχετική συμφωνία τους με τον φορέα που έχει αναπτύξει το σχετικό προϊόν ή/και υπηρεσία.

Επί του άρθρου 93

Συστήνεται η εταιρεία «Συμμετοχές 5G Α.Ε.» («5G Ventures S.A.») (στο εξής «η Εταιρεία») ως άμεση θυγατρική της «Ελληνικής Εταιρείας Συμμετοχών και Περιουσίας Α.Ε.» (Ε.Ε.Σ.Υ.Π. Α.Ε.) του άρθρου 184 του ν. 4389/2016 και ορίζονται η έδρα της, οι κανόνες λειτουργίες της, ο

σκοπός της, το μετοχικό της κεφάλαιο και τα όργανα της Εταιρείας καθώς και οι αρμοδιότητές τους. Αποκλειστικός σκοπός της Εταιρείας είναι η σύσταση και η διαχείριση του «Ταμείου Φαιστός», κατ' εφαρμογή του άρθρου 7 του ν. 2992/2002, σύμφωνα με τις επικρατούσες συνθήκες της αγοράς και με εγγυήσεις πλήρους διαφάνειας και λογοδοσίας και τηρώντας τα διεθνή πρότυπα χρηματοοικονομικής αναφοράς (IFRS). Το Δ.Σ. της Εταιρείας εγκρίνει τον «Κανονισμό Αξιολόγησης Επενδυτικών Προτάσεων», στον οποίο εξειδικεύονται η διαδικασία υποβολής αιτήσεων και τα κριτήρια αξιολόγησης των επενδυτικών προτάσεων των επιχειρήσεων που αναπτύσσουν πιλοτικές εφαρμογές 5G που της υποβάλλονται προς έγκριση και χρηματοδότηση καθώς και η διαδικασία έγκρισης αυτών.

Επί του άρθρου 94

Προβλέπεται η σύσταση του «Ταμείου Φαιστός» («Phaistos Fund»), από την εταιρεία «Συμμετοχές 5G Α.Ε.» με τη μορφή Αμοιβαίου Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών (Α.Κ.Ε.Σ.) του άρθρου 7 του ν. 2992/2002. Ορίζονται το ενεργητικό του και οι δραστηριότητές του. Το ενεργητικό του «Ταμείου Φαιστός» προκύπτει από ποσό που αντιστοιχεί σε ποσοστό 25% (είκοσι πέντε τοις εκατό) από τα έσοδα του Δημοσίου που θα προέρχονται από το διαγωνισμό που θα διενεργηθεί για τη χορήγηση δικαιωμάτων χρήσης ραδιοσυχνοτήτων στις χαμηλές (Low, L, <1GHz), στις μεσαίες (Medium, M, 1 GHz-6GHz) και στις υψηλές (High, H, >6GHz) ζώνες συχνοτήτων, αμέσως μόλις ολοκληρωθεί η σχετική διαγωνιστική διαδικασία. Με το παρόν άρθρο ρυθμίζεται η άπαξ χρηματοδότηση για το ενεργητικό του «Ταμείου Φαιστός και αφορά αποκλειστικά και περιοριστικά το πλαίσιο του διαγωνισμού για τη χορήγηση δικαιωμάτων χρήσης των ως άνω ραδιοσυχνοτήτων 5G. Σε οποιαδήποτε άλλη περίπτωση ισχύουν τα οριζόμενα στο ν. 3986/2011. Αποκλειστικός σκοπός του «Ταμείου Φαιστός» είναι οι επενδύσεις σε επιχειρήσεις, οι οποίες εδρεύουν στην Ελλάδα ή σε άλλο κράτος της Ευρωπαϊκής ένωσης ή σε τρίτη χώρα, υπό την προϋπόθεση ότι δραστηριοποιούνται στην έρευνα και στην ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών που λειτουργούν σε υποδομές 5G (ή σχετικές με αυτές) αυτών στην Ελλάδα, ενδεικτικά στους ακόλουθους κλάδους: μεταφορές/εφοδιαστική (logistics), μεταποίηση, βιομηχανία, αγαθά και δίκτυα κοινής ωφέλειας, υγεία, τουρισμός, πληροφόρηση και μέσα ενημέρωσης.

Επί του άρθρου 95

Αντικαθίστανται άρθρα του ν. 4563/2018, με τον οποίο ορίστηκε το γενικό πλαίσιο και οι προϋποθέσεις για την πρόσβαση των μόνιμων κατοίκων των περιοχών εκτός τηλεοπτικής κάλυψης στους ελληνικούς τηλεοπτικούς σταθμούς ελεύθερης λήψης εθνικής εμβέλειας και συγκεκριμένα το άρθρο 2 παρ. 2 προκειμένου να επικαιροποιηθεί η εφαρμοζόμενη νομοθεσία, δεδομένου ότι πρόσφατα δημοσιεύτηκε ο νέος Χάρτης Συχνοτήτων, ήτοι η υπ' αρ. 18/2020 κοινή Απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης και του Υφυπουργού στον Πρωθυπουργό (Β' 1752) για την τροποποίηση της 14879/2018 υπουργικής απόφασης «Τροποποίηση και κωδικοποίηση της 42800/05.12.2012 κοινής απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού, Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και του Υφυπουργού στον Πρωθυπουργό "Χάρτης Συχνοτήτων Επίγειας Ψηφιακής Ευρυεκπομπής Τηλεοπτικού Σήματος"» (Β' 4991). Επιπλέον αντικαθίσταται το άρθρο 3 σχετικά με τους εμπλεκόμενους φορείς και τις αρμοδιότητές τους. Περαιτέρω το άρθρο 4 για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας, ως προς την αρμοδιότητα του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Επιπροσθέτως αντικαθίσταται το άρθρο 5 ως προς τις διατάξεις των παρ. 1,

3 και 6 αυτού, που αφορούν τους παρόχους που συμμετέχουν στην υλοποίηση του έργου στην παρ. 1, στη διευκόλυνση της ΕΡΤ Α.Ε. από αυτούς για την εκπομπή των προγραμμάτων της στην παρ. 3 και σε νομοτεχνική διόρθωση στην παρ. 6 αντίστοιχα. Προσέτι αντικαθίσταται το άρθρο 6 το οποίο προβλέπει ότι η δημόσια επιχορήγηση καλύπτει πλέον εγγύηση όχι μόνο για δύο έτη (όπως σύμφωνα με την προϊσχύουσα διάταξη) αλλά για οκτώ έτη, δηλαδή για όλη τη διάρκεια της παροχής της υπηρεσίας, προκειμένου να παράσχει πληρέστερη κάλυψη στους κατοίκους απομακρυσμένων περιοχών και σε περιπτώσεις ενδεχόμενης βλάβης του εξοπλισμού τους. Ακόμη αντικαθίσταται το άρθρο 7 για νομοτεχνικούς λόγους, καθότι αρμόδιος είναι πλέον ο Υπουργός Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Έτι περαιτέρω αντικαθίσταται το άρθρο 8 με βάση το οποίο οι μόνιμοι κάτοικοι των Περιοχών Εκτός Τηλεοπτικής Κάλυψης έχουν τη δυνατότητα να υποβάλλουν την αίτησή τους για την επιλογή του παρόχου της αρεσκείας τους και τη λήψη της επιχορήγησης είτε ηλεκτρονικά μέσω της πλατφόρμας του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης www.gov.gr είτε σε ΚΕΠ. Περιπλέον αντικαθίσταται το άρθρο 9 και συγκεκριμένα τροποποιείται η εξουσιοδοτική διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 9, σύμφωνα με την οποία με απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης και των κατά περίπτωση συναρμόδιων Υπουργών καθορίζονται η διαδικασία υλοποίησης του Έργου. Ακολούθως ορίζεται ότι το ποσό της δημόσιας επιχορήγησης που αντιστοιχεί στην οκταετή εγγύηση κατά τις διατάξεις του νόμου ισχύει και για όσους μόνιμους κατοίκους ΠΕΤΚ έχουν ήδη καταστεί δικαιούχοι της δημόσιας επιχορήγησης υπό το προϊσχύσαν νομικό πλαίσιο, που προέβλεπε μόνο διετή εγγύηση για τον χορηγούμενο εξοπλισμό. Η προτεινόμενη διάταξη κρίνεται αναγκαία για λόγους ίσης μεταχείρισης όλων των δικαιούχων του Έργου. Επιπλέον, αντικαθίσταται το Μέρος Β' του Παραρτήματος του ν. 4563/2018. Τέλος, με την παρ. 11 παρατείνεται η προθεσμία της παρ. 7 του άρθρου 39 του ν. 4635/2019, καθώς σύμφωνα με την εν λόγω διάταξη του ν. 4635/2019 οι άδειες για την κατασκευή κεραιών των αδειοδοτημένων παρόχων δικτύου επίγειας ψηφιακής τηλεοπτικής ευρυεκπομπής που χρησιμοποιούνται κατά τον χρόνο έναρξης ισχύος του ν. 4635/2019 (ήτοι 30.10.2019) ή εγκαθίστανται στο πλαίσιο εφαρμογής των χαρτών συχνοτήτων χορηγούνται μετά τη λήξη της προθεσμίας για την απελευθέρωση και διάθεση του ψηφιακού μερίσματος. Οι κάτοχοι των ανωτέρω κατασκευών κεραιών υποχρεούνται, μέσα σε προθεσμία δώδεκα (12) μηνών από την έναρξη ισχύος του ν. 4635/2019 να καταθέσουν δήλωση στο ΣΗΛΥΑ, που πρέπει να περιλαμβάνει, κατ'ελάχιστον, το γεωγραφικό στίγμα, την ισχύ, τη συχνότητα εκπομπής, το ύψος του εγκεκριμένου από την ΥΠΑ ιστού, καθώς και απόσπασμα ψηφιακού δορυφορικού χάρτη με τη θέση του κεραιοσυστήματος. Αυτή η δωδεκάμηνη προθεσμία λήγει την 30.10.2020. Λόγω των έκτακτων συνθηκών που έχουν προκληθεί από την πανδημία COVID-19, κρίνεται απαραίτητη η δίμηνη παράταση της προθεσμίας αυτής, ήτοι μέχρι 31.12.2020, προκειμένου να δοθεί στους αδειοδοτημένους παρόχους δικτύου επίγειας ψηφιακής τηλεοπτικής ευρυεκπομπής ο αναγκαίος χρόνος συμμόρφωσης με την προβλεπόμενη προθεσμία.

Επί του άρθρου 96

Με το άρθρο 96 θεσπίζεται η δυνατότητα ταυτοποίησης συνδρομητών κινητής τηλεφωνίας με άντληση των στοιχείων που απαιτούνται στην παρ. 4 του άρθ. 2 του ν. 3783/2009 από τα πληροφοριακά συστήματα και εφαρμογές των φορέων του δημόσιου τομέα μέσω διαλειτουργικότητας και του Κέντρου Διαλειτουργικότητας της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης, μετά από ειδική και ρητή συγκατάθεση

του συνδρομητή. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται η άμεση επικαιροποίηση των στοιχείων των συνδρομητών κινητής τηλεφωνίας που τηρούνται από τους παρόχους τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών.

Επί του άρθρου 97

Με το άρθρο 97 εισάγονται επιμέρους τροποποιήσεις του ν. 3783/2009, με σκοπό την απλοποίηση και επιτάχυνση της διαδικασίας ταυτοποίησης συνδρομητών σταθερής και κινητής τηλεφωνίας, με ταυτόχρονη ασφάλεια των δεδομένων που απαιτούνται για την ταυτοποίηση.

Επί του άρθρου 98

Προστίθεται στο άρθρο 32 του ν. 3614/2007 παρ. 4, στην οποία ρυθμίζεται η δυνατότητα της «Κοινωνίας της Πληροφορίας Α.Ε.» να συνάπτει προγραμματικές συμφωνίες με ερευνητικά κέντρα που εποπτεύονται από τη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων ή άλλα δημόσια ερευνητικά κέντρα και ινστιτούτα, πανεπιστημιακά ιδρύματα και επιμελητήρια.

Επί του άρθρου 99

Καταργείται από 1.10.2020 η διακίνηση μέσω τηλεομοιοτυπίας, εγγράφων, διοικητικών και μη, μεταξύ των φυσικών ή νομικών προσώπων ή νομικών οντοτήτων και των υπηρεσιών του Δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ. και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης. Σκοπός της ρύθμισης είναι η κατάργηση απαρχαιωμένων τρόπων επικοινωνίας στον δημόσιο τομέα, ώστε ο τελευταίος να καταφέρει να εισέλθει στην νέα, ψηφιακή πραγματικότητα. Τίθεται, επιπλέον, το καταληκτικό χρονικό σημείο (1.10.2020) για την κατάργηση της τηλεομοιοτυπίας.

Επί του άρθρου 100

Τροποποιούνται οι διατάξεις του άρθρου 11 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, ο οποίος κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2690/1999, που αφορούν τη βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής και την επικύρωση των αντιγράφων, με σκοπό την ενότητα εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος Κώδικα.

Επί του άρθρου 101

Τροποποιούνται οι διατάξεις των άρθρων 438 και 449 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, που αφορούν την αποδεικτική ισχύ των ηλεκτρονικών δημοσίων εγγράφων, με σκοπό την ενότητα εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος κώδικα.

Επί του άρθρου 102

Τροποποιούνται οι διατάξεις των άρθρων 171 και 173 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999), με αντικείμενο την αποδεικτική ισχύ των ηλεκτρονικών δημοσίων εγγράφων, με σκοπό την ενότητα εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος Κώδικα.

Επί του άρθρου 103

Θεσπίζεται ο κανόνας της ισχύος των διατάξεων του παρόντος Κώδικα για την διαλειτουργικότητα έναντι κάθε άλλης γενικής ή ειδικής διάταξης που ρυθμίζει ζητήματα

διαλειτουργικότητας και διασύνδεσης μητρώων και πληροφοριακών συστημάτων φορέων του δημόσιου τομέα.

Επί του άρθρου 104

Περιλαμβάνονται μεταβατικές διατάξεις για την ψηφιακή προσβασιμότητα και ορίζεται ότι οι οργανισμοί του δημόσιου τομέα εφαρμόζουν τις διατάξεις του Μέρους Δ' ως εξής: (α) στους ιστότοπους των οργανισμών του δημόσιου τομέα που δεν έχουν δημοσιοποιηθεί πριν από τις 23 Σεπτεμβρίου 2018 εφαρμόζουν από τις 23 Σεπτεμβρίου 2019, (β) στους ιστότοπους των οργανισμών του δημόσιου τομέα που δεν υπάγονται στην περ. α' από τις 23 Σεπτεμβρίου 2020, (γ) στις εφαρμογές για φορητές συσκευές των οργανισμών του δημόσιου τομέα από τις 23 Ιουνίου 2021.

Επί του άρθρου 105

Περιέχονται οι μεταβατικές διατάξεις για την Ενιαία Ψηφιακή Πύλη της Δημόσιας Διοίκησης και προβλέπεται ότι όλες οι πλατφόρμες καθώς και οι υπερσύνδεσμοι παροχής ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών των φορέων του δημόσιου τομέα οφείλουν να μεταφερθούν στην Ενιαία Ψηφιακή Πύλη της Δημόσιας Διοίκησης σε διευθύνσεις με κατάληξη gov.gr το αργότερο μέχρι την 31η.09.2021.

Επί του άρθρου 106

Περιλαμβάνονται οι λοιπές μεταβατικές διατάξεις του Κώδικα.

Επί του άρθρου 107

Περιλαμβάνονται σε ένα ενιαίο άρθρο όλες οι εξουσιοδοτικές διατάξεις του Κώδικα Ψηφιακής Διακυβέρνησης, έτσι ώστε να υπάρχει ευχερής παρακολούθηση των κανονιστικών πράξεων που προβλέπονται για την εφαρμογή όλων των προβλέψεων του νομοθετήματος.

Επί του άρθρου 108

Περιλαμβάνονται όλες οι διατάξεις που καταργούνται με την έναρξη ισχύος του Κώδικα Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

Επί του άρθρου 109

Στην παρ. 1 καθορίζεται το αντικείμενο και το πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου, ήτοι αφενός η ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972 για τη θέσπιση εναρμονισμένου πλαισίου για τη ρύθμιση δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών, υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, συναφών ευκολιών και συναφών υπηρεσιών, καθώς και ορισμένων πτυχών του τερματικού εξοπλισμού και αφετέρου ο καθορισμός των εθνικών αρχών χρήσης του ραδιοφάσματος και των δορυφορικών τροχιών.

Στην παρ. 2 περιγράφονται οι σκοποί του παρόντος νόμου, και συγκεκριμένα: (α) η συμβολή στην υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) που έχει ως αποτέλεσμα την ανάπτυξη και χρήση δικτύων πολύ υψηλής χωρητικότητας, το βιώσιμο ανταγωνισμό, τη διαλειτουργικότητα των υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, την προσβασιμότητα, την ασφάλεια δικτύων και υπηρεσιών και τα οφέλη για τους τελικούς χρήστες, (β) η διασφάλιση της παροχής, σε ολόκληρη την ελληνική επικράτεια, διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών καλής ποιότητας, σε

προσιτή τιμή, μέσω πραγματικού ανταγωνισμού και επιλογών, (γ) η αντιμετώπιση των προβλημάτων των τελικών χρηστών (συμπεριλαμβανομένων εκείνων με αναπηρίες) σε περιπτώσεις, όπου οι ανάγκες τους για πρόσβαση στις υπηρεσίες επί ίσοις όροις με τους υπόλοιπους, δεν καλύπτονται ικανοποιητικά από την αγορά και η πρόβλεψη δικαιωμάτων για την αποτελεσματική προστασία τους και (δ) η διασφάλιση της αποτελεσματικής χρήσης του ραδιοφάσματος και των δορυφορικών τροχιών.

Στην παρ. 3 προβλέπονται οι επιφυλάξεις όσον αφορά τη σχέση του Κώδικα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών με την υπόλοιπη ελληνική έννομη τάξη και το ενωσιακό δίκαιο.

Στην παρ. 4 περιλαμβάνεται γενική διάταξη αναφορικά με την υποχρέωση των αρμοδίων για την τήρηση του παρόντος νόμου αρχών να διασφαλίζουν τη συμμόρφωση με τους ενωσιακούς κανόνες για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως ο Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της Οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων, L 119).

Στο πλαίσιο του παρόντος νόμου (όπως αντίστοιχα και της υπό ενσωμάτωση Οδηγίας) διαχωρίζεται η ρύθμιση των δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών από τη ρύθμιση του περιεχομένου, καθώς η δεύτερη εξαιρείται από το πεδίο εφαρμογής του. Ως εκ τούτου, σύμφωνα με την παρ. 5 προβλέπεται ότι ο νόμος δεν εφαρμόζεται: (α) στο περιεχόμενο και τη σχετική με το περιεχόμενο του οπτικοακουστικού τομέα πολιτική και (β) στην αναλογική τηλεόραση και ραδιοφωνία ελεύθερης λήψης, με την επιφύλαξη των διατάξεων περί εποπτείας και ελέγχου της χρήσης του φάσματος ραδιοσυχνοτήτων και επιβολής των σχετικών κυρώσεων, εξαιρουμένης της υποδομής ηλεκτρονικών επικοινωνιών, που χρησιμοποιείται για τη μεταφορά ραδιοφωνικού και τηλεοπτικού σήματος μέχρι το σημείο εκπομπής. Πρόκειται για επανάληψη της καταργούμενης με τον παρόντα νόμο διάταξης της παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 4070/2012 (Α'82).

Στην παρ. 6 προβλέπεται υποχρέωση του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης να κοινοποιεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή όλες τις εθνικές ρυθμιστικές αρχές, στις οποίες ανατίθενται καθήκοντα βάσει του παρόντος νόμου, τις αρμοδιότητές τους και τις τυχόν σχετικές μεταβολές.

Στην παρ. 7 προβλέπεται γενική υποχρέωση των αρμοδίων για την εφαρμογή του νόμου αρχών προς διαβούλευση και συνεργασία τόσο μεταξύ τους όσο και με άλλες αρχές, οι οποίες είναι αρμόδιες για θέματα δικαίου του ανταγωνισμού ή του καταναλωτή, αναφορικά με ζητήματα κοινού ενδιαφέροντος.

Επί του άρθρου 110

Στο άρθρο 110 περιλαμβάνονται οι ορισμοί για την εφαρμογή του παρόντος νόμου, οι οποίοι έχουν τεθεί σε αλφαβητική σειρά και έχουν κατηγοριοποιηθεί σε δύο μέρη, ως ακολούθως: α) στο μέρος Α' ενσωματώνονται πλήρως οι ορισμοί του άρθρου 2 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972.

β) στο μέρος Β' με τίτλο «Λοιποί ορισμοί» περιλαμβάνονται οι ορισμοί του καταργούμενου άρθρου 2 του ν. 4070/2012 προκειμένου να εξυπηρετηθεί η λειτουργία τόσο των διατάξεων εθνικού δικαίου του παρόντος νομοθετήματος όσο και των διατηρούμενων ρυθμίσεων του ν. 4070/2012. Σημειώνεται ότι πολλοί από τους ορισμούς αυτούς προέρχονται επίσης από το

ενωσιακό δίκαιο και συγκεκριμένα από προγενέστερες οδηγίες για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, που έχουν ήδη ενσωματωθεί στον ν. 4070/2012.

Στο τέλος του άρθρου 110 γίνεται ρητή παραπομπή στο π.δ. 98/2017 (Α' 139) σε ό,τι αφορά τους ορισμούς για ζητήματα ραδιοεξοπλισμού, για συστηματικούς λόγους.

Επί του άρθρου 111

Στο άρθρο 111, και συγκεκριμένα στις παρ. 1, 2 και 4, καταγράφονται οι γενικοί στόχοι των αρμοδίων αρχών στο πλαίσιο του Κώδικα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών, σε αντιστοιχία με το άρθρο 3 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972.

Οι παρ. 1, 2 και 4 αποτελούν προσαρμογή των αντίστοιχων παραγράφων του άρθρου 3 της Οδηγίας, με παράλειψη αναφοράς στην πρώτη παρ. της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, του BEREC και της ομάδας για την πολιτική ραδιοφάσματος («RSPG»), καθώς οι αρμοδιότητές τους προκύπτουν ευθέως από την Οδηγία και δεν δύνανται να αποτελούν αντικείμενο ενσωμάτωσης από τα κράτη μέλη της Ε.Ε.

Υπό το φως των προβλέψεων της αντίστοιχης παρ. 3 του άρθρου 3 της Οδηγίας, που περιγράφει τη διαδικασία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η παρ. 3 του παρόντος άρθρου προβλέπει την υποχρέωση του αρμόδιου Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και της αρμόδιας εθνικής ρυθμιστικής αρχής (Ε.Ε.Τ.Τ.) να συνδράμουν την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο σχετικό έργο της για την κατάρτιση κριτηρίων αναφοράς και εκθέσεων σχετικά με την αποτελεσματικότητα των μέτρων που έχουν ληφθεί σε εθνικό επίπεδο προς επίτευξη των στόχων της παρ. 2.

Επί του άρθρου 112

Στο άρθρο 112 προβλέπονται οι υποχρεώσεις συνεργασίας και συντονισμού των αρμοδίων ελληνικών αρχών, ήτοι του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και της Ε.Ε.Τ.Τ. να συνεργάζονται με τις αντίστοιχες αρχές των άλλων κρατών μελών της Ε.Ε., καθώς και με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τη RSPG.

Το παρόν άρθρο αποτελεί ενσωμάτωση των παρ. 1, 2 και 3 του άρθρου 4 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972. Σημειώνεται ότι η παρ. 4 του άρθρου 4 της Οδηγίας αφορά αποκλειστικά σε θεσμικά όργανα της Ε.Ε., οι αρμοδιότητες των οποίων προκύπτουν ευθέως από τη διάταξη της Οδηγίας, η οποία δε χρήζει ενσωμάτωσης στο ελληνικό δίκαιο.

Επί του άρθρου 113

Με το άρθρο 113 η Ε.Ε.Τ.Τ. ορίζεται ως αρμόδια εθνική ρυθμιστική αρχή για την εφαρμογή της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972 και καθορίζονται οι αρμοδιότητες και τα καθήκοντά της σε συνεργασία και με ρυθμιστικές αρχές των άλλων κρατών μελών.

Τα ζητήματα αυτά είχαν ήδη ρυθμιστεί με το άρθρο 12 του ν. 4070/2012, το οποίο διατηρείται εν μέρει σε ισχύ και συμπληρώνεται με την ενσωμάτωση των προβλέψεων του άρθρου 5 της Οδηγίας. Για το λόγο αυτό στην παρ. 3 προβλέπεται ρητά ότι, πέραν των αναφερόμενων στο παρόν άρθρο αρμοδιοτήτων, η Ε.Ε.Τ.Τ. εξακολουθεί να ασκεί και τις αρμοδιότητες του άρθρου 12 του ν. ν. 4070/2012, εξαιρουμένων όσων από αυτές καταργούνται με τον παρόντα νόμο.

Επί του άρθρου 114

Κατ' αντιστοιχία με το άρθρο 113, το άρθρο 114 ορίζει το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης ως την Αρχή Τηλεπικοινωνιών (Administration), όπως ο όρος αυτός καθορίζεται στον Καταστατικό Χάρτη της Διεθνούς Ένωσης Τηλεπικοινωνιών (International Telecommunication Union, ITU) και καταγράφει τις αρμοδιότητες του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης στα πλαίσια του Κώδικα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών. Σημειώνεται ότι και πάλι πρόκειται για επικαιροποίηση και συμπλήρωση των αρμοδιοτήτων του άρθρου 4 του ν. 4070/2012. Για το λόγο αυτό, με την παρ. 3 προβλέπεται ρητά ότι ο Υπουργός Ψηφιακής Διακυβέρνησης διατηρεί και τις αρμοδιότητες του άρθρου 4 του ν. 4070/2012, με εξαίρεση όσες από αυτές ρητά καταργούνται με τον παρόντα νόμο.

Επί του άρθρου 115

Με το άρθρο 115 μεταφέρονται και κωδικοποιούνται οι διατάξεις του ελληνικού και του ενωσιακού δικαίου για τις γενικές αρχές χρήσης του ραδιοφάσματος. Ειδικότερα, οι παρ. 1, 2, 3, 6, 7, 8 και 9 αποτελούν επικαιροποιημένη μεταφορά των παρ. 1, 2, 6, 7, 10, 11 και 13 του άρθρου 20 του ν. 4070/2012. Οι παρ. 4, 5 και 11 θέτουν το πλαίσιο για την αποτελεσματική διαχείριση του ραδιοφάσματος κατά λόγο αρμοδιότητας και σε συμμόρφωση με τις σχετικές διεθνείς συμφωνίες. Με την παρ. 10 εξουσιοδοτείται η Ε.Ε.Τ.Τ. όπως προβεί στην έκδοση Κανονισμού Όρων Χρήσης του Ραδιοφάσματος σύμφωνα με τον παρόντα νόμο, τις διατάξεις του Ε.Κ.Κ.Ζ.Σ. και τις διεθνείς υποχρεώσεις της χώρας, καθώς ως αρμόδια εθνική ρυθμιστική αρχή διαθέτει την τεχνογνωσία για το θέμα. Για τον ίδιο λόγο, στην Ε.Ε.Τ.Τ. ανατίθεται με την παρ. 12 η αδειοδότηση χρήσης του ραδιοφάσματος, με εξαίρεση για τις περιπτώσεις που αφορούν κρατικά δίκτυα, οπότε αρμόδιος είναι ο Υπουργός Ψηφιακής Διακυβέρνησης, σύμφωνα με την παρ. 13.

Επί του άρθρου 116

Με το άρθρο 116 τίθεται το πλαίσιο επιτήρησης του μη εμπορικά εκμεταλλεύσιμου ραδιοφάσματος εντός της ελληνικής επικράτειας. Πρόκειται για ζήτημα εσωτερικού δικαίου, το οποίο δεν αναφέρεται στην Οδηγία (ΕΕ) 2018/1972, αλλά σε κάθε περίπτωση απαιτείται να ρυθμιστεί, καθώς το ραδιοφάσμα αποτελεί σπάνιο πόρο και δημόσιο αγαθό με σημαντική κοινωνική, πολιτιστική και οικονομική αξία, η δε διαχείρισή του αποτελεί κυριαρχικό δικαίωμα του κράτους. Η παρ. 1 προσδιορίζει τα δίκτυα, στα οποία έχει εποπτική αρμοδιότητα η Ε.Ε.Τ.Τ.. Οι παρ. 2 έως 6 αποτελούν επικαιροποιημένη μεταφορά των παραγράφων 9, 10, 11, 12 και 14 του άρθρου 21 του ν. 4070/2012. Τέλος, η παρ. 7 ταυτίζεται με την καταργούμενη παρ. 14 του άρθρου 20 ν. 4070/2012.

Επί του άρθρου 117

Το άρθρο 117 περιλαμβάνει προβλέψεις για το ειδικό ζήτημα του ραδιοφάσματος των δημόσιων αγροτικών δικτύων. Στην παρ. 1 μεταφέρεται η διάταξη του άρθρου 31 του ν. 4704/2020 (Α' 133), που αντικατέστησε την παρ. 18 του άρθρου 21 του ν. 4070/2012. Οι διατάξεις των παρ. 2 έως 12 κωδικοποιούν και μεταφέρουν τις σχετικές καταργούμενες διατάξεις του άρθρου 21 του ν. 4070/2012.

Επί του άρθρου 118

Στο άρθρο 118 περιλαμβάνονται προβλέψεις για τα ειδικά ραδιοδίκτυα, οι οποίες είναι ταυτόσημες με τις καταργούμενες παρ. 1 και 2 του άρθρου 27 ν. 4070/2012.

Επί του άρθρου 119

Το άρθρο 119 περιλαμβάνει μεταφορά των καταργούμενων παρ. 1 έως 8 του άρθρου 31 του ν. 4070/2012 και τροποποίηση της παρ. 9 του ίδιου άρθρου, οι οποίες κωδικοποιούνται στον παρόντα νόμο.

Επί του άρθρου 120

Με το άρθρο 120 προσδιορίζεται το πλαίσιο παροχής γενικής άδειας για την παροχή δικτύων ή / και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Αρμόδια για την εξειδίκευση του θέματος αυτού πέραν των αναφερόμενων στον παρόντα νόμο ορίζεται η Ε.Ε.Τ.Τ.. Οι παρ. 2 έως 4 ενσωματώνουν την απλοποιημένη διαδικασία, που προβλέπει το άρθρο 12 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, και στη συνέχεια προστίθενται δύο παράγραφοι με ρυθμίσεις εθνικού δικαίου. Ειδικότερα, με την παρ. 5 επαναλαμβάνεται η διάταξη της παρ. 5 του άρθρου 18 του ν. 4070/2012 και εξουσιοδοτείται η Ε.Ε.Τ.Τ. να ρυθμίσει με Κανονισμό της τις ειδικότερες διαδικαστικές, τεχνικές και άλλες λεπτομέρειες σχετικά με τη γενική άδεια. Με τον τρόπο αυτό διευκολύνεται η δυνατότητα τροποποίησης των διατάξεων, προκειμένου να μπορούν να προσαρμόζονται στις τεχνολογικές και άλλες εξελίξεις και συνθήκες. Εξαιρούνται ρητά η μεταπώληση υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών σε χρήστες ως ενδιάμεση συναλλαγή, η ιδιόχρηση ραδιοσυχνοτήτων για μη εμπορικούς λόγους και τα κρατικά δίκτυα, τα οποία δεν υπάγονται στη διαδικασία γενικής άδειας. Τέλος, με την παρ. 6 υπάγονται στις σχετικές διατάξεις οι περιπτώσεις υπομίσθωσης παρόχων, οι οποίοι χρησιμοποιούν τις υποδομές τρίτων προκειμένου να παρέχουν οι ίδιοι υπηρεσίες ως ξεχωριστό νομικό πρόσωπο.

Επί του άρθρου 121

Με το άρθρο 121 επαναλαμβάνεται το άρθρο 13 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, το οποίο αναφέρεται στους όρους, που συνοδεύουν τη γενική άδεια, στους οποίους υπάγονται τα δικαιώματα χρήσης ραδιοφάσματος και τα δικαιώματα χρήσης πόρων αριθμοδότησης. Οι όροι αυτοί αναφέρονται στο Παράρτημα Ι του παρόντος νόμου. Περαιτέρω, διακρίνονται οι ειδικές υποχρεώσεις, που ενδεχομένως επιβάλλονται στις επιχειρήσεις παροχής δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, δυνάμει των αναφερομένων στο άρθρο διατάξεων, ή στους εντεταλμένους να παρέχουν καθολική υπηρεσία, από τις υποχρεώσεις της γενικής άδειας.

Επί του άρθρου 122

Το άρθρο 122 αποτελεί αυτούσια μεταφορά του άρθρου 14 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972 και αναθέτει στην Ε.Ε.Τ.Τ. το δικαίωμα έκδοσης τυποποιημένων δηλώσεων για τη διευκόλυνση της άσκησης των δικαιωμάτων εγκατάστασης ευκολιών και των δικαιωμάτων διασύνδεσης.

Επί του άρθρου 123

Το άρθρο 123, σε αντιστοιχία με το άρθρο 15 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, απαριθμεί τα στοιχειώδη δικαιώματα των επιχειρήσεων που θα πρέπει να εξασφαλίζει η γενική άδεια στους δικαιούχους αυτής.

Επί του άρθρου 124

Η προτεινόμενη παρ. 1 του άρθρου 124 αποτελεί μεταφορά της παρ. 1 του άρθρου 16 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, που θέτει το πλαίσιο επιβολής διοικητικών επιβαρύνσεων στους παρόχους. Περαιτέρω, στην παρ. 1 προστίθενται τα δύο τελευταία εδάφια, με τα οποία επαναλαμβάνεται η αντίστοιχη διάταξη της παρ. 3 του υπό κατάργηση άρθρου 74 του ν. 4070/2012 και στα οποία προσδιορίζεται ο τρόπος με τον οποίο θα υπολογίζεται το ύψος της εκάστοτε διοικητικής επιβάρυνσης, καταλείποντας στην Ε.Ε.Τ.Τ. την επιλογή, κατά περίπτωση να βασιστεί, διαζευτικά ή σωρευτικά, στον κύκλο εργασιών των επιχειρήσεων ή σε σύστημα κατ' αποκοπήν επιβάρυνσής αυτών. Η δυνατότητα αυτή εξασφαλίζει την αναγκαία ευελιξία, καθώς και τη δικαιότερη κατά περίπτωση επιβάρυνση.

Με τις διατάξεις της παρ. 2 μεταφέρονται σχετικές διατάξεις του υπό κατάργηση άρθρου 74 του ν. 4070/2012 και προβλέπεται η δυνατότητα επιβολής τελών σε πρόσθετες περιπτώσεις, από αυτές που αναφέρονται στην παρ. 1, για τις οποίες κρίθηκε αναγκαία η σχετική δυνατότητα, παρά το γεγονός ότι οι περιπτώσεις αυτές δεν συμπεριλαμβάνονται στην υπό ενσωμάτωση Οδηγία. Ενσωματώνεται, επίσης, η απαίτηση της αντίστοιχης παρ. 2 του άρθρου 16 της Οδηγίας για δημοσίευση ετήσιας ανασκόπησης των διοικητικών δαπανών, καθώς και η δυνατότητα αναπροσαρμογής σε περίπτωση διαπίστωσης διαφορών μεταξύ των εισπραχθέντων τελών και των δαπανών. Σε ό,τι αφορά την οικονομική διαχείριση της Ε.Ε.Τ.Τ., αυτή θα καθορίζεται με Κανονισμό που θα εκδίδεται με κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης, κατόπιν εισήγησης της Ε.Ε.Τ.Τ.. Για λόγους ασφάλειας και διαφάνειας, αναφέρεται ρητά ότι ο έλεγχος των χρηματικών ποσών, τα οποία εισπράττονται, σύμφωνα με το Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (Κ.Ε.Δ.Ε., ν.δ. 356/1974, Α' 90) και ο έλεγχος των οικονομικών στοιχείων, ετήσιων λογαριασμών και οικονομικών καταστάσεων της Ε.Ε.Τ.Τ., γίνεται από ορκωτούς ελεγκτές. Η Ε.Ε.Τ.Τ. εξουσιοδοτείται να ρυθμίζει με απόφασή της τις ειδικότερες λεπτομέρειες για τον τρόπο υπολογισμού, τον τρόπο και την προθεσμία καταβολής των τελών, προκειμένου με τον τρόπο αυτό να διασφαλίζεται η εξειδίκευση και επικαιροποίηση των σχετικών διατάξεων.

Επί του άρθρου 125

Το άρθρο 125 αποτελεί μεταφορά του άρθρου 17 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972 και περιλαμβάνει διατάξεις για το λογιστικό διαχωρισμό εκ μέρους των δικαιούχων για τις δραστηριότητες που εμπíπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου.

Σύμφωνα με την παρ. 1 οι επιχειρήσεις παροχής δημόσιων δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, οι οποίες έχουν ειδικά ή αποκλειστικά δικαιώματα παροχής υπηρεσιών σε άλλους τομείς, στην Ελλάδα ή σε άλλο κράτος μέλος της Ε.Ε. υποχρεούνται:

- α) να τηρούν χωριστούς λογαριασμούς για τις δραστηριότητες που συνδέονται με την παροχή δικτύων ή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, στο βαθμό που θα απαιτούνταν αν οι εν λόγω δραστηριότητες διεξάγονταν από νομικά ανεξάρτητες οντότητες, ή
- β) να προβαίνουν σε διαρθρωτικό διαχωρισμό των δραστηριοτήτων που σχετίζονται με την παροχή δικτύων ή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

Οι απαιτήσεις λογιστικού διαχωρισμού και χωριστών οικονομικών εκθέσεων εφαρμόζονται μόνο σε επιχειρήσεις των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών για τις δραστηριότητες που σχετίζονται με την παροχή δικτύων ή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών υπερβαίνει τα πενήντα εκατομμύρια ευρώ (50.000.000 €).

Σύμφωνα με την παρ. 2 όταν οι επιχειρήσεις παροχής δημόσιων δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών διαθέσιμων στο κοινό δεν υπόκεινται στις απαιτήσεις του εταιρικού δικαίου και δεν πληρούν τα κριτήρια μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων των λογιστικών κανόνων του ενωσιακού δικαίου, οι οικονομικές τους εκθέσεις καταρτίζονται, υποβάλλονται σε ανεξάρτητο έλεγχο και δημοσιεύονται. Ο έλεγχος διεξάγεται σύμφωνα με τους σχετικούς ενωσιακούς κανόνες και τους κανόνες του ελληνικού δικαίου.

Επί του άρθρου 126

Με το άρθρο 126 μεταφέρονται οι διατάξεις του άρθρου 18 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972 όσον αφορά τη μονομερή εκ μέρους της Ε.Ε.Τ.Τ. τροποποίηση όρων, δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που σχετίζονται με τη γενική άδεια, τα δικαιώματα χρήσης ραδιοφάσματος, τους πόρους αριθμοδότησης ή τα δικαιώματα για εγκατάσταση ευκολιών. Προστίθεται ωστόσο εδάφιο για εξαιρετικές περιπτώσεις έκτακτης και άμεσης παρέμβασης, στις οποίες η κατά την Οδηγία απαιτούμενη προθεσμία των τεσσάρων (4) εβδομάδων μπορεί να συντμηθεί με απόφαση της Ε.Ε.Τ.Τ..

Επί του άρθρου 127

Το άρθρο 127 ενσωματώνει τις διατάξεις του άρθρου 19 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972 και ρυθμίζει ζητήματα σχετικά με τον περιορισμό ή την ανάκληση δικαιωμάτων που εκπορεύονται από γενική άδεια. Βάσει του τελευταίου εδαφίου της παρ. 2 παρέχεται νομοθετική εξουσιοδότηση στους αρμόδιους Υπουργούς να εξειδικεύουν με απόφασή τους τους όρους και τις διαδικασίες αποζημίωσης όσων ανακαλούνται ή περιορίζονται τα σχετικά δικαιώματα.

Επί του άρθρου 128

Το άρθρο 128 αποτελεί μεταφορά κι ενσωμάτωση του άρθρου 20 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, με το οποίο επιβάλλεται στις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην παροχή δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, να παρέχουν στην Ε.Ε.Τ.Τ. και τον BEREC όλα τα απαραίτητα στοιχεία για τον έλεγχο της συμμόρφωσής τους με το ισχύον ρυθμιστικό πλαίσιο. Προβλέπεται επίσης η δυνατότητα της Ε.Ε.Τ.Τ. να συλλέγει συμπληρωματικά τις σχετικές πληροφορίες και από άλλες πηγές, με την επιφύλαξη του εμπορικού απορρήτου και των διατάξεων περί προστασίας προσωπικών δεδομένων. Παράλληλα, προστίθεται τελευταίο εδάφιο στην παρ. 1, με το οποίο προβλέπεται γενική προθεσμία είκοσι (20) εργάσιμων ημερών για την περίπτωση, που δεν έχει καθοριστεί άλλη ειδικότερη προθεσμία για την παροχή πληροφοριών στην Ε.Ε.Τ.Τ..

Επί του άρθρου 129

Το άρθρο 129 ενσωματώνει το άρθρο 21 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972 και ειδικότερα προβλέπει τις απαιτούμενες πληροφορίες που, για αντικειμενικούς λόγους, μπορούν να ζητούνται από τους παρόχους δυνάμει γενικής άδειας, αναλογικά με το προηγούμενο άρθρο, για αντίστοιχους λόγους και με τις ίδιες επιφυλάξεις.

Επί του άρθρου 130

Το άρθρο 130 αποτελεί μεταφορά του άρθρου 22 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972 και αναθέτει την αρμοδιότητα για την αρχική διεξαγωγή γεωγραφικών ερευνών αναπτύξεως δικτύου έως την 21 Δεκεμβρίου 2023 στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, με υποχρέωση επικαιροποίησής της ανά τρία (3) τουλάχιστον έτη. Παρέχει επιπλέον τη δυνατότητα στην Ε.Ε.Τ.Τ να διενεργεί αυτοτελώς αντίστοιχες έρευνες στο πλαίσιο άσκησης των αρμοδιοτήτων της, με υποχρέωση να ενημερώνει το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Επίσης το ίδιο Υπουργείο καθορίζει τις ως άνω γεωγραφικές περιοχές σε περιπτώσεις όπου καμία επιχείρηση ή δημόσια αρχή δεν έχει αναπτύξει δίκτυο πολύ υψηλής χωρητικότητας και δύναται να τις προσκαλέσει ως προς αυτό με τη διαδικασία των παρ. 3 και 4. Το Υπουργείο σε κάθε περίπτωση επιβλέπει όλες τις σχετικές διαδικασίες που σχετίζονται με το παρόν άρθρο.

Επί του άρθρου 131

Οι διατάξεις του άρθρου 131, κατ' αντιστοιχία με τις διατάξεις του άρθρου 23 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, προβλέπουν μηχανισμό διαβούλευσης και διαφάνειας στις προβλεπόμενες περιπτώσεις για μέτρα που θα έχουν σημαντικό αντίκτυπο στη σχετική αγορά. Επιπλέον, το τελευταίο εδάφιο της παρ. 1 επιτρέπει στην Ε.Ε.Τ.Τ. να χρησιμοποιεί τη διαδικασία διαβούλευσης και για οποιοδήποτε άλλο θέμα του προτεινόμενου νομοσχεδίου κρίνει αυτή αναγκαίο, επεκτείνοντας έτσι το μηχανισμό της διαβούλευσης και σε άλλα ζητήματα, με σκοπό την τήρηση των αρχών της διαφάνειας και της χρηστής διοίκησης, με συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών στη διαδικασία. Επιπλέον, εξουσιοδοτείται η Ε.Ε.Τ.Τ., κατά τα προβλεπόμενα στην παρ. 3, που αποτελεί μεταφορά της παρ. 2 του υπό κατάργηση άρθρου 17 του ν. 4070/2012, να εκδώσει σχετικό Κανονισμό Διαβουλεύσεων, με τον οποίο θα περιγράφει αναλυτικά τη διαδικασία, τις σχετικές προθεσμίες, τις διατυπώσεις δημοσιότητας και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια. Τέλος, στην παρ. 4 επαναλαμβάνεται η διάταξη της παρ. 3 του άρθρου 17 του ν. 4070/2012, που καταργείται.

Επί του άρθρου 132

Το άρθρο 132 αποτελεί μεταφορά του άρθρου 24 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972 και εξειδικεύει τη διαδικασία διαβούλευσης των ενδιαφερόμενων μερών με την Ε.Ε.Τ.Τ.

Επί του άρθρου 133

Το άρθρο 133, σε αντιστοιχία με τα οριζόμενα στο άρθρο 25 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972 αλλά και επαναλαμβάνοντας μέρος της διάταξης της παρ. 4 του υπό κατάργηση άρθρου 65 του ν. 4070/2012, ρυθμίζει την εξωδικαστική επίλυση διαφορών μεταξύ παρόχων και καταναλωτών για ζητήματα τηλεπικοινωνιών, ορίζοντας αρμόδιο όργανο προς τούτο τον Συνήγορο του Καταναλωτή, ο οποίος συνιστά ένα φορέα που ήδη έχει την εμπειρία και το δυναμικό να ανταποκριθεί στις ανάγκες αυτής τη διαδικασίας. Προβλέπεται η δυνατότητα συνεργασίας με την Ε.Ε.Τ.Τ., η οποία διαθέτει ειδικές τεχνικές γνώσεις για θέματα τηλεπικοινωνιών, καθώς και η δυνατότητα συνεργασίας με αντίστοιχες άλλες αρχές σε άλλα κράτη μέλη για διακρατικές διαφορές. Τέλος, ορίζεται ρητά ότι η διαδικασία αυτή δε στερεί από τα μέρη τη συνταγματικά κατοχυρωμένη δυνατότητά τους να αιτηθούν δικαστική προστασία.

Επί του άρθρου 134

Με το άρθρο 134 ενσωματώνονται οι αντίστοιχες διατάξεις του άρθρου 26 της υπό ενσωμάτωση Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972 περί εξωδικαστικής επίλυσης μεταξύ επιχειρήσεων για θέματα που προκύπτουν από το προτεινόμενο νομοσχέδιο. Παράλληλα, προστίθεται στο τέλος της παρ. 4 εξουσιοδότηση προς την Ε.Ε.Τ.Τ. να ρυθμίσει τις ειδικότερες λεπτομέρειες της ακροαματικής διαδικασίας με τον Κανονισμό Ακροάσεων που η Ε.Ε.Τ.Τ. εκδίδει.

Επί του άρθρου 135

Το άρθρο 135 αφορά την επίλυση διασυνοριακών διαφορών μεταξύ επιχειρήσεων τηλεπικοινωνιών και αποτελεί προσαρμογή των αντίστοιχων διατάξεων του άρθρου 27 της υπό ενσωμάτωση Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972. Εξ αυτών, παραλείπεται η παρ. 3 του άρθρου 27 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, περί του συντονισμού ραδιοφάσματος μεταξύ των κρατών μελών, η οποία αφορά αποκλειστικώς τον BEREC. Ωστόσο υφίσταται πρόβλεψη στην παρ. 3, σύμφωνα με την οποία η Ε.Ε.Τ.Τ. αναμένει τη γνώμη του BEREC και τη λαμβάνει υπόψη κατά τη διαδικασία επίλυσης διασυνοριακών διαφορών. Προστίθεται, επίσης, δεύτερο εδάφιο στην παρ. 2, το οποίο αποτελεί επανάληψη της παρ. 2 του υπό κατάργηση άρθρου 35 του ν. 4070/2012. Τέλος, με την παρ. 5, επαναλαμβάνεται ότι και σε αυτή την περίπτωση η διαδικασία εξωδικαστικής επίλυσης διαφορών σε καμία περίπτωση δεν αποκλείει τη δυνατότητα δικαστικής προστασίας.

Επί του άρθρου 136

Με το άρθρο 136 μεταφέρονται οι προβλέψεις του άρθρου 28 της υπό ενσωμάτωση Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972 περί του συντονισμού ραδιοφάσματος μεταξύ των κρατών μελών. Οι σχετικές εξουσίες ανατίθενται στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης και στην Ε.Ε.Τ.Τ. κατά λόγο αρμοδιότητας, καθ' ότι πρόκειται πρωτίστως για ζήτημα πολιτικού συντονισμού σε κορυφαίο επίπεδο.

Επί του άρθρου 137

Το άρθρο 137, κατ' αντιστοιχία με το άρθρο 29 της υπό ενσωμάτωση Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, θέτει το πλαίσιο των κυρώσεων για παραβάσεις που αφορούν το προτεινόμενο νομοσχέδιο, είτε πρόκειται για διοικητικές κυρώσεις, οι οποίες εξειδικεύονται στο επόμενο άρθρο 137, είτε πρόκειται για ποινικές κυρώσεις, οι οποίες προβλέπονται στην παρ. 8 του άρθρου 138. Επίσης, το άρθρο θέτει το πλαίσιο επιβολής κυρώσεων επί παραβάσεων που λαμβάνουν χώρα στο πλαίσιο γεωγραφικών ερευνών που διεξάγονται σύμφωνα με το άρθρο 130 του παρόντος, διασφαλίζοντας το δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης των εν δυνάμει αποδεκτών της κύρωσης.

Επί του άρθρου 138

Το άρθρο 138 εξειδικεύει τις διοικητικές κυρώσεις που δύνανται να επιβληθούν για παράβαση των διατάξεων του προτεινόμενου νομοσχεδίου, καθώς και τη διαδικασία επιβολής τους. Παράλληλα προβλέπεται και η δυνατότητα δικαστικής προσβολής των σχετικών αποφάσεων, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 139. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου αποτελούν μεταφορά των σχετικών διατάξεων του άρθρου 30 της υπό ενσωμάτωση Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, με την παρ. 3 να εξειδικεύει τις κυρώσεις κατ' αντίστοιχο τρόπο με τα οριζόμενα στο υπό κατάργηση άρθρο 77 ν. 4070/2012. Τέλος, προβλέπεται ειδική διάταξη για παραβάσεις των διατάξεων που διέπουν τα ονόματα χώρου

στο διαδίκτυο και τους καταχωρητές ονομάτων χώρου, σύμφωνα με την οποία το ύψος των προστίμων είναι πιο περιορισμένο.

Για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή των κυρώσεων, η παρ. 6 προσδίδει προσωρινά εκτελεστό χαρακτήρα στις σχετικές αποφάσεις της Ε.Ε.Τ.Τ. με όριο προστίμου τις εκατόν πενήντα χιλιάδες ευρώ, ενώ η παρ. 7 ρυθμίζει την καταβολή του προστίμου και εξουσιοδοτεί την Ε.Ε.Τ.Τ. να ρυθμίσει όλες τις ειδικότερες σχετικές λεπτομέρειες με τον Κανονισμό Ακροάσεων της. Τέλος στην παρ. 8 του παρόντος άρθρου προβλέπονται οι ποινικές κυρώσεις, που προϋπήρχαν στη σχετική διάταξη του υπό κατάργηση άρθρου 76 του ν. 4070/2012, επικαιροποιημένες και προσαρμοσμένες κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 57 του Ποινικού Κώδικα.

Επί του άρθρου 139

Σε συνέχεια των διατάξεων περί διοικητικών κυρώσεων, οι οποίες επιβάλλονται με ατομικές διοικητικές πράξεις της Ε.Ε.Τ.Τ., το άρθρο 139 αναφέρεται στο δικαίωμα δικαστικής προσφυγής.

Ειδικότερα, η παρ. 1, που αποτελεί μεταφορά των υπό κατάργηση παρ. 1 έως 4 του άρθρου 78 του ν. 4070/2012, προβλέπει τη δυνατότητα δικαστικής προστασίας και ρυθμίζει τις σχετικές προϋποθέσεις. Σύμφωνα με τις προβλέψεις, οι κανονιστικές αποφάσεις της Ε.Ε.Τ.Τ. προσβάλλονται με αίτηση ακύρωσης ενώπιον του ΣτΕ, ενώ οι ατομικές διοικητικές πράξεις της Ε.Ε.Τ.Τ. προσβάλλονται με αίτηση ακύρωσης ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών. Περαιτέρω, οι αποφάσεις της Ε.Ε.Τ.Τ., οι οποίες επιβάλλουν κυρώσεις προσβάλλονται με προσφυγή ουσίας ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου.

Προκειμένου να εξασφαλιστεί η άμεση εφαρμογή των προσβαλλόμενων πράξεων προβλέπεται ότι η προθεσμία και η άσκηση των ένδικων βοηθημάτων δεν επιφέρουν αυτόματα ανασταλτικό αποτέλεσμα, με την επιφύλαξη του ειδικού ανασταλτικού της επί αυτών εκδιδόμενης ανασταλτικής απόφασης. Προβλέπεται, επίσης, ως προϋπόθεση για το παραδεκτό της συζήτησης επί απόφασης που επιβάλλει πρόστιμο, η κατάθεση στην Ε.Ε.Τ.Τ. ποσού ίσου με το τριάντα τοις εκατό (30%) του επιβαλλόμενου προστίμου. Ωστόσο, το ποσό αυτό δεν δύναται να υπερβεί τις πεντακόσιες χιλιάδες ευρώ (500.000€).

Τέλος, η παρ. 2 του παρόντος άρθρου αποτελεί ενσωμάτωση της παρ. 3 του άρθρου 31 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972 και αφορά στην υποχρέωση της Ε.Ε.Τ.Τ. να συλλέγει και να αποστέλλει, κατόπιν υποβολής αιτιολογημένου αιτήματος, πληροφορίες σχετικά με το θέμα των προσφυγών και την εν γένει διαδικασία αυτών, στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στον BEREC και στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

Επί του άρθρου 140

Το άρθρο 140 αποτελεί μεταφορά του άρθρου 32 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972 και περιγράφει τη διαδικασία εφαρμογής και τον τρόπο, με τον οποίο τα κράτη μέλη και οι εθνικές ρυθμιστικές αρχές τους θα πρέπει να λειτουργούν σε συνεργασία με τα θεσμικά όργανα της Ε.Ε. για την εδραίωση και ανάπτυξη μιας ενιαίας εσωτερικής αγοράς ηλεκτρονικών επικοινωνιών εντός της Ε.Ε.. Προς το σκοπό αυτό, το άρθρο 140 του παρόντος νόμου ενσωματώνει όλες τις απαραίτητες διατάξεις του αντίστοιχου άρθρου της Οδηγίας, προβλέποντας τη συνεργασία της Ε.Ε.Τ.Τ. με τις εθνικές ρυθμιστικές αρχές των άλλων κρατών μελών, για την επίτευξη των στόχων του άρθρου 111 του παρόντος νόμου. Στο παρόν άρθρο προβλέπεται σύμφωνα με την αντίστοιχη διάταξη της Οδηγίας, η διαδικασία κοινοποίησης

μέτρων που προτίθεται να λάβει η Ε.Ε.Τ.Τ. στις άλλες εθνικές ρυθμιστικές αρχές, αλλά και η λήψη υπ' όψη των σχετικών σχολίων που θα λάβει επ' αυτών. Επιπρόσθετα, μεταφέρονται όλες οι σχετικές διατάξεις του αντίστοιχου άρθρου της Οδηγίας, που ρυθμίζουν τη συνεργασία της Ε.Ε.Τ.Τ. με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τον BEREC, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο. Επιτυγχάνεται, κατ' αυτόν τον τρόπο αφενός η ενσωμάτωση των σχετικών διατάξεων στο εθνικό δίκαιο και αφετέρου η θεμελίωση του μηχανισμού επικοινωνίας με τα αρμόδια όργανα της Ε.Ε., με σκοπό την ομοιομορφία κι εναρμονισμένη εφαρμογή μέτρων που αφορούν τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες σε όλα τα κράτη μέλη της Ε.Ε.

Επί του άρθρου 141

Το άρθρο 141 ενσωματώνει το άρθρο 33 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972 σχετικά με τις απαραίτητες ενέργειες στις οποίες οφείλει να προβεί η Ε.Ε.Τ.Τ. σε περίπτωση που η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ή ο BEREC εκφράσουν επιφυλάξεις ή αποστείλουν διορθωτικές συστάσεις επί των μέτρων που τους κοινοποίησε η Ε.Ε.Τ.Τ. σύμφωνα με το άρθρο 140.

Επί του άρθρου 142

Το άρθρο 142 αφορά στις διαδικασίες διαβουλεύσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Συγκεκριμένα προβλέπεται η συμμετοχή της Ε.Ε.Τ.Τ. στις σχετικές διαδικασίες και την υποχρέωση συμμόρφωσής της στις κατευθυντήριες γραμμές που θα προκύψουν από τις ως άνω διαδικασίες, σύμφωνα με το άρθρο 34 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972.

Επί του άρθρου 143

Το άρθρο 143 ενσωματώνει την απαίτηση της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972 για πρόβλεψη δυνατότητας υποβολής αιτήματος προς την RSPG για τη σύγκληση του φόρουμ αξιολόγησης από ομοτίμους, πριν τη λήψη απόφασης για εναρμονισμένο ραδιοφάσμα σύμφωνα με την Απόφαση 676/2002/ΕΚ (L 108). Διευκρινίζεται ότι το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης ή η Ε.Ε.Τ.Τ. προβαίνουν στις οριζόμενες από το παρόν άρθρο ενέργειες, κατά λόγο αρμοδιότητας. Η αρμοδιότητα εκάστου εξ αυτών προκύπτει από το στάδιο στο οποίο βρίσκεται η διαδικασία του άρθρου 163, στο οποίο παραπέμπει η σχετική διάταξη. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου αποτελούν μεταφορά του άρθρου 35 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, εξαιρουμένων των διατάξεων που αφορούν ρητά και αποκλειστικά σε δράσεις και αρμοδιότητες της RSPG.

Επί του άρθρου 144

Το άρθρο 144 συνιστά αυτούσια μεταφορά του άρθρου 36 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972 και διασφαλίζει ότι σε περίπτωση εκχώρησης εναρμονισμένου ραδιοφάσματος, η παροχή εκ μέρους των αρμόδιων ελληνικών αρχών γίνεται σύμφωνα με τις σχετικές διεθνείς συμφωνίες και τους ενωσιακούς κανόνες. Προβλέπεται, επίσης, ότι εφόσον έχουν τηρηθεί όλοι οι όροι της εθνικής νομοθεσίας σε περίπτωση κοινής διαδικασίας επιλογής, δεν μπορούν να επιβληθούν από τις ελληνικές αρχές επιπρόσθετοι όροι, κριτήρια ή διαδικασίες που θα μπορούσαν να περιορίσουν, τροποποιήσουν ή καθυστερήσουν την ορθή εφαρμογή της από κοινού εκχώρησης του ραδιοφάσματος.

Επί του άρθρου 145

Το προτεινόμενο άρθρο 145 αποτελεί αναδιατύπωση του άρθρου 37 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972. Ειδικότερα, ρυθμίζονται θέματα σχετικά με το συντονισμό της παροχής μεμονωμένων δικαιωμάτων χρήσης ραδιοφάσματος, σε συνεργασία με τις διοικήσεις άλλων κρατών μελών και τη RSPG.

Επί του άρθρου 146

Το άρθρο 38 της Οδηγίας αφορά τα όργανα της Ε.Ε. (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, BEREC, RSPG), και ως εκ τούτου οι σχετικές διατάξεις δε χρήζουν ενσωμάτωσης στο ελληνικό δίκαιο. Ωστόσο, ενσωματώνεται στο παρόν η παρ. 2 του άρθρου 38 της Οδηγίας, που προβλέπει ότι η Ε.Ε.Τ.Τ. και οι λοιπές αρμόδιες αρχές λαμβάνουν υπ' όψη τους τις συστάσεις που προκύπτουν από τις διαδικασίες των αναφερόμενων στο άρθρο 38 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972 ενωσιακών οργάνων. Σε περίπτωση που η Ε.Ε.Τ.Τ. και οι λοιπές αρμόδιες αρχές επιλέξουν να μην ακολουθήσουν τις ως άνω συστάσεις, πρέπει να αιτιολογήσουν ειδικά την απόφασή τους.

Επί του άρθρου 147

Το άρθρο 147 ρυθμίζει θέματα τυποποίησης για την εξασφάλιση της διαλειτουργικότητας των υπηρεσιών, της διατεματικής διασυνδεσιμότητας, της αλλαγής παρόχου και της φορητότητας αριθμών και αναγνωριστικών, αναδιατυπώνοντας τις απαραίτητες διατάξεις από το άρθρο 39 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972. Επίσης προβλέπει την κωδικοποίηση της σειράς προτεραιότητας κατά την εφαρμογή προτύπων στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, με τη ρητή ωστόσο επιφύλαξη ότι οι διατάξεις του δεν εφαρμόζονται για καμία από τις στοιχειώδεις απαιτήσεις, τις προδιαγραφές διεπαφής ή τα εναρμονισμένα πρότυπα, στα οποία εφαρμόζεται το π.δ. 98/2017. Τέλος, η παρ. 2 του παρόντος άρθρου επαναλαμβάνει την παρ. 4 του υπό κατάργηση άρθρου 40 του ν. 4070/2012.

Επί του άρθρου 148

Το άρθρο 148 ενσωματώνει το άρθρο 40 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972 και περιλαμβάνει διατάξεις για την ασφάλεια των δικτύων και υπηρεσιών. Συγκεκριμένα, προβλέπεται ότι θα πρέπει να απαιτείται από τους παρόχους δημόσιων δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ή και των δύο να λαμβάνουν πρόσφορα και αναλογικά οργανωτικά και τεχνικά μέτρα για την κατοχύρωση της ασφάλειας των δικτύων και των υπηρεσιών τους, αντίστοιχα, καθώς και για την πρόληψη ή την ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων των συμβάντων ασφάλειας.

Στις παρ. 1 και 2 προβλέπονται οι γενικές αρχές για μέτρα αυτά, η υποχρέωση κοινοποίησης στην Α.Δ.Α.Ε. των συμβάντων ασφαλείας, καθώς και οι παράμετροι για την αξιολόγηση της σοβαρότητας του αντικτύπου ενός συμβάντος ασφαλείας

Στην παρ. 3 προβλέπεται η υποχρέωση ενημέρωσης των χρηστών επί ιδιαίτερων και σημαντικών απειλών για τα προστατευτικά μέτρα που μπορούν οι τελευταίοι να λάβουν, καθώς και, κατά περίπτωση, για την ίδια την απειλή. Στην παρ. 4 προβλέπεται διάταξη αναφορικά με τη νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Επί του άρθρου 149

Το άρθρο 149 ενσωματώνει το άρθρο 41 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, αναφορικά με την εφαρμογή και επιβολή των κανόνων του άρθρου 148, η οποία ανατίθεται, σύμφωνα με την παρ. 1, στην Α.Δ.Α.Ε., που, ως αρμόδια αρχή για τα θέματα απορρήτου επικοινωνιών, θα

πρέπει να διασφαλίζει την ασφάλεια της ελεύθερης επικοινωνίας σε όλες τις εκφάνσεις της, δηλαδή τη διατήρηση της ακεραιότητας, της διαθεσιμότητας, την αυθεντικότητα και το απόρρητο των δημόσιων δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, των δεδομένων που αποθηκεύονται, μεταδίδονται ή υποβάλλονται σε επεξεργασία ή των συναφών υπηρεσιών που προσφέρονται ή είναι προσβάσιμες μέσω των εν λόγω δικτύων ή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, σε συνεργασία με την Ε.Ε.Τ.Τ..

Η Α.Δ.Α.Ε. έχει, στο πλαίσιο της εκτέλεσης των καθηκόντων της, την εξουσία να αξιολογεί το επίπεδο ασφάλειας δικτύων ή υπηρεσιών, καθώς και να ζητά ολοκληρωμένα και αξιόπιστα δεδομένα σχετικά με πραγματικά συμβάντα ασφάλειας που είχαν σημαντικό αντίκτυπο στη λειτουργία δικτύων ή υπηρεσιών. Όταν απαιτείται, συνεπικουρείται από την Ομάδα Απόκρισης για συμβάντα που αφορούν την Ασφάλεια Υπολογιστών («CSIRT») που συστήθηκε με το άρθρο 8 του ν. 4577/2018 (Α' 199), με τον οποίο ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη η Οδηγία (ΕΕ) 2016/1148 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Ιουλίου 2016, σχετικά με μέτρα για υψηλό κοινό επίπεδο ασφάλειας συστημάτων δικτύου και πληροφοριών σε ολόκληρη την Ένωση (L 194). Ειδικότερα, είναι δυνατό να απαιτείται από το CSIRT να παρέχει στην Α.Δ.Α.Ε. πληροφορίες σχετικά με κινδύνους και συμβάντα ασφάλειας που επηρεάζουν τα δημόσια δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών και τις διαθέσιμες στο κοινό υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών και να προτείνει τρόπους για την αντιμετώπισή τους.

Στις παρ. 2 και 3 προβλέπονται οι αρμοδιότητες της Α.Δ.Α.Ε., ενώ στην παρ. 4 προβλέπονται οι κυρώσεις που μπορεί να επιβάλλει για παραβάσεις του παρόντος άρθρου.

Επί του άρθρου 150

Το άρθρο 150 ρυθμίζει, πέραν των διοικητικών τελών του άρθρου 124, τέλη, τα οποία η Ε.Ε.Τ.Τ. καθορίζει και επιβάλλει σχετικά με την κατοχή και χρήση των δικαιωμάτων χρήσης ραδιοφάσματος και των δικαιωμάτων χρήσης αριθμών. Τα τέλη αυτά δεν θα πρέπει να συγχέονται με τα τέλη για τα δικαιώματα διέλευσης, τα οποία ρυθμίζονται στο άρθρο 151. Στις σχετικές διατάξεις που ενσωματώνονται από το άρθρο 42 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972 προστέθηκαν οι παρ. 3, 4 και 5, οι οποίες αποτελούν επανάληψη των υπό κατάργηση διατάξεων των παρ. 3 και 4 και μερικώς της παρ. 5 του άρθρου 75 του ν. 4070/2012, με τις οποίες ρυθμίζεται η καταβολή των τελών αυτών, ενώ εξουσιοδοτείται η Ε.Ε.Τ.Τ. να ρυθμίσει τα ειδικότερα ζητήματα για τον τρόπο υπολογισμού, τον τρόπο και την προθεσμία καταβολής των τελών του παρόντος άρθρου με αποφάσεις της.

Επί του άρθρου 151

Το άρθρο 151 ρυθμίζει το θέμα των δικαιωμάτων διέλευσης κι ενσωματώνει τις απαιτήσεις του άρθρου 43 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, αναδιατυπώνοντας το καταργούμενο άρθρο 28 του ν. 4070/2012 για το ίδιο ζήτημα. Επιπλέον, προστίθεται η παρ. 16, με την οποία επεκτείνεται η εφαρμογή των σχετικών διατάξεων και στα κρατικά δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Τα κρατικά δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών εξαιρούνται ωστόσο από την υποχρέωση καταβολής τελών διέλευσης και χρήσης δικαιωμάτων διέλευσης. Με τον τρόπο αυτό εξασφαλίζεται η απαραίτητη πρόσβαση για τις υποδομές κρατικών δικτύων, χωρίς οικονομική επιβάρυνση.

Επί του άρθρου 152

Το άρθρο 152 παρέχει στην Ε.Ε.Τ. την εξουσία επιβολής συνεγκατάστασης και μερισμού των στοιχείων δικτύου και συναφών ευκολιών για την επίτευξη συγκεκριμένων στόχων, ήτοι της προστασίας του περιβάλλοντος, της δημόσιας υγείας, της δημόσιας ασφάλειας ή την επίτευξη πολεοδομικών και χωροταξικών στόχων, όπως απαιτεί το άρθρο 44 της Οδηγία (ΕΕ) 2018/1972. Προς αυτό προβλέπεται προηγούμενη διαδικασία διαβούλευσης για τη δικαιότερη κι αποτελεσματικότερη εφαρμογή του μέτρου με τη συνδρομή των εμπλεκόμενων μερών, ενώ προβλέπεται ότι οι σχετικές ρυθμίσεις δύνανται να αφορούν ακόμη και υφιστάμενη εγκατάσταση, έτσι ώστε η σχετική διάταξη να εφαρμόζεται και στις ήδη υπάρχουσες υποδομές. Η Ε.Ε.Τ. εξουσιοδοτείται, δυνάμει των παρ. 6 και 7 του υπό κατάργηση άρθρου 29 του ν. 4070/2012, να ρυθμίσει τις σχετικές λεπτομέρειες με κανονισμό της, ενώ παρέχεται και η δυνατότητα στο αρμόδιο Υπουργείο να δράσει με σκοπό τον συντονισμό των δημοσίων έργων.

Η παρ. 2 επαναλαμβάνει τις παρ. 5, 6 και 7 του υπό κατάργηση άρθρου 29 του ν. 4070/2012 αναφορικά με τις γενικές αρχές που ισχύουν κατά την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων και προβλέπει συνεργασία με τους κατά τόπους δήμους, στο πλαίσιο της διαφάνειας και της συνεργασίας με τους Ο.Τ.Α. για θέματα που αφορούν την τοπική τους αρμοδιότητα. Περιορίζεται, ωστόσο, η δυνατότητα άρνησης συνεγκατάστασης, ώστε το μέτρο (συνεγκατάστασης κεραιοσυστημάτων) να τύχει της μέγιστης δυνατής εφαρμογής, ενώ παρέχεται και η δυνατότητα σε οποιοδήποτε μέρος να κινήσει τη διαδικασία του άρθρου αυτού, προκειμένου η Ε.Ε.Τ. να λάβει τα κατάλληλα μέτρα για την επίλυση οποιασδήποτε διαφοράς προκύψει.

Επί του άρθρου 153

Οι παρ. 1 έως 3 του άρθρου 153 αποτελούν αυτούσια μεταφορά του άρθρου 45 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, ενώ οι παρ. 4 έως 6 εξειδικεύουν τις απαιτήσεις αυτής. Ειδικότερα, γίνεται αναφορά σε σχετικά κείμενα της ελληνικής έννομης τάξης, όπως ο Κανονισμός Όρων Χρήσης Ραδιοφάσματος που εκδίδει η Ε.Ε.Τ.Τ και ο Εθνικός Κώδικας Κατανομής Ζωνών Συχνότητας (Ε.Κ.Κ.Ζ.Σ.) για την εύρυθμη συνεφαρμογή όλων των σχετικών ρυθμίσεων.

Οι περιορισμοί, απαγορεύσεις και υποχρεωτικές παροχές των παρ. 4 και 5 επιβάλλονται μόνο σε ειδικές περιπτώσεις από τον αρμόδιο Υπουργό, στον οποίο ανατέθηκε η σχετική αρμοδιότητα. Ωστόσο, προβλέπεται η σύνταξη εισήγησης της Ε.Ε.Τ.Τ., η οποία συνδράμει το έργο του αρμόδιου Υπουργού, καθώς διαθέτει την τεχνογνωσία και την απαιτούμενη εμπειρία. Κατ' εξαίρεση, σε περιπτώσεις εκπλήρωσης στόχων δημοσίου συμφέροντος, αρκεί η απόφαση του αρμόδιου Υπουργού και δεν απαιτείται εισήγηση της Ε.Ε.Τ.Τ..

Τέλος, η παρ. 6 προβλέπει την απαραίτητη επανεξέταση των σχετικών μέτρων, είτε αυτοτελώς είτε στα πλαίσια της αναθεώρησης του Ε.Κ.Κ.Ζ.Σ. με μέγιστο όριο τα δύο (2) έτη, προκειμένου να μη διαιωνίζονται ρυθμίσεις που έχουν πλέον καταστεί ανεπίκαιρες κι αναποτελεσματικές. Μεταφέρονται, επίσης, οι σχετικές διατάξεις των παρ. 16 και 17 του υπό κατάργηση άρθρου 21 του ν. 4070/2012, που αφορούν δικαιώματα χρήσης ραδιοφάσματος επίγειας ψηφιακής ευρυεκπομπής, τα οποία χορηγούνται από την Ε.Ε.Τ.Τ.. Στην παρούσα διάταξη προβλέπεται και η εκχώρηση με Υπουργική Απόφαση στην Ε.Π.Τ. Α.Ε. ραδιοφάσματος για την εκπλήρωση σκοπών δημοσίου συμφέροντος, για την οποία ορίζεται ότι απαλλάσσεται από την υποχρέωση καταβολής των τελών του άρθρου 150.

Επί του άρθρου 154

Το άρθρο 154 αποτελεί αναδιατύπωση του άρθρου 46 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972 και αποσκοπεί στην οριοθέτηση του πλαισίου, βάσει του οποίου η Ε.Ε.Τ.Τ. λαμβάνει απόφαση για τη διευκόλυνση της κοινής χρήσης του ραδιοφάσματος.

Επί του άρθρου 155

Το άρθρο 155 προβλέπει, κατ' αντιστοιχία με το άρθρο 47 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, την καταγραφή της διαδικασίας και των αρχών, βάσει των οποίων η Ε.Ε.Τ.Τ. δύναται να προβλέψει όρους που θα συνοδεύουν τα μεμονωμένα δικαιώματα χρήσης ραδιοφάσματος. Προστίθεται, ωστόσο, το τελευταίο εδάφιο της παρ. 1, που αποτελεί επανάληψη του αντίστοιχου εδαφίου της παρ. 13 του υπό κατάργηση άρθρου 21 του ν. 4070/2012, με το οποίο προβλέπεται η δυνατότητα ανάκλησης δικαιώματος χρήσης ραδιοφάσματος, που δεν έχει χρησιμοποιηθεί από τον δικαιούχο για δύο (2) χρόνια από την ημερομηνία χορήγησής του. Με τον τρόπο αυτό, αποφεύγεται η επί μακρόν δέσμευση συχνοτήτων, οι οποίες παραμένουν ανεκμετάλλετες και εξασφαλίζεται η αποτελεσματικότερη χρήση των συχνοτήτων του ραδιοφάσματος.

Επί του άρθρου 156

Με το άρθρο 156, το οποίο αποτελεί μεταφορά του άρθρου 48 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, προβλέπεται ο τρόπος χορήγησης των μεμονωμένων δικαιωμάτων χρήσης ραδιοφάσματος. Στην παρ. 6 γίνεται ρητή αναφορά στον Κανονισμό Όρων Χρήσης του Ραδιοφάσματος, που εκδίδει η Ε.Ε.Τ.Τ. και τον Ε.Κ.Κ.Ζ.Σ, ενώ προστίθενται δύο εδάφια στο τέλος αυτής. Το πρώτο αφορά ραδιοφάσμα που δεν έχει δηλωθεί ως διαθέσιμο για υπηρεσίες και το οποίο μπορεί να καταστήσει νέες συχνότητες διαθέσιμες για υπηρεσίες. Το δεύτερο εδάφιο εξουσιοδοτεί την Ε.Ε.Τ.Τ. να ρυθμίσει τις λεπτομέρειες εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος άρθρου με Κανονισμό της.

Επί του άρθρου 157

Με το προτεινόμενο άρθρο ενσωματώνεται το άρθρο 49 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, ρυθμίζεται η χρονική διάρκεια ισχύος των μεμονωμένων δικαιωμάτων χρήσης, προβλέπεται η εξασφάλιση της ρυθμιστικής προβλεψιμότητας, ενώ καταγράφονται συγκεκριμένες εξαιρέσεις και ειδικές περιπτώσεις. Σε αυτό προστίθεται η παρ. 5, η οποία εξουσιοδοτεί την Ε.Ε.Τ.Τ. να ρυθμίσει τις λεπτομέρειες εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος άρθρου με Κανονισμό της.

Επί του άρθρου 158

Με το προτεινόμενο άρθρο ενσωματώνεται το άρθρο 50 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972 και περιλαμβάνει ρυθμίσεις για την εξειδίκευση της διαδικασίας, των επιφυλάξεων και των κριτηρίων για την ανανέωση δικαιωμάτων χρήσης εναρμονισμένου ραδιοφάσματος. Περαιτέρω, προστίθενται οι παρ. 5 και 6. Με την παρ. 5 προβλέπεται η τροποποίηση της Υπουργικής Απόφασης της παρ. 3 του άρθρου 163 ή κάθε άλλης αντίστοιχης απόφασης που έχει εκδοθεί βάσει του προϊσχύσαντος νομοθετικού πλαισίου, για λόγους ασφάλειας δικαίου. Προς το σκοπό αυτό, προβλέπεται εισήγηση της Ε.Ε.Τ.Τ. και αναλογική εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 163. Τέλος, η παρ. 6 εξουσιοδοτεί την Ε.Ε.Τ.Τ. να εξειδικεύσει τη διαδικασία ανανέωσης του άρθρου αυτού με απόφασή της, παρέχοντας την αναγκαία ευελιξία για προσαρμογή των διατάξεων στις εξελίξεις.

Επί του άρθρου 159

Με το προτεινόμενο άρθρο ενσωματώνεται το άρθρο 51 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, το οποίο ρυθμίζει τη μεταβίβαση ή χρονομίσθωση μεμονωμένων δικαιωμάτων χρήσης ραδιοφάσματος, κατόπιν κοινού αιτήματος των μερών κι εγκρίσεως της Ε.Ε.Τ.Τ. Επιπλέον, στην παρ. 3 καταγράφονται αναλυτικά οι προϋποθέσεις που θα πρέπει να πληροί ο νέος δικαιούχος σε περιπτώσεις μεταβίβασης ή χρονομίσθωσης μεμονωμένων δικαιωμάτων χρήσης ραδιοφάσματος και προβλέπεται, εφόσον απαιτείται για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου, η αναλογική εφαρμογή της διαδικασίας του άρθρου 163 για την αναθεώρηση της Υπουργικής Απόφασης του άρθρου 163 ή άλλης απόφασης που έχει εκδοθεί βάσει του προϊσχύσαντος νομοθετικού πλαισίου.

Περαιτέρω, οι παρ. 4 και 5 εξουσιοδοτούν την Ε.Ε.Τ.Τ. να καθορίσει τις λεπτομέρειες εφαρμογής του παρόντος άρθρου με απόφασή της αλλά και να προσδιορίσει τις ειδικές προϋποθέσεις υπό τις οποίες δεν θα απαιτείται έγκρισή της για τη μεταβίβαση ή χρονομίσθωση μεμονωμένων δικαιωμάτων χρήσης ραδιοφάσματος, αλλά θα αρκεί απλή κοινοποίηση σε αυτήν (την Ε.Ε.Τ.Τ.) και δημοσιοποίηση συγκεκριμένων στοιχείων. Στο ίδιο πνεύμα απλοποίησης των διαδικασιών και συνεκτικής εφαρμογής των σχετικών διατάξεων, η παρ. 6 προβλέπει ότι οι σχετικές άδειες κατασκευών κεραιών δύνανται να μεταβιβαστούν και αυτές στα πλαίσια μεταβίβασης δικαιωμάτων χρήσης ραδιοφάσματος.

Επί του άρθρου 160

Με το προτεινόμενο άρθρο ενσωματώνεται το άρθρο 52 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972. Περιλαμβάνει διατάξεις για τη διασφάλιση σε κάθε περίπτωση του αποτελεσματικού ανταγωνισμού στον τομέα δικτύων και των υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και την αποφυγή στρεβλώσεων του ανταγωνισμού στους τομείς αυτούς.

Επί του άρθρου 161

Με το προτεινόμενο άρθρο ενσωματώνεται το άρθρο 53 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, αναφορικά με το συντονισμό της χρήσης του εναρμονισμένου ραδιοφάσματος για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών σε ενωσιακό επίπεδο. Συγκεκριμένα, προβλέπεται ότι το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης και, κατά περίπτωση, η Ε.Ε.Τ.Τ., συνεργάζονται με τους αρμόδιους φορείς των άλλων κρατών μελών της Ε.Ε., προκειμένου να συντονίζεται η χρήση του εναρμονισμένου ραδιοφάσματος για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών στην Ε.Ε. λαμβανομένων δεόντως υπόψη των διαφορετικών καταστάσεων των εθνικών αγορών. Η συνεργασία αυτή μπορεί να περιλαμβάνει τον καθορισμό μίας ή, κατά περίπτωση, περισσότερων κοινών ημερομηνιών έως τις οποίες πρόκειται να χορηγηθεί άδεια για τη χρήση συγκεκριμένου εναρμονισμένου ραδιοφάσματος.

Επί του άρθρου 162

Το άρθρο 162 ρυθμίζει θέματα σχετικά με τη μεταφορά και προσαρμογή των διατάξεων των άρθρων 54 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, εξασφαλίζοντας ότι το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης και κατά περίπτωση η Ε.Ε.Τ.Τ. θα συνεργάζονται με τους αρμόδιους φορείς των άλλων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη διευκόλυνση της ανάπτυξης δικτύων πέμπτης γενιάς (5G).

Επί του άρθρου 163

Με το προτεινόμενο άρθρο 163, ενσωματώνεται το άρθρο 55 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972 και επαναλαμβάνεται η διάταξη της παρ. 4 του υπό κατάργηση άρθρου 23 του ν. 4070/2012. Ειδικότερα, περιγράφεται η διαδικασία περιορισμού του αριθμού των προς παροχή δικαιωμάτων χρήσης ραδιοφάσματος, που συνιστά εξαιρετική περίπτωση. Ορίζονται ως άξονες οποιασδήποτε συναφούς αποφάσεως η μεγιστοποίηση του οφέλους του τελικού χρήστη και η προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού, ενώ προβλέπεται διαδικασία διαβούλευσης, εξασφαλίζοντας έτσι τη διαφάνεια και τη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών.

Η ανωτέρω διαδικασία αφορά το προπαρασκευαστικό στάδιο της διαπίστωσης αναγκαιότητας για περιορισμό, ωστόσο τα συμπεράσματα της διαβούλευσης δύνανται να αξιοποιηθούν στη συνέχεια από την Ε.Ε.Τ.Τ. στη σχετική εισήγησή της και τη σχετική Υπουργική Απόφαση για περιορισμό του αριθμού των προς παροχή δικαιωμάτων χρήσης ραδιοφάσματος ή τον συνδυασμό γενικής άδειας και των μεμονωμένων δικαιωμάτων χρήσης υπό περιορισμό. Η Υπουργική αυτή απόφαση θέτει το πλαίσιο της νέας διαγωνιστικής διαδικασίας που θα ακολουθηθεί, με την Ε.Ε.Τ.Τ. να συντάσσει και να δημοσιεύει το σχετικό Τεύχος Προκήρυξης, αλλά και να διεκπεραιώνει τη διαδικασία καθαυτή.

Λόγω ακριβώς του εξαιρετικού χαρακτήρα αυτού του περιοριστικού μέτρου, ο νόμος προβλέπει την ειδική αιτιολόγηση των επιδιωκόμενων στόχων, που απαριθμούνται περιοριστικά στο άρθρο, την αιτιώδη σύνδεση της επιλεγείσας διαδικασίας με την επίτευξη των στόχων αυτών και την ποσοτικοποίηση, όπου αυτή είναι εφικτή. Επιπλέον, προβλέπεται η αναφορά των συμπερασμάτων σχετικά με τον ανταγωνισμό και την τεχνική και οικονομική κατάσταση της αγοράς, προκειμένου να καθίσταται ευχερέστερος ο έλεγχος των επιλεγέντων μέτρων.

Η σχετική απόφαση είναι δυνατόν να επικαιροποιείται και να τροποποιείται, με αύξηση ή μείωση των δικαιωμάτων, είτε αυτεπάγγελα από τον αρμόδιο Υπουργό, είτε κατόπιν αίτησης οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον, αλλά πάντοτε κατόπιν εισηγήσεως της Ε.Ε.Τ.Τ., ώστε να υπάρχει η απαιτούμενη εποπτεία και συνεισφορά της εθνικής ρυθμιστικής αρχής.

Σημαντική είναι η προβλεπόμενη παράταση της παρ. 5 πέραν των έξι (6) εβδομάδων, εφόσον αυτό κρίνεται σκόπιμο για τη διασφάλιση δίκαιων, εύλογων, ανοικτών και διαφανών διαδικασιών. Ωστόσο, ορίζεται ταυτόχρονα και μέγιστος χρόνος οκτώ μηνών, με επιφύλαξη των χρονοδιαγραμμάτων του άρθρου 161 και τυχών σχετικών διεθνών συμφωνιών.

Επί του άρθρου 164

Με το προτεινόμενο άρθρο ενσωματώνεται το άρθρο 56 της υπό ενσωμάτωση Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, διασφαλίζεται, υπό τους απαραίτητους όρους, η πρόσβαση του κοινού σε ασύρματα τοπικά δίκτυα περιορισμένης εμβέλειας (RLAN).

Επί του άρθρου 165

Με το προτεινόμενο άρθρο 165 ενσωματώνονται οι αντίστοιχες διατάξεις του άρθρου 57 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972 και ρυθμίζονται τα σημεία ασύρματης πρόσβασης μικρής εμβέλειας, όπως αυτά ορίζονται βάσει των εκτελεστικών πράξεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, που προβλέπονται στην παρ. 2 του άρθρου 57 της Οδηγίας. Πρόκειται για μικρής ισχύος κεραιές ασύρματου δικτύου WiFi που αναμένεται να τοποθετηθούν σε σημεία του δημόσιου χώρου,

όπως σε σύλους φωτισμού, πινακίδες δρόμων, φωτεινούς σηματοδότες, διαφημιστικές πινακίδες, στάσεις λεωφορείων και τραμ και σταθμούς του μετρό. Δεδομένου του χαρακτήρα τους και για την ευκολότερη εγκατάσταση και λειτουργία τους εξαιρούνται οποιασδήποτε αδειοδότησης από την Ε.Ε.Τ.Τ. και από πολεοδομικές ή περιβαλλοντικές αρχές, με την επιφύλαξη φυσικά όσων ισχύουν για την προστασία ειδικών χώρων. Η εγκατάσταση των σημείων αυτών προβλέπεται σε κοινή υπουργική απόφαση, την οποία εξουσιοδοτούνται να εκδώσουν οι Υπουργοί Περιβάλλοντος και Ενέργειας αφενός και Ψηφιακής Διακυβέρνησης αφετέρου, κατόπιν εισήγησης της Ε.Ε.Τ.Τ. και με την επιφύλαξη των οριζόμενων στο π.δ. 98/2017 περί αδειοδότησης του σχετικού ραδιοφάσματος, στα οποία η ως άνω υπουργική απόφαση δεν πρέπει να αντιτίθεται.

Εφόσον με τα ανωτέρω τεθεί το σχετικό πλαίσιο για την εγκατάσταση και ρύθμιση των σημείων αυτών, προβλέπεται το δικαίωμα πρόσβασης για τους φορείς εκμετάλλευσης και η εξαίρεσή τους από τα τέλη πέραν των εμπορικών συμφωνιών και του άρθρου 124, με σκοπό τη διευκόλυνση της ανάπτυξης του σχετικού δικτύου από τους παρόχους που θα αναλάβουν να το υλοποιήσουν.

Επί του άρθρου 166

Με το προτεινόμενο άρθρο ενσωματώνεται το άρθρο 58 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972 και περιλαμβάνει ρυθμίσεις, ώστε τυχόν σχέδιο μέτρου που επιβάλλει απαιτήσεις, σχετικά με την ανάπτυξη σημείων ασύρματης πρόσβασης μικρής εμβέλειας, όσον αφορά τα ηλεκτρομαγνητικά πεδία, διαφορετικές από τις απαιτήσεις που προβλέπονται στη σύσταση 1999/519/ΕΚ, να μην παραμένει δίχως ρύθμιση αλλά αντ' αυτού να υπάγεται στις διαδικασίες που ορίζονται στο π.δ. 81/2018.

Επί του άρθρου 167

Με το προτεινόμενο άρθρο ενσωματώνονται οι διατάξεις του άρθρου 59 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, προκειμένου να διασφαλιστεί η άνευ περιορισμών διαπραγμάτευση μεταξύ επιχειρήσεων για την επίτευξη μεταξύ τους συμφωνιών για τεχνικές και εμπορικές συμφωνίες πρόσβασης ή διασύνδεσης στην Ελλάδα ή στην Ελλάδα και άλλο κράτος μέλος.

Επί του άρθρου 168

Το άρθρο 168 εξειδικεύει τη διαδικασία του άρθρου 167, καταγράφοντας τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των εμπλεκόμενων μερών κατά τη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, ώστε να τους παρέχεται η μέγιστη δυνατή ελευθερία κινήσεων, δίχως να τίθενται σε κίνδυνο η νομιμότητα και η προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού. Το παρόν άρθρο ενσωματώνει το άρθρο 60 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972.

Επί του άρθρου 169

Με το προτεινόμενο άρθρο ενσωματώνεται το άρθρο 61 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972 και περιλαμβάνει διατάξεις για την αναλυτική καταγραφή των εξουσιών και καθηκόντων της Ε.Ε.Τ.Τ. για τη πρόσβαση, διασύνδεση, και διαλειτουργικότητα των υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, ενώ με το τελευταίο εδάφιο της παρ. 1 εξουσιοδοτείται η Ε.Ε.Τ.Τ. να εκδώσει Κανονισμό, με τον οποίο θα ρυθμίζονται ειδικότερα οι όροι και οι προϋποθέσεις για την εφαρμογή του άρθρου αυτού, καθώς και κάθε σχετική λεπτομέρεια, για την απόκτηση πρόσβασης και διασύνδεσης, ώστε να εξασφαλίζεται ότι οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις

και οι φορείς εκμετάλλευσης με περιορισμένη γεωγραφική εμβέλεια μπορούν να επωφελούνται από τις επιβαλλόμενες υποχρεώσεις.

Επί του άρθρου 170

Με το προτεινόμενο άρθρο ενσωματώνεται το άρθρο 62 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, καθώς επίσης και τις απαιτούμενες διατάξεις του υπό κατάργηση άρθρου 49 του ν. 4070/2012. Περιλαμβάνει διατάξεις με σκοπό τη ρύθμιση της εποπτείας και του ελέγχου των όρων πρόσβασης. Για την επίτευξη του σκοπού αυτού παρέχονται, υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις, η δυνατότητα ανάκλησης ή τροποποίησης των όρων όσον αφορά τις επιχειρήσεις τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών εκπομπών.

Επί του άρθρου 171

Με το άρθρο 171 γίνεται καταγραφή των κριτηρίων για τον χαρακτηρισμό μιας επιχείρησης ως κατέχουσας σημαντική ισχύ στην αγορά. Σε αυτό προστέθηκαν τα δύο τελευταία εδάφια της παρ. 1, όπου περιγράφονται εκτενώς τα στοιχεία, τα οποία περιλαμβάνει η προβλεπόμενη ανάλυση αγοράς και με τα οποία παρέχεται στην Ε.Ε.Τ.Τ. η δυνατότητα συνεργασίας με την Επιτροπή Ανταγωνισμού, η οποία διαθέτει τεχνογνωσία σε αντίστοιχες διαδικασίες σχετικές με τον ανταγωνισμό σε άλλες αγορές, πέραν αυτής των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, για την οποία είναι αρμόδια η Ε.Ε.Τ.Τ. Το παρόν άρθρο ενσωματώνει το άρθρο 63 της Οδηγίας.

Επί του άρθρου 172

Το άρθρο 172 προβλέπει ότι η Ε.Ε.Τ.Τ. δρα λαμβάνοντας υπόψη τις κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, τις οποίες προβλέπουν οι παρ. 1 και 2 του άρθρου 64 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972. Επιπλέον, προβλέπεται ρητά ότι οι αγορές που ορίζονται για το σκοπό επιβολής υποχρεώσεων βάσει του παρόντος νόμου δεν περιορίζουν τον ορισμό σχετικών αγορών βάσει του δικαίου του ανταγωνισμού.

Επί του άρθρου 173

Με το προτεινόμενο άρθρο ενσωματώνεται το άρθρο 65 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, αναφορικά με τη διαδικασία ταυτοποίησης διακρατικών αγορών. Συγκεκριμένα, σε περίπτωση που η Ε.Ε.Τ.Τ. διαπιστώσει την ανάγκη διενέργειας δυνητικής διακρατικής αγοράς, υποβάλλει στον BEREC σχετικό αίτημα με υποστηρικτικά στοιχεία.

Στην περίπτωση αυτή, η Ε.Ε.Τ.Τ. πραγματοποιεί από κοινού με τις λοιπές ενδιαφερόμενες εθνικές ρυθμιστικές αρχές των άλλων κρατών μελών της Ε.Ε. ανάλυση αγοράς λαμβάνοντας ιδιαίτερος υπόψη τις κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής περί Σ.Ι.Α. και αποφασίζει, έπειτα από συνεννόηση, για την τυχόν επιβολή, διατήρηση, τροποποίηση ή άρση των ρυθμιστικών υποχρεώσεων που αναφέρονται στην παρ. 4 του άρθρου 175, γνωστοποιεί δε στην Επιτροπή, από κοινού με τις λοιπές ρυθμιστικές αρχές, τα σχέδια μέτρων σχετικά με την ανάλυση της αγοράς και τις τυχόν ρυθμιστικές υποχρεώσεις.

Επί του άρθρου 174

Το άρθρο 174 αποτελεί μεταφορά και προσαρμογή των διατάξεων του άρθρου 66 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972 για την περίπτωση κατά την οποία επιχείρηση ενδέχεται να κατέχει σημαντική ισχύ σε διακρατικές αγορές. Το ζήτημα που ρυθμίζεται εκφεύγει των ορίων της

ελληνικής επικράτειας και επομένως κυρίαρχο ρόλο σε αυτό έχει ο BEREC κατά τα οριζόμενα στο σχετικό άρθρο της προς ενσωμάτωση Οδηγίας. Συνεπώς, τα άρθρα 173 και 174 ενσωματώνουν τα μέρη που αφορούν το ρόλο της Ε.Ε.Τ.Τ., ήτοι αφενός την διαπίστωση του προβλήματος και την υποβολή σχετικού αιτήματος στον BEREC και αφετέρου τη λήψη υπόψη των κατευθυντήριων γραμμών που θα εκδοθούν από τον BEREC και τη σύμφωνη με αυτές ακόλουθη δράση.

Επί του άρθρου 175

Με το προτεινόμενο άρθρο ενσωματώνεται το άρθρο 67 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972 αναφορικά με τη διαδικασία ανάλυσης της αγοράς που διενεργεί η Ε.Ε.Τ.Τ., προκειμένου να διαπιστώσει κατά πόσο η επιβολή των ρυθμιστικών υποχρεώσεων που καθορίζονται στον προτεινόμενο νόμο δικαιολογείται από τη σχετική αγορά που ορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 172.

Στην παρ. 1 απαριθμούνται τα κριτήρια που είναι δυνατόν να δικαιολογούν την επιβολή ρυθμιστικών μέτρων.

Στην παρ. 2 καθορίζονται τα στοιχεία που λαμβάνει υπόψη η Ε.Ε.Τ.Τ. κατά την ανάλυση της αγοράς.

Στις παρ. 3 έως 5 προβλέπονται αναλυτικές διατάξεις για τις περιπτώσεις επιβολής ρυθμιστικών υποχρεώσεων, μη επιβολής ρυθμιστικών υποχρεώσεων ή/και άρσης επιβληθεισών υποχρεώσεων.

Στην παρ. 6 προβλέπεται η δυνατότητα της Ε.Ε.Τ.Τ. να ζητήσει τη συνδρομή του BEREC για τη συμπλήρωση της ανάλυσης συγκεκριμένης αγοράς.

Επί του άρθρου 176

Με το προτεινόμενο άρθρο ενσωματώνεται το άρθρο 68 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, ορίζονται τα διορθωτικά μέτρα που μπορούν να επιβάλλονται σε επιχειρήσεις με σημαντική ισχύ. Επίσης προβλέπεται η δυνατότητα τροποποίησης ή άρσης υποχρεώσεων, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας.

Επί του άρθρου 177

Με το προτεινόμενο άρθρο 117 ενσωματώνεται το άρθρο 69 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, προβλέπονται οι υποχρεώσεις διαφάνειας για επιχειρήσεις που έχουν διαπιστωθεί ότι έχουν σημαντική ισχύ στην αγορά. Συγκεκριμένα προβλέπεται ότι η Ε.Ε.Τ.Τ. μπορεί να επιβάλλει υποχρεώσεις διαφάνειας αναφορικά με τη διασύνδεση ή την πρόσβαση, βάσει των οποίων απαιτείται από τις επιχειρήσεις να δημοσιοποιούν συγκεκριμένες πληροφορίες, που απαριθμούνται στην παρ. 1.

Στην παρ. 2 προβλέπεται η δυνατότητα της Ε.Ε.Τ.Τ. να απαιτεί τη δημοσίευση προσφοράς αναφοράς με συγκεκριμένες προδιαγραφές.

Στην παρ. 3 προβλέπεται η δυνατότητα της Ε.Ε.Τ.Τ. να καθορίζει αναλυτικά τις πληροφορίες που πρέπει να διατίθενται.

Στην παρ. 4 προβλέπονται ειδικές διατάξεις, σε περίπτωση που μία επιχείρηση έχει υποχρεώσεις όσον αφορά την πρόσβαση σε υποδομή δικτύου χονδρικής, δυνάμει του άρθρου 180 ή 181.

Επί του άρθρου 178

Με το προτεινόμενο άρθρο ενσωματώνεται το άρθρο 70 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, προβλέπεται ότι η Ε.Ε.Τ.Τ. μπορεί να επιβάλλει υποχρεώσεις αμεροληψίας όσον αφορά τη διασύνδεση ή την πρόσβαση σε επιχειρήσεις που έχουν διαπιστωθεί ότι έχουν σημαντική ισχύ στην αγορά.

Επί του άρθρου 179

Με το προτεινόμενο άρθρο ενσωματώνεται το άρθρο 71 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972 και προβλέπεται ότι η Ε.Ε.Τ.Τ. μπορεί να επιβάλλει, υποχρεώσεις λογιστικού διαχωρισμού όσον αφορά καθορισμένες δραστηριότητες που αφορούν τη διασύνδεση ή την πρόσβαση.

Επί των άρθρων 180 και 181

Σύμφωνα με τα προτεινόμενα άρθρα 180 και 181, τα οποία ενσωματώνουν τα άρθρα 72 και 73 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972 αντίστοιχα, παρέχεται στην Ε.Ε.Τ.Τ. η δυνατότητα να επιβάλλει στις επιχειρήσεις που κατέχουν σημαντική ισχύ στην αγορά την υποχρέωση να παρέχουν πρόσβαση σε τεχνικά έργα και ειδικά στοιχεία δικτύου.

Επί του άρθρου 182

Με το άρθρο 182, που ενσωματώνει το άρθρο 74 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, δίνεται η δυνατότητα στην Ε.Ε.Τ.Τ. να επιβάλλει, στις κατέχουσες σημαντική ισχύ στην αγορά επιχειρήσεις, υποχρεώσεις σχετικά με την ανάκτηση κόστους και τον έλεγχο τιμών σε περιπτώσεις όπου η ανάλυση της αγοράς καταδεικνύει ότι η έλλειψη αποτελεσματικού ανταγωνισμού επιτρέπει στην έχουσα σημαντική ισχύ επιχείρηση να διατηρήσει τις τιμές της σε υπερβολικά υψηλά επίπεδα ή να τις συμπιέσει εις βάρος των τελικών χρηστών. Σε αυτές προστίθενται τα δύο τελευταία εδάφια της παρ. 3, τα οποία επαναλαμβάνουν τις διατάξεις του υπό κατάργηση άρθρου 52 του ν. 4070/2012. Με το μεν πρώτο, καλύπτεται το κενό των περιπτώσεων, όπου τα σχετικά δεδομένα είτε δεν υπάρχουν, είτε είναι ελλιπή, είτε δεν παρέχουν τις απαιτούμενες λεπτομέρειες για την εφαρμογή της παρ. 3, οπότε και εφαρμόζεται η συγκριτική μέθοδος στις τιμές (benchmarking) για την κάλυψη αυτού του κενού πληροφόρησης. Στο δε δεύτερο, προβλέπεται ρητά ότι η κωλυσιεργία υπόχρεου ως προς την πληροφόρηση της Ε.Ε.Τ.Τ. δεν τον απαλλάσσει από την υποχρέωση εφαρμογής των συγκεκριμένων τιμών σε χρόνο, που αρχικά του έχει υποδείξει η Ε.Ε.Τ.Τ. Αποφεύγεται δηλαδή ο κίνδυνος περιπτώσεων, όπου υπόχρεοι επιχειρούν να αποφύγουν τις υποχρεώσεις τους μέσω ελλιπούς πληροφόρησης ή μη συνεργασίας με την εθνική ρυθμιστική αρχή.

Επί του άρθρου 183

Με το προτεινόμενο άρθρο ενσωματώνεται το άρθρο 75 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, ρυθμίζεται η περίπτωση, όπου η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφασίζει να μην επιβάλλει μέγιστο τέλος τερματισμού κλήσεων κινητής τηλεφωνίας ή μέγιστο τέλος τερματισμού κλήσεων σταθερής τηλεφωνίας, ή τίποτα από τα δύο. Στην περίπτωση αυτή, η Ε.Ε.Τ.Τ. μπορεί να διεξάγει αναλύσεις αγοράς για τις αγορές τερματισμού φωνητικών κλήσεων, ώστε να εκτιμήσει κατά πόσον είναι απαραίτητη η επιβολή ρυθμιστικών υποχρεώσεων σε επιχειρήσεις που κατέχουν σημαντική ισχύ στην αγορά.

Επί του άρθρου 184

Με το προτεινόμενο άρθρο ενσωματώνεται το άρθρο 76 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972 και ρυθμίζεται η ανάπτυξη νέων δικτύων πολύ υψηλής χωρητικότητας από επιχειρήσεις που κατέχουν σημαντική ισχύ στην αγορά. Η ρύθμιση επιχειρεί να διασφαλίσει ότι οι επιχειρήσεις αυτές, οι οποίες αντικειμενικά έχουν τόσο τα μέσα, όσο και το κίνητρο να προβούν σε μια τέτοια επένδυση, δεν θα καταχραστούν την ισχύ τους προκειμένου να αποκτήσουν μεγαλύτερη ισχύ με αθέμιτο τρόπο. Ταυτόχρονα, προς όφελος της τεχνολογικής προόδου και των τελικών χρηστών, η προτεινόμενη ρύθμιση επιχειρεί να μην αποτρέψει τις εν λόγω επιχειρήσεις από την ανάπτυξη των δικτύων αυτών.

Επί του άρθρου 185

Με το προτεινόμενο άρθρο ενσωματώνεται το άρθρο 77 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, περιλαμβάνονται αναλυτικές διατάξεις για το λειτουργικό διαχωρισμό καθετοποιημένων επιχειρήσεων που διαθέτουν σημαντική ισχύ.

Σύμφωνα με την παρ. 1, η Ε.Ε.Τ.Τ. μπορεί, κατ' εξαίρεση, σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 176, να επιβάλει την υποχρέωση σε καθετοποιημένες επιχειρήσεις να μεταθέσουν δραστηριότητες που σχετίζονται με τη χονδρική παροχή συναφών προϊόντων πρόσβασης σε επιχειρησιακή μονάδα που λειτουργεί ανεξάρτητα, όταν καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι προσήκουσες υποχρεώσεις που επιβάλλονται δυνάμει των προτεινόμενων άρθρων 177-182 απέτυχαν να εξασφαλίσουν αποτελεσματικό ανταγωνισμό και ότι σημαντικά προβλήματα ανταγωνισμού ή αδυναμίες της αγοράς παραμένουν όσον αφορά τη χονδρική παροχή ορισμένων αγορών προϊόντων πρόσβασης.

Στην παρ. 2 προβλέπονται τα στοιχεία που πρέπει να συμπεριλάβει η Ε.Ε.Τ.Τ. στο αίτημά της προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εφόσον προτίθεται να επιβάλει υποχρέωση λειτουργικού διαχωρισμού κατά τα προβλεπόμενα στην παρ. 1.

Στην παρ. 3 προβλέπονται τα στοιχεία που πρέπει να περιλαμβάνει το σχέδιο μέτρου της Ε.Ε.Τ.Τ.

Σύμφωνα με την παρ. 4, επιχείρηση στην οποία έχει επιβληθεί λειτουργικός διαχωρισμός, μπορεί να υπάγεται σε οποιαδήποτε από τις υποχρεώσεις που αναφέρονται στα άρθρα 177 έως 182, σε οποιαδήποτε επιμέρους αγορά όπου έχει οριστεί ως κατέχουσα σημαντική ισχύ, σύμφωνα με το άρθρο 175 ή σε κάθε άλλη υποχρέωση που έχει εγκριθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατ' εφαρμογή της παρ. 3 του άρθρου 68 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972.

Επί του άρθρου 186

Στο προτεινόμενο άρθρο 186, που ενσωματώνει το άρθρο 78 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, καθορίζονται ζητήματα σχετικά με το δικαίωμα και τις προϋποθέσεις του εθελούσιου διαχωρισμού.

Στην παρ. 1 προβλέπεται η υποχρέωση των επιχειρήσεων που έχουν οριστεί ως κατέχουσες σημαντική ισχύ σε μία ή περισσότερες σχετικές αγορές σύμφωνα με το άρθρο 175, να ενημερώνουν την Ε.Ε.Τ.Τ. τουλάχιστον τρεις (3) μήνες πριν από οποιονδήποτε εθελούσιο διαχωρισμό.

Στην παρ. 2 προβλέπεται ο τρόπος αξιολόγησης εκ μέρους της Ε.Ε.Τ.Τ. του αποτελέσματος του σκοπούμενου εθελούσιου διαχωρισμού κατά την παρ. 1.

Στην παρ. 3 προβλέπεται ότι, με την επιφύλαξη του άρθρου 188, η νομικά ή λειτουργικά χωριστή επιχειρησιακή οντότητα, που έχει οριστεί ως κατέχουσα σημαντική ισχύ σε οποιαδήποτε συγκεκριμένη αγορά σύμφωνα με το άρθρο 175, μπορεί να υπάγεται, κατά

περίπτωση, σε οποιαδήποτε από τις υποχρεώσεις που αναφέρονται στα άρθρα 177 έως 182 ή σε οποιαδήποτε άλλη υποχρέωση που έχει εγκριθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατ' εφαρμογή της παρ. 3 του άρθρου 68 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, εφόσον τυχόν προσφερόμενες δεσμεύσεις δεν επαρκούν για την επίτευξη των στόχων του άρθρου 111.

Στην παρ. 4 προβλέπεται ότι η Ε.Ε.Τ.Τ. παρακολουθεί την υλοποίηση των δεσμεύσεων που προσφέρθηκαν από τις επιχειρήσεις και τις οποίες κατέστησε υποχρεωτικές σύμφωνα με την παρ. 2 και εξετάζει την παράτασή τους όταν λήξει η χρονική περίοδος για την οποία είχαν αρχικά προσφερθεί.

Επί του άρθρου 187

Σύμφωνα με το άρθρο 187, που ενσωματώνει το άρθρο 79 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, επιτρέπεται στις επιχειρήσεις αυτές να παρέχουν δεσμεύσεις σχετικά με τους όρους πρόσβασης, συνεπένδυσης, ή και των δύο, που ισχύουν για τα δίκτυά τους, τις οποίες εν συνεχεία εγκρίνει η Ε.Ε.Τ.Τ. με δυνατότητα να καταστήσει μέρος ή το σύνολό των δεσμεύσεων υποχρεωτικό.

Επί του άρθρου 188

Στο άρθρο 188, που ενσωματώνει το άρθρο 80 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, προβλέπονται ειδικές ρυθμίσεις για την περίπτωση επιχειρήσεων, που ενώ ορίζονται ως κατέχουσες σημαντική ισχύ, απέχουν από όλες τις αγορές λιανικής για υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

Επί του άρθρου 189

Με το προτεινόμενο άρθρο ενσωματώνεται το άρθρο 81 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972 και καθορίζονται τα ζητήματα σχετικά με τον παροπλισμό ή την αντικατάσταση των υφιστάμενων υποδομών εκ μέρους επιχειρήσεων που κατέχουν σημαντική ισχύ, υποχρεώνοντας αυτές προς ενημέρωση, ενώ παράλληλα ρυθμίζονται ζητήματα εποπτείας αυτών.

Επί του άρθρου 190

Με το προτεινόμενο άρθρο ενσωματώνεται το άρθρο 82 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, ορίζεται ότι η Ε.Ε.Τ.Τ. λαμβάνει ιδιαιτέρως υπόψη τις κατευθυντήριες γραμμές του BEREC σχετικά με τα κριτήρια που πρέπει να πληροί ένα δίκτυο, προκειμένου να θεωρηθεί δίκτυο πολύ υψηλής χωρητικότητας, εξασφαλίζοντας έτσι τη συμμόρφωση και ομοιόμορφη εφαρμογή των σχετικών κανόνων σε ενωσιακό επίπεδο.

Επί του άρθρου 191

Με το προτεινόμενο άρθρο 191, που ενσωματώνει το άρθρο 83 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, ορίζεται η διαδικασία, με την οποία η Ε.Ε.Τ.Τ. επιβάλλει τις κατάλληλες ρυθμιστικές υποχρεώσεις στις επιχειρήσεις, οι οποίες προσδιορίστηκαν ως κατέχουσες σημαντική ισχύ σε συγκεκριμένη λιανική αγορά και το πλαίσιο, εντός του οποίου ορίζονται οι εκάστοτε υποχρεώσεις αυτές.

Επί του άρθρου 192

Με το άρθρο 192 ενσωματώνεται το άρθρο 84 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, καθώς επίσης και ορισμένες από τις διατάξεις του υπό κατάργηση άρθρου 55 του ν. 4070/2012, ρυθμίζονται θέματα που αφορούν την οικονομική προσιτότητα της Καθολικής Υπηρεσίας και τίθενται οι γενικές αρχές που διέπουν τη λειτουργία της. Δεδομένων των αλλαγών στις κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες καθώς και της τεχνολογικής εξέλιξης, με την παρ. 1 παρέχονται δύο εξουσιοδοτήσεις ως προς την εξειδίκευση του περιεχομένου της Καθολικής Υπηρεσίας και της ποιότητας των υπηρεσιών που εμπίπτουν σε αυτή, με Υπουργική Απόφαση και απόφαση της Ε.Ε.Τ.Τ. αντίστοιχα.

Επί του άρθρου 193

Με το άρθρο 193, που ενσωματώνει το άρθρο 85 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, εξασφαλίζεται η οικονομική προσιτότητα των υπηρεσιών που εμπίπτουν στην έννοια της Καθολικής Υπηρεσίας. Η απαιτούμενη παρακολούθηση των λιανικών τιμών ανατίθεται στην Ε.Ε.Τ.Τ. σε συνεργασία με την Α.Α.Δ.Ε. και την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), οι οποίες κρίνονται πλέον κατάλληλες να συνδράμουν στο έργο της. Εφόσον διαπιστωθεί πρόβλημα, η Ε.Ε.Τ.Τ. εισηγείται σχετικά στον Υπουργό Ψηφιακής Διακυβέρνησης, ο οποίος επιβάλλει τα απαραίτητα μέτρα από κοινού με τον κατά περίπτωση αρμόδιο Υπουργό, είτε αυτό αφορά τις τιμές και τους όρους παροχής Καθολικής Υπηρεσίας, είτε την ισότιμη πρόσβαση σε αυτά από άτομα με αναπηρία.

Επί του άρθρου 194

Στο άρθρο 194, που ενσωματώνει το άρθρο 86 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, περιλαμβάνονται διατάξεις που καθορίζουν τη διαδικασία ελέγχου, εποπτείας και παρέμβασης για τη διασφάλιση της διαθεσιμότητας Καθολικής Υπηρεσίας.

Επί του άρθρου 195

Με το άρθρο 195, που επαναλαμβάνει τις αντίστοιχες διατάξεις του άρθρου 87 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, προβλέπεται η ειδική περίπτωση όπου, λαμβανομένων υπόψη των εθνικών περιστάσεων, απαιτείται δυνατότητα παράτασης και πέραν της έναρξης ισχύος του προτεινόμενου νομοσχεδίου, των υφιστάμενων υποχρεώσεων Καθολικής Υπηρεσίας.

Επί του άρθρου 196

Με το άρθρο 196, που ενσωματώνει το άρθρο 88 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, προβλέπεται ότι η Ε.Ε.Τ.Τ. εποπτεύει και παρεμβαίνει καταλλήλως προκειμένου ο τελικός χρήστης να μην είναι υποχρεωμένος να πληρώνει για ευκολίες ή υπηρεσίες που δεν είναι απαραίτητες ούτε υποχρεωτικές για τη ζητούμενη Καθολική Υπηρεσία.

Επί του άρθρου 197

Με το προτεινόμενο άρθρο ενσωματώνεται το άρθρο 89 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, προβλέπονται διατάξεις προκειμένου η Ε.Ε.Τ.Τ., όταν κρίνει ότι η υφιστάμενη κατάσταση ενδέχεται να συνιστά αθέμιτη επιβάρυνση για τους παρόχους αυτών των υπηρεσιών που ζητούν αντισταθμιστικό αντάλλαγμα, να υπολογίζει το καθαρό κόστος παροχής Καθολικής Υπηρεσίας. Το κόστος και οι λεπτομέρειες της μεθοδολογίας που χρησιμοποιούνται δημοσιοποιούνται για την διασφάλιση της απαιτούμενης διαφάνειας, όπως προβλέπεται στο άρθρο 199.

Επί του άρθρου 198

Με το προτεινόμενο άρθρο ενσωματώνεται το άρθρο 90 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972 και καθορίζεται ο μηχανισμός χρηματοδότησης στην περίπτωση που υπάρχει αθέμιτη επιβάρυνση. Περαιτέρω καθορίζεται ο τρόπος καταβολής αποζημίωσης και του επιμερισμού του κόστους της Καθολικής Υπηρεσίας. Προς το σκοπό αυτό, προβλέπεται η έκδοση κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομικών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης, κατόπιν εισήγησης της Ε.Ε.Τ.Τ., έτσι ώστε οι ρυθμίσεις να είναι επίκαιρες και να μπορούν να αναθεωρούνται κατάλληλα και με ευελιξία. Προβλέπεται, ωστόσο, ρητά ότι το συνολικό ποσό της αποζημίωσης σε καμία περίπτωση δε μπορεί να υπερβαίνει το καθαρό κόστος παροχής της Καθολικής Υπηρεσίας, εξασφαλίζοντας τη συμμόρφωση με τους ενωσιακούς κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων, ενώ για λόγους αναλογικότητας παρέχεται και η δυνατότητα εξαίρεσης επιχειρήσεων με ιδιαίτερα μικρό κύκλο εργασιών, καθώς η επιβολή συνεισφοράς θα μπορούσε να αποδειχθεί ιδιαίτερα επαχθής γι' αυτές.

Επί του άρθρου 199

Με το προτεινόμενο άρθρο ενσωματώνεται το άρθρο 91 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972 και εξασφαλίζεται η διαφάνεια στον υπολογισμό του καθαρού κόστους της Καθολικής Υπηρεσίας και της χρησιμοποιούμενης μεθοδολογίας.

Επί του άρθρου 200

Με το προτεινόμενο άρθρο 200, που ενσωματώνει το άρθρο 92 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, ρυθμίζεται η πρόβλεψη δυνατότητας επέκτασης του πεδίου των υπηρεσιών που εμπίπτουν εντός του ορισμού της Καθολικής Υπηρεσίας και πρέπει να είναι διαθέσιμες στο κοινό. Η σχετική διακριτική ευχέρεια παρέχεται στον Υπουργό Ψηφιακής Διακυβέρνησης, κατόπιν εισήγησης της Ε.Ε.Τ.Τ.

Επί του άρθρου 201

Το άρθρο 201 υλοποιεί τις απαιτήσεις του άρθρου 93 της Οδηγίας περί χορήγησης δικαιωμάτων χρήσης πόρων αριθμοδότησης και περί διαχείρισης των εθνικών σχεδίων αριθμοδότησης. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου αποτελούν αυτούσια μεταφορά του κειμένου της Οδηγίας, με την εξαίρεση της παρ. 1. Σε αυτήν προβλέπεται η έκδοση του Εθνικού Σχεδίου Αριθμοδότησης με Υπουργική Απόφαση για λόγους προστασίας της εθνικής ασφάλειας, ενώ ανατίθεται στην Ε.Ε.Τ.Τ. η έκδοση Κανονισμού περί διαχείρισεως του Ε.Σ.Α., εκχώρησης, ανάκλησης ή περιορισμού των δικαιωμάτων χρήσης αριθμών και επιβολής των σχετικών τελών.

Επί του άρθρου 202

Με το άρθρο 202, που ενσωματώνει το άρθρο 94 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, καθορίζεται η διαδικασία χορήγησης δικαιωμάτων χρήσης πόρων αριθμοδότησης.

Επί του άρθρου 203

Με το άρθρο 203, που ενσωματώνει το άρθρο 95 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, ρυθμίζεται η επιβολή τελών σε πόρους αριθμοδότησης, ο τρόπος υπολογισμού, καθώς και ο τρόπος και η

προθεσμία καταβολής τους. Ειδικότερα τα ως άνω ζητήματα καθορίζονται με απόφαση της Ε.Ε.Τ.Τ.

Επί του άρθρου 204

Με το άρθρο 204 που ενσωματώνει το άρθρο 96 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, διασφαλίζεται η ατελής πρόσβαση στην ανοικτή τηλεφωνική γραμμή «116000» για την καταγγελία περιπτώσεων που αφορούν αγνοούμενα παιδιά.

Επί του άρθρου 205

Με το άρθρο 205, που ενσωματώνει το άρθρο 97 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, προβλέπονται τελικές δυνατότητες παρέμβασης της Ε.Ε.Τ.Τ. για τη διασφάλιση της πρόσβασης σε Καθολική Υπηρεσία, καθώς και η δυνατότητα περιορισμού σε περιπτώσεις που δικαιολογείται για λόγους κατάχρησης ή απάτης.

Επί του άρθρου 206

Το άρθρο 206, που ενσωματώνει το άρθρο 98 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, προβλέπει ότι προτεινόμενα άρθρα 206 έως 224 δεν ισχύουν για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες διαπροσωπικών επικοινωνιών ανεξαρτήτως αριθμών, εκτός εάν παρέχουν επίσης άλλες υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, με την εξαίρεση των άρθρων 206 και 207, τα οποία εφαρμόζονται και σε αυτές.

Οι πολύ μικρές επιχειρήσεις που χαίρουν των ως άνω εξαιρέσεων υποχρεούνται πριν τη σύναψη σύμβασης με τελικούς χρήστες να τους ενημερώνουν για τις εξαιρέσεις αυτές.

Επί του άρθρου 207

Με το άρθρο 207, που ενσωματώνει το άρθρο 99 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, υποχρεώνονται οι πάροχοι δικτύων ή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών σε μη διακριτική μεταχείριση των τελικών χρηστών τους, εκτός αν αυτή η διαφορετική μεταχείριση δικαιολογείται αντικειμενικά.

Επί του άρθρου 208

Με το άρθρο 208, που ενσωματώνει το άρθρο 100 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, υποχρεώνονται οι πάροχοι δικτύων ή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, όταν λαμβάνουν μέτρα που αφορούν στην πρόσβαση των τελικών χρηστών σε υπηρεσίες ή εφαρμογές ή στη χρήση τέτοιων υπηρεσιών και εφαρμογών από αυτούς μέσω δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών, να διασφαλίζουν τα θεμελιώδη δικαιώματα των τελικών χρηστών τους, όπως αυτά προκύπτουν από τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ένωσης και τις γενικές αρχές του ενωσιακού δικαίου. Η παρ. 2 προβλέπει συγκεκριμένες εξαιρέσεις υπό αυστηρές προϋποθέσεις.

Επί του άρθρου 209

Με το άρθρο 209, που ενσωματώνει το άρθρο 101 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, προβλέπεται ότι η εφαρμογή διατάξεων που αποσκοπούν στην προστασία των τελικών χρηστών θα πρέπει να μην εκφεύγει από τα όρια των άρθρων 210 έως 223, καθιστώντας τόσο το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, όσο και την Ε.Ε.Τ.Τ. αρμόδια προς αυτό.

Επί του άρθρου 210

Το άρθρο 210, που ενσωματώνει το άρθρο 102 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, εξασφαλίζει και επιβάλλει την πληροφόρηση των τελικών χρηστών πριν τη σύναψη συμβάσεως με πάροχο δικτύου ή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

Επί του άρθρου 211

Με το άρθρο 211, που ενσωματώνει το άρθρο 103 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, επιτρέπεται στην Ε.Ε.Τ.Τ. να δρα είτε η ίδια, είτε μέσω τρίτων φορέων, είτε μέσω διαπιστευμένων από την ίδια φορέων για τη διάθεση στο κοινό πληροφοριών και εργαλείου σύγκρισης. Με τον τρόπο αυτό, παρέχεται η δυνατότητα, σε περίπτωση οποιουδήποτε προβλήματος κατά την υλοποίηση του εργαλείου σύγκρισης, να μεταφερθεί η σχετική αρμοδιότητα σε διαφορετικό φορέα -πλην της Ε.Ε.Τ.Τ. - τηρουμένων πάντοτε των απαιτούμενων εγγυήσεων.

Επί του άρθρου 212

Το άρθρο 212, που ενσωματώνει το άρθρο 104 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, αποσκοπεί στη διασφάλιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών στο κοινό μετά από δημόσια διαβούλευση.

Επί του άρθρου 213

Το άρθρο 213, που ενσωματώνει το άρθρο 105 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, αποσκοπεί στην προστασία των τελικών χρηστών, ως προς τη διάρκεια και την καταγγελία της σύμβασής τους με τους παρόχους.

Επί του άρθρου 214

Το άρθρο 214, που ενσωματώνει το άρθρο 106 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, καθορίζει διαδικασίες για τη δυνατότητα απλής και εύκολης αλλαγής παρόχου με φορητότητα αριθμού του χρήστη στο νέο πάροχο. Παράλληλα, προβλέπει και τη δυνατότητα αποζημίωσης του τελικού χρήστη σε συγκεκριμένες περιπτώσεις.

Επί του άρθρου 215

Το άρθρο 215, που ενσωματώνει το άρθρο 107 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, περιλαμβάνει διατάξεις για την πληροφόρηση των καταναλωτών σε περιπτώσεις δεσμοποιημένων προσφορών.

Επί του άρθρου 216

Με το άρθρο 216, που ενσωματώνει το άρθρο 108 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, διασφαλίζεται η μέγιστη δυνατή διαθεσιμότητα των καθολικών υπηρεσιών σε περίπτωση καταστροφικής βλάβης του δικτύου. Η υποχρέωση αυτή ανατίθεται ρητά στους παρόχους. Επειδή, ωστόσο, η ως άνω υποχρέωση κρίνεται ιδιαίτερα σημαντική, εξουσιοδοτείται επιπλέον η Α.Δ.Α.Ε. να αιτηθεί όλες τις απαραίτητες σχετικές πληροφορίες και να εισηγηθεί, κατόπιν διαβούλευσης, τα κατά την κρίση της κατάλληλα μέτρα. Εν συνεχεία, τα προαναφερθέντα μέτρα θα λαμβάνονται με κοινή απόφαση Υπουργών Προστασίας του Πολίτη, Δικαιοσύνης και Ψηφιακής Διακυβέρνησης, η οποία θα καθορίζει τις ελάχιστες υποχρεώσεις των παρόχων.

Επί του άρθρου 217

Με την παρ. 1 του άρθρου 217, που ενσωματώνει το άρθρο 109 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, ορίζεται η Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη ως αρμόδια για την υλοποίηση και διαχείριση της Υπηρεσίας Επικοινωνιών Έκτακτης Ανάγκης «112», καθώς είναι ήδη η αρμόδια αρχή για την αντιμετώπιση των έκτακτων περιστατικών που πρόκειται να αναφερθούν μέσω της Υπηρεσίας Επικοινωνιών Έκτακτης Ανάγκης «112». Σημειώνεται ότι η Υπηρεσία Επικοινωνιών Έκτακτης Ανάγκης «112» διαφέρει από τη μέχρι σήμερα λειτουργούσα Υπηρεσία κλήσεων Έκτακτης Ανάγκης «112» («ΥΚΕΑ 112»), κατά το ότι είναι διευρυμένη και περιλαμβάνει, αφενός το σύστημα εισερχόμενων επικοινωνιών προς τον αριθμό «112» (φωνητικών κλήσεων, SMS, MMS, fax, email κλπ), αφετέρου δε και το νέο σύστημα εξερχόμενων επικοινωνιών (Reverse 112), μέσω του οποίου αποστέλλονται γραπτά προειδοποιητικά μηνύματα σε πολίτες (ή σε επιλεγμένες ομάδες χρηστών), όπως ειδικότερα προβλέπεται στην κείμενη νομοθεσία (περ. ε' της παρ. 8 του άρθρου 36 του ν. 4662/2020). Περαιτέρω, στις υπάρχουσες σχετικές υπηρεσίες που διασυνδέονται με την Υπηρεσία Επικοινωνιών Έκτακτης Ανάγκης «112» (ιδίως, Αστυνομία, Πυροσβεστική, ΕΚΑΒ) προστίθενται επίσης η Εθνική Τηλεφωνική Γραμμή για τα Παιδιά SOS «1056» και η Ευρωπαϊκή Ανοιχτή Τηλεφωνική Γραμμή για Αγνοούμενα Παιδιά «116000», ενώ για να καλυφθούν όλα τα πιθανά ενδεχόμενα γίνεται και ειδική μνεία για την περίπτωση δικτύων, τα οποία δεν είναι διαθέσιμα στο κοινό, αλλά επιτρέπουν κλήσεις σε δημόσια δίκτυα, υποχρεώνοντας τους παρόχους να διασφαλίσουν πρόσβαση στην Υπηρεσία Επικοινωνιών Έκτακτης Ανάγκης «112».

Με την παρ. 2 παρέχεται νομοθετική εξουσιοδότηση στον Υπουργό Προστασίας του Πολίτη και στον Υπουργό Ψηφιακής Διακυβέρνησης, για την έκδοση απόφασης για τη λήψη των κατάλληλων μέτρων προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι θα παρέχεται πρόσβαση στις υπηρεσίες έκτακτης ανάγκης μέσω επικοινωνιών έκτακτης ανάγκης με το πλέον κατάλληλο κέντρο λήψης κλήσεων έκτακτης ανάγκης (PSAP), όταν οι υπηρεσίες που διατίθενται από τους παρόχους επιτρέπουν στους τελικούς χρήστες να πραγματοποιούν κλήσεις προς έναν αριθμό σε εθνικό ή διεθνές σχέδιο αριθμοδότησης. Η απόφαση αυτή εκδίδεται μετά από διαβούλευση με την Ε.Ε.Τ.Τ., τους αρμόδιους φορείς παροχής υπηρεσιών έκτακτης ανάγκης και τους παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

Με την παρ. 3 προβλέπεται ότι οι κλήσεις, τα μηνύματα μέσω της υπηρεσίας γραπτών μηνυμάτων (SMS) και της υπηρεσίας μηνυμάτων πολυμέσων (MMS), καθώς και οι κλήσεις και τα μηνύματα από οχήματα μέσω του συστήματος eCall, με χρήση του ενιαίου ευρωπαϊκού αριθμού κλήσης έκτακτης ανάγκης «112», πραγματοποιούνται για εξερχόμενες εθνικές κλήσεις και μηνύματα μέσω οποιασδήποτε επιχείρησης παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ατελώς στο σύνολό τους και χωρίς υποχρέωση χρήσης οποιουδήποτε μέσου πληρωμής.

Με την παρ. 4 προβλέπεται ότι τα μηνύματα μέσω της υπηρεσίας γραπτών μηνυμάτων (SMS) που μεταφέρουν δεδομένα τοποθεσίας απαραίτητα για τον αυτόματο γεωεντοπισμό των χρηστών που επικοινωνούν με τον ενιαίο ευρωπαϊκό αριθμό κλήσης έκτακτης ανάγκης «112» από συσκευή κινητής τηλεφωνίας πραγματοποιούνται για εξερχόμενες εθνικές κλήσεις και μηνύματα μέσω οποιασδήποτε επιχείρησης παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ατελώς στο σύνολό τους και χωρίς υποχρέωση χρήσης οποιουδήποτε μέσου πληρωμής.

Με την παρ. 5 προβλέπεται η υποχρέωση των παρόχων να εξυπηρετήσουν τις κάθε είδους επικοινωνίες προς την Υπηρεσία Επικοινωνιών Έκτακτης Ανάγκης «112» τουλάχιστον με την ταχύτητα και αποτελεσματικότητα που εξυπηρετούν τις αντίστοιχες κλήσεις προς τους εθνικούς αριθμούς έκτακτης ανάγκης, προκειμένου να εδραιωθεί η χρήση κι αξιοπιστία του αριθμού «112», ενώ προβλέπονται και δύο ειδικές υποχρεώσεις, για την εξασφάλιση των οποίων υποχρεούνται να εγκαταστήσουν όλο τον απαραίτητο εξοπλισμό με ίδια έξοδα. Η πρώτη αφορά τη διεκπεραίωση των κάθε είδους επικοινωνιών με τους πολίτες από κάθε μέσο, ακόμα και χωρίς ταυτοποίηση της κάρτας SIM, ακόμα δηλαδή και από κινητά τηλέφωνα προτού εισαχθεί ο κωδικός PIN, ώστε να δύνανται τρίτοι να ενημερώσουν χρησιμοποιώντας τη συσκευή του πληγέντος. Η δεύτερη αφορά τον εντοπισμό της θέσης του καλούντος, πληροφορία άκρως απαραίτητη για τις σχετικές υπηρεσίες σε περιπτώσεις όπως θαλάσσιες ή ορεινές διασώσεις.

Με την παρ. 6 ενσωματώνεται η απαίτηση της Οδηγίας για ισότιμη πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία στις υπηρεσίες έκτακτης ανάγκης, εξουσιοδοτώντας τον αρμόδιο Υπουργό να λάβει με απόφασή του, κατόπιν εισήγησης της Ε.Ε.Τ.Τ. και με τη συνδρομή της, τα εκάστοτε απαιτούμενα μέτρα. Προς το σκοπό αυτό, η Ε.Ε.Τ.Τ. αλλά και η Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη, ως υπεύθυνη για την υλοποίηση και διαχείριση της Υπηρεσίας Επικοινωνιών Έκτακτης Ανάγκης «112», ορίζονται ως αρμόδιες να συνεργάζονται με τις αντίστοιχες αρχές άλλων κρατών μελών για την εξασφάλιση της διαλειτουργικότητας, σύμφωνα με τα κοινά ευρωπαϊκά πρότυπα ή προδιαγραφές.

Με την παρ. 7 προβλέπεται ότι οι πληροφορίες για τον εντοπισμό του καλούντος καθίστανται διαθέσιμες στο πλέον κατάλληλο κέντρο λήψης κλήσεων έκτακτης ανάγκης (PSAP), χωρίς καθυστέρηση, μετά την ενεργοποίηση της επικοινωνίας έκτακτης ανάγκης. Σε αυτές περιλαμβάνονται πληροφορίες εντοπισμού βάσει δικτύου και, όπου είναι διαθέσιμες, πληροφορίες για τον εντοπισμό του καλούντος που αντλούνται βάσει χειροσυσκευής. Ο προσδιορισμός και η μετάδοση των πληροφοριών για τον εντοπισμό του καλούντος είναι δωρεάν για τον τελικό χρήστη και το κέντρο λήψης κλήσεων έκτακτης ανάγκης, όσον αφορά όλες τις επικοινωνίες έκτακτης ανάγκης στον ενιαίο ευρωπαϊκό αριθμό έκτακτης ανάγκης «112».

Με την παρ. 8 προβλέπεται ότι η Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη είναι αρμόδια για την ενημέρωση των πολιτών και ιδιαίτερα των προσώπων που ταξιδεύουν μεταξύ των κρατών μελών και των τελικών χρηστών με αναπηρίες για την ύπαρξη και τη χρήση του ενιαίου ευρωπαϊκού αριθμού έκτακτης ανάγκης «112», καθώς και για τα χαρακτηριστικά προσβασιμότητάς του. Οι πληροφορίες αυτές παρέχονται σε προσβάσιμους μορφότυπους που αντιστοιχούν σε διάφορους τύπους αναπηρίας.

Επί του άρθρου 218

Το άρθρο 218 επαναλαμβάνει τη διατύπωση της παρ. 5 του υπό κατάργηση άρθρου 66 του ν. 4070/2012 και ακολουθώντας το πνεύμα της διάταξης του άρθρου 110 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, προβλέπει τη δημιουργία και λειτουργία συστήματος προειδοποίησης του κοινού μέσω αποστολής γραπτών μηνυμάτων στις συσκευές κινητών τηλεφώνων των χρηστών, ατελώς και χωρίς χρέωση των τελικών χρηστών, προς ενημέρωση αυτών και απαλείφοντας τον κίνδυνο τυχόν οικονομική επιβάρυνση να λειτουργήσει εις βάρος της ενημέρωσης. Τέλος, για τη συνολική λειτουργία του συστήματος προστασίας, οι διατάξεις

προβλέπουν τη σύνδεση του συστήματος προειδοποίησης με την Υπηρεσία Επικοινωνιών Έκτακτης Ανάγκης «112» της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, από την οποία θα εξέρχονται τα εν λόγω μηνύματα.

Επί του άρθρου 219

Το άρθρο 219, που ενσωματώνει το άρθρο 111 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, αποσκοπεί στην ισότιμη πρόσβαση για χρήστες με αναπηρίες, παρέχοντας τη σχετική ρυθμιστική αρμοδιότητα στην Ε.Ε.Τ.Τ..

Επί του άρθρου 220

Το άρθρο 220 επαναλαμβάνει το άρθρο 112 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, καθώς επίσης και τη διάταξη της παρ. 2 του υπό κατάργηση άρθρου 69 του ν. 4070/2012 και περιλαμβάνει διατάξεις για την προσφορά υπηρεσιών τηλεφωνικού καταλόγου. Περαιτέρω, παρέχεται εξουσιοδότηση στην Ε.Ε.Τ.Τ. να καθορίσει τις λεπτομέρειες εφαρμογής βάσει των αρχών που αναφέρονται στο άρθρο 169.

Επί του άρθρου 221

Με το προτεινόμενο άρθρο 221 ενσωματώνεται το άρθρο 113 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972 και εξασφαλίζεται η διαλειτουργικότητα ραδιοφωνικών δεκτών αυτοκινήτου, ραδιοφώνων και τηλεοπτικού εξοπλισμού.

Επί του άρθρου 222

Το άρθρο 222 που ενσωματώνει το άρθρο 114 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, περιλαμβάνει διατάξεις σχετικά με τη μεταφορά σήματος, διασφαλίζοντας την μεταφορά αυτούσιου του περιεχομένου, προκειμένου να εξασφαλιστεί η κάλυψη και παροχή σε ακριτικές ή δυσπρόσιτες ή εκτός δικτύου περιοχές, αλλά και η κάλυψη όλης της επικράτειας σε περίπτωση προσωρινού προβλήματος.

Επί του άρθρου 223

Το άρθρο 223 αποτελεί μεταφορά και προσαρμογή των διατάξεων του άρθρου 115 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, συμπληρώνοντας και καλύπτοντας τα προηγούμενα προτεινόμενα άρθρα με ρυθμίσεις για οποιαδήποτε άλλη σχετική παροχή συναφών ευκολιών.

Επί του άρθρου 224

Στο άρθρο 224, που ενσωματώνει το άρθρο 120 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, ρυθμίζονται τα θέματα δημοσίευσης των πληροφοριών που αφορούν στην εφαρμογή του παρόντος νόμου.

Επί του άρθρου 225

Το άρθρο 225 αποτελεί μεταφορά και προσαρμογή του άρθρου 121 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972. Ρυθμίζει τα θέματα κοινοποιήσεων προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σύμφωνα με τις υποχρεώσεις της Ελλάδας αναφορικά με την ενσωμάτωση της Οδηγίας.

Επί του άρθρου 226

Στο άρθρο 226 προβλέπονται οι μεταβατικές διατάξεις.

Επί του άρθρου 227

Στο άρθρο 227 προβλέπονται οι καταργούμενες διατάξεις.

Επί του άρθρου 228

Στο άρθρο 228 προβλέπονται ορισμένες τροποποιητικές διατάξεις του ν. 4070/2012, στο πλαίσιο ενίσχυσης της ανεξαρτησίας της Ε.Ε.Τ.Τ..

Επί του άρθρου 229

Στο άρθρο 229 απαριθμούνται τα Παραρτήματα Ι έως ΧΙ του παρόντος νόμου, και προβλέπεται ότι αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτού.

Επί του άρθρου 230

Η τροποποίηση του καταστατικού της ΜΟΔ Α.Ε. κρίνεται επιτακτική για την καλύτερη λειτουργία της ΜΟΔ Α.Ε., σχετικά με την αποτελεσματική οργάνωση και υποστήριξη της διαχείρισης και εφαρμογής, κυρίως των συγχρηματοδοτούμενων από την Ε.Ε. Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, καθώς και των λοιπών ενωσιακών και εθνικών αναπτυξιακών προγραμμάτων, λαμβάνοντας υπόψη και την αμεσότητα ανταπόκρισης που επέδειξε ενόψει των απρόσμενων συνθηκών και των συνεχιζόμενων συνεπειών της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19. Ειδικότερα, η ΜΟΔ Α.Ε. καλείται να ανταπεξέλθει αποτελεσματικά και ευέλικτα στον επιτελικό της ρόλο, υποστηρίζοντας τόσο τις επείγουσες όσο και τις συνεχώς αυξανόμενες δράσεις του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Ειδικότερα:

Προτείνεται η προσθήκη περ. ιη', δυνάμει της οποίας ρυθμίζονται τα θέματα της λειτουργίας της τεχνικής υπηρεσίας της ΜΟΔ Α.Ε., προκειμένου να καταστεί επιχειρησιακά λειτουργική και αποτελεσματική στην υποστήριξη των αδύναμων φορέων μέσω της ανάθεσης και υλοποίησης των αναγκαίων έργων και μελετών τους. Πιο συγκεκριμένα ρυθμίζεται σε ποιους φορείς παρέχει την υποστήριξη για την υλοποίηση τεχνικών έργων και μελετών τους και επίσης προβλέπεται το περιεχόμενο Κανονισμού Λειτουργίας της τεχνικής υπηρεσίας. Στον κανονισμό αυτόν περιλαμβάνεται ο καθορισμός των οργάνων που αποφασίζουν και γνωμοδοτούν για τη λειτουργία της τεχνικής υπηρεσίας, ο τρόπος σύνταξης του τεχνικού προγράμματος έργων και μελετών, ο τρόπος έγκρισης των αιτημάτων και άλλες λεπτομέρειες. Επίσης με τη ρύθμιση προβλέπεται η δημιουργία μητρώου εξειδικευμένων στελεχών (μηχανικών) για την υποστήριξη της επίβλεψης των έργων και η σύναψη συμβάσεων μίσθωσης έργου με τα εν λόγω στελέχη κατά παρέκκλιση του άρθρου 6 του ν. 2527/1997 (Α' 206).

Με την τροποποίηση της περ. β' του άρθρου 1 του καταστατικού δίδεται η δυνατότητα στην ΜΟΔ Α.Ε., λόγω του επιτελικού χαρακτήρα που έχει στην υποστήριξη του σχεδιασμού, της διαχείρισης, του ελέγχου και της υλοποίησης των συγχρηματοδοτούμενων και εθνικών αναπτυξιακών προγραμμάτων, να υλοποιεί δράσεις για την υποστήριξη και ενίσχυση των συστημάτων διοικητικής και λειτουργικής διαχείρισης. Στο πλαίσιο αυτό, κάθε δράση που υλοποιεί η ΜΟΔ Α.Ε., αποτελεί διακριτό και ξεχωριστό έργο ανά φυσικό αντικείμενο. Η υλοποίηση ανατίθεται αυτοτελώς, λόγω της εξειδίκευσης και διαφοροποίησης του φυσικού αντικείμενου των συστημάτων διοικητικής και λειτουργικής διαχείρισης. Ειδικότερα, η δυνατότητα αυτή κρίνεται απαραίτητη αφενός λόγω της εξειδίκευσης και διαφοροποίησης του φυσικού αντικείμενου των δράσεων αυτών και αφετέρου λόγω του δεδομένου ότι η

κάλυψη των αναγκών αυτών οφείλεται σε περιπτώσεις και γεγονότα, τα οποία δεν θα μπορούσαν να προβλεφθούν και προγραμματιστούν εκ των προτέρων και συνεπώς συνιστούν διαφορετικό και απρόβλεπτο γεγονός.

Με την τροποποίηση της περ. στ' του άρθρου 1 του καταστατικού της δίδεται η δυνατότητα στην ΜΟΔ Α.Ε., λόγω του επιτελικού χαρακτήρα που έχει στην υποστήριξη των πληροφοριακών συστημάτων των αναπτυξιακών προγραμμάτων του ΕΣΠΑ και των λοιπών αναπτυξιακών προγραμμάτων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων και λόγω της εξειδίκευσης και διαφοροποίησης του φυσικού αντικείμενου, να υλοποιεί δράσεις για την υποστήριξη των πληροφοριακών συστημάτων (όπως τεχνικό help desk, καταγραφή και διαχείριση δεδομένων). Στο πλαίσιο αυτό κάθε δράση που υλοποιεί η ΜΟΔ Α.Ε. για την υποστήριξη πληροφοριακών συστημάτων αποτελεί διακριτό και ξεχωριστό έργο ανά φυσικό αντικείμενο. Η υλοποίηση ανατίθεται αυτοτελώς, λόγω της εξειδίκευσης και διαφοροποίησης του φυσικού αντικείμενου και του απρόβλεπτου χρόνου υποβολής των αιτημάτων υποστήριξης και έναρξης υλοποίησής τους. Ειδικότερα, η δυνατότητα αυτή κρίνεται απαραίτητη διότι η κάλυψη των αναγκών αυτών οφείλεται σε περιπτώσεις και γεγονότα, τα οποία δεν θα μπορούσαν να είχαν προβλεφθεί και προγραμματιστεί εκ των προτέρων και συνεπώς συνιστούν διαφορετικό και απρόβλεπτο γεγονός.

Περαιτέρω, προτείνεται η παροχή νομικής συνδρομής από τη ΜΟΔ Α.Ε. στους Δικαιούχους και τους ΟΤΑ α' και β' και τα νομικά τους πρόσωπα, για την υλοποίηση συγχρηματοδοτούμενων έργων.

Επί του άρθρου 231

Με το εν λόγω άρθρο, διασαφηνίζεται ότι η αρμοδιότητα έκδοσης των ατομικών διοικητικών πράξεων του προτεινόμενου νομοσχεδίου, εξακολουθεί να διέπεται από το άρθρο 109 του ν. 4622/2019 (Α' 133) περί ανάθεσης του δικαιώματος υπογραφής στους Προϊσταμένους των Γενικών Διευθύνσεων των Υπουργείων.

Επί του άρθρου 232

Στο άρθρο 231 προβλέπεται η έναρξη ισχύος του νόμου.

Αθήνα, 8^η Σεπτεμβρίου 2020

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΑΪΚΟΥΡΑΣ	ΣΠΥΡΙΔΩΝ-ΑΔΩΝΙΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ	ΜΙΧΑΗΛ ΧΡΥΣΟΧΟΪΔΗΣ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ	ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ	ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ	ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ	ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΡΟΥΤΣΗΣ
ΥΓΕΙΑΣ	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΙΚΙΛΙΑΣ	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ	ΣΤΥΛΙΑΝΗ ΜΕΝΔΩΝΗ
ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ	ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ	ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ	ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΘΕΟΔΩΡΙΚΑΚΟΣ	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ
ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΛΑΚΙΩΤΑΚΗΣ	ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ ΒΟΡΙΔΗΣ	ΘΕΟΧΑΡΗΣ ΘΕΟΧΑΡΗΣ

ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΡΑΠΕΤΡΙΤΗΣ

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΠΙΕΡΡΑΚΑΚΗΣ

ΟΙ ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΣΚΥΛΑΚΑΚΗΣ

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ

ΟΙ ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΣΤΟΝ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΠΕΤΣΑΣ

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΑΥΓΕΝΑΚΗΣ